

**TAITEEN PERUSOPETUKSEN OPETUSSUUNNITELMA
YLEINEN OPPIMÄÄRÄ**

TAITEEN PERUSOPETUS KAJAANI

Kajaanin kaupunki

Sivistyslautakunta 13.6.2018

SISÄLTÖ

1. OPETUSSUUNNITELMA	4
1.1. Opetussuunnitelmajärjestelmä ja opetussuunnitelman perusteet	4
1.2. Opetussuunnitelman laatiminen	4
1.3. Opetussuunnitelman sisältö	5
2. TAITEEN PERUSOPETUKSEN YLEISET TAVOITTEET	8
2.1. Taiteen perusopetuksen tehtävä	8
2.2. Arvoperusta	10
2.3. Oppimiskäsitys	11
2.4. Yleisen oppimäärän yhteiset tavoitteet	12
3. OPETUKSEN TOTEUTTAMINEN	15
3.1. Oppimisympäristöt	15
3.2. Toimintakulttuuri	16
4. OPINTOJEN LAAJUUS JA RAKENNE	21
4.1. Opintojen laajuus	21
4.2. Opintojen rakenne	21
5. OPPIMÄÄRÄN YKSILÖLLISTÄMINEN	27
6. OPPIMISEN ARVIOINTI	29
6.1. Arvioinnin tehtävä	29
6.2. Arviointi opintojen aikana	29
6.3. Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen	31
6.4. Todistukset ja niihin merkittävät tiedot	32
7. ARKKITEHTUURI	34
8. KUVATAIDE	35
8.1. Varhaisiän kuvataidekasvatus	35
8.2. Kuvataiteen yhteiset perusopinnot	37
8.3. Kuvataiteen teemaopinnot	42
8.4. Aikuisten kuvataiteen opetus	46
8.5. Työtavat kuvataiteen opetuksessa	46
8.6. Oppimisen arviointi kuvataiteen opetuksessa	49
9. KÄSITYÖ	51
9.1. Varhaisiän käsityökasvatus	51
9.2. Käsityön yhteiset opinnot	53
9.3. Käsityön teemaopinnot	58
9.4. Aikuisten käsityön opetus	62
9.5. Työtavat käsityön opetuksessa	63
9.6. Oppimisen arviointi käsityön opetuksessa	65

10. MEDIATAITEET	68
11. MUSIIKKI	69
12. SANATAIDE	70
13. SIRKUSTAIDE	71
14. TANSSI	72
14.1. Varhaisiän tanssikasvatus	72
14.2. Tanssin yhteiset opinnot	73
14.3. Tanssin teemaopinnot	75
14.4. Aikuisten tanssin opetus	77
14.5. Työtavat tanssin opetuksessa	77
14.6. Oppimisen arviointi tanssin opetuksessa	78
15. TEATTERITAIDE	80

1 OPETUSSUUNNITELMA

1.1. Opetussuunnitelmajärjestelmä ja opetussuunnitelman perusteet

Taiteen perusopetuksen ohjausjärjestelmän osia ovat

- laki (633/1998) ja asetus (813/1998) taiteen perusopetuksesta
- Opetushallituksen määräys taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteista
- koulutuksen järjestäjän hyväksymä opetussuunnitelma.

Taiteen perusopetuksesta annetun lain (633/1998) 5 §:n mukaan Opetushallitus päättää taiteenaloittain taiteen perusopetuksen tavoitteista ja keskeisistä sisällöistä (opetussuunnitelman perusteet). Opetushallitus päättää myös oppilaan arvioinnista ja todistukseen merkittävistä tiedoista (laki taiteen perusopetuksesta, 8 §).

Taiteen perusopetus on kokonaisuus, jossa eri toimintojen tavoitteet ja sisällöt liittyvät yhteen ja muodostavat opetuksen ja toimintakulttuurin perustan. Tämän vuoksi taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet sisältävät tavoitteita, keskeisiä sisältöjä ja oppilaan arviointia koskevien määräysten lisäksi niiden ymmärtämistä avaavaa tekstiä.

Opetussuunnitelmassa on säilytetty Opetushallituksen määräyksen perusteteksti, johon on liitetty jatkeeksi paikallinen osuus. Perusteteksti on opetussuunnitelmassa mustalla värillä ja paikalliset lisäykset sinisellä värillä. Opetussuunnitelman sisällysluettelossa käytetään Opetushallituksen opetussuunnitelman perusteiden rakennetta. Opetussuunnitelmaa voidaan täydentää myöhemmässä vaiheessa arkkitehtuurin, mediataiteiden, sanataiteen, sirkustaiteen, musiikin ja teatteritaiteen taidealakohtaisilla opetussuunnitelmilla.

Paikallisessa tekstissä ovat lisänä paikallisen koulutuksen järjestäjän toiminnan perusteet esitettyinä heitä koskevan otsikon alla. Paikalliset toimijat tekevät tämän määräystekstin pohjalta omia taidealakohtaisia opetussuunnitelmaesittelyjä.

1.2. Opetussuunnitelman laatiminen

Koulutuksen järjestäjä laatii ja hyväksyy kullekin taiteenalalle opetussuunnitelman Opetushallituksen päättämien taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden mukaan tarkentaen ja täsmentäen niitä. Jos koulutuksen järjestäjä, kuten esimerkiksi kunta, hankkii taiteen perusopetuksen julkiselta tai yksityiseltä yhteisöltä taikka säätiöltä, koulutuksen järjestäjä hyväksyy opetussuunnitelman ja vastaa siitä, että sen hankkimat palvelut järjestetään taiteen perusopetuksesta annetun lain mukaisesti.

Opetussuunnitelmaa laadittaessa otetaan huomioon oppilaiden yksilölliset tarpeet ja valmiudet, taiteenalan traditio ja paikallinen kulttuuriperintö, taiteenalan kansalliset ja kansainväliset muutokset, jatko-opintojen vaatimukset sekä oppilaitoksen ja sen toimintaympäristön omaleimaisuus.

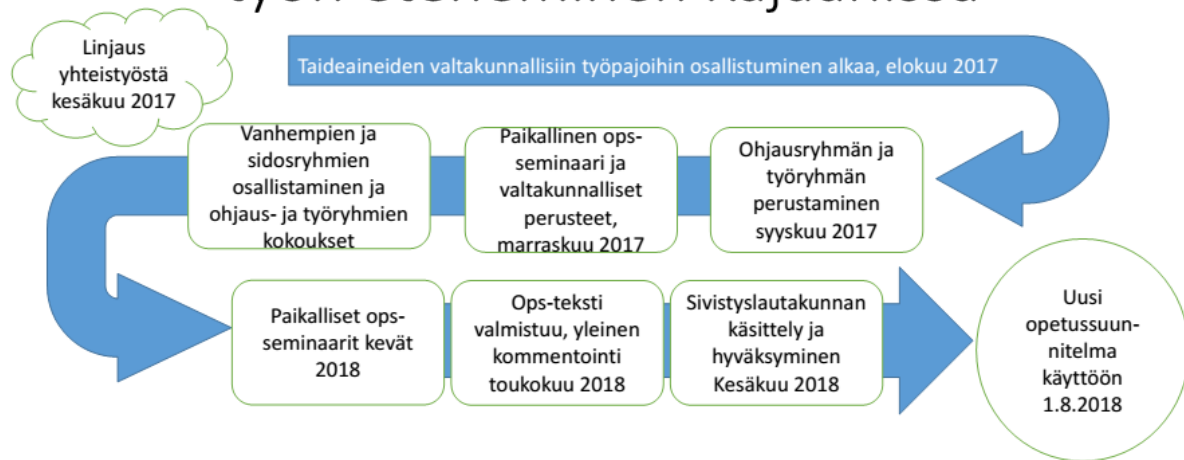
Opetussuunnitelma laaditaan yhteistyössä oppilaitoksen opettajien ja mahdollisuuksien mukaan myös oppilaiden, huoltajien ja muiden tahojen kanssa. Yhteistyö eri tahojen kanssa tukee opetussuunnitelmaprosessin onnistumista.

Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelma on laadittu taideaineiden ja -laitosten välisenä yhteistyönä lukuvuoden 2017-2018 aikana. Kajaanissa taiteen perusopetuksen opetussuunnitelma julkaistaan kaupungin www-sivuilla sekä opetusta antavien oppilaitosten ja organisaatioiden sivuilla.

Opetussuunnitelmatyön eteneminen on kuvattu seuraavassa kaaviossa.

Taiteen perusopetuksen OPS-työn eteneminen Kajaanissa

Opetussuunnitelman tekemisessä on laajasti osallistettu oppilaita, opettajia, huoltajia, sidosryhmiä ja yhteistyökumppaneita. Käytettyjä menetelmiä ovat olleet paikalliset taiteen perusopetusta koskevat seminaarit, oppilaskyselyt ja kyselyt huoltajille. Keskeisiä sidosryhmiä yhteistyössä ovat olleet Kajaanin kaupungin varhaiskasvatus, perusopetus, Kajaanin lukio ja Kainuun ammattiopisto.

Kajaanin kaupungin ylläpitämä taiteen perusopetusta yleisessä oppimäärässä antava organisaatio on Kaukametsän opisto. Kaukametsän opisto antaa opetusta kuvataiteen ja käsityön yleisessä oppimäärässä.

Kajaanissa taiteen perusopetusta yleisessä oppimäärässä tanssissa antaa Kajaani Dance, jonka ylläpitäjä on yhdistys.

1.3. Opetussuunnitelman sisältö

Opetussuunnitelman tulee sisältää seuraavat asiat sen mukaan, kuin näissä taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määrätään:

- oppilaitoksen toiminta-ajatus
- oppilaitoksen arvot, oppimiskäsitys, oppimisympäristö ja työtavat
- oppilaitoksen toimintakulttuuri
- opetuksen rakenne ja laajuus
- opetuksen yleiset tavoitteet
- yhteisten opintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt ja
- laskennalliset laajuudet

- teemaopintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt ja
- laskennalliset laajuudet
- oppimisen arviointi
- opetussuunnitelman perusteissa kuvatut yleisen oppimäärän arvioinnin kohteet
- oppimäärän yksilöllistäminen
- oppilaaksi ottamisen periaatteet
- yhteistyö huoltajien ja muiden tahojen kanssa toiminnan jatkuva kehittäminen.

Koulutuksen järjestäjä suunnittelee opetuksen tarjonnan ja päättää opetuksen määrästä opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti. Opetuksen määrä mitoitetaan niin, että opetuksen tavoitteet voidaan saavuttaa.

Opetussuunnitelma laaditaan niin selkeästi, että myös oppilas ja hänen huoltajansa voivat saada opinnoista riittävästi tietoa.

Koulutuksen järjestäjä arvioi antamaansa koulutusta ja osallistuu toimintansa ulkopuoliseen arviointiin [Laki taiteen perusopetuksesta (633/1998) 7 § (muutettu lailla 1301/2013)]. Opetussuunnitelman toteutumista seurataan ja sitä edelleen kehitetään osana tätä tehtävää.

Naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain 5 a §:n mukaan (609/1986, muutettu lailla 1329/2014) koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että vuosittain laaditaan oppilaitoskohtaisesti tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja oppilaiden kanssa. Vuosittaisen tarkastelun sijasta suunnitelma voidaan laatia enintään kolmeksi vuodeksi kerralla. Tasa-arvosuunnitelma voidaan sisällyttää osaksi opetussuunnitelmaa tai muuta oppilaitoksen suunnitelmaa.

Yhdenvertaisuuslain (1325/2014) 6 §:n 2 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Yhdenvertaisuussuunnitelma voi sisältyä opetussuunnitelmaan.

Kajaanissa toimivat taiteen perusopetusta antavat oppilaitokset ovat sitoutuneita valtakunnallisiin tavoitteisiin ja aktiivisia toimijoita taidealansa verkostoissa. Ne noudattavat tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyvää voimassa olevaa lainsäädäntöä.

Kaukametsän opisto:

Kaukametsän opiston tehtävänä on järjestää opetusta, joka ylläpitää ja edistää kajaanilaisten kykyä selviytyä muuttuvassa yhteiskunnassa. Opetuksessa korostuvat vapaan sivistystyön periaatteet, joilla tuetaan monipuolista yksilöllistä kehittymistä, kykyä toimia yhteisöissä sekä edistää tasa-arvoa ja moniarvoisuuden toteutumista yhteiskunnassa. Opiston toimintaa ohjaavat opiston arvot, joita ovat ajattelun, tunteen, tahdon ja toiminnan tukeminen ihmisen kasvussa.

Opiston toimintaan kohdistuvat ulkoiset normit ja ohjausjärjestelmät ovat vähäiset. Tämä asettaa opiston arvojen toteutumiselle ja toiminnan sisällöille suuren merkityksen. Opisto pyrkii jatkuvaan toimintansa arviointiin ja kehittämiseen tavoitteena asiakas- ja opiskelijalähtöinen laadun parantaminen. Opiston ydintoimintoja ovat opetus, opetuksen sisältöjen tuottaminen ja kehittäminen, opetuksen suunnittelu ja toteutus, asiakaspalvelu sekä henkilökunnan osaamisen kehittäminen.

Kaukametsän opistossa on voimassaoleva tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma vuosille 2017-2020.

Kajaani Dance:

Kajaani Dance - Tanssiteatterin Kannatusyhdistys r.y. on taiteen perusopetuksen oppilaitos. Kajaani Dancen tavoitteena on tarjota kaikenikäisille tanssin harrastajille tasolta toiselle etenevää korkealaatuista tanssinopetusta Kajaanissa ja lähikunnissa. Tanssi luo elinikäisen suhteen omaan

kehoon sekä taiteen ymmärtämiseen. Oppilaalla on mahdollisuus valita monipuolisesta tanssilajien tarjonnasta itselleen sopivat lajit ja harjoitella päämäärätietoisesti omien kiinnostusten kohteiden suuntaisesti. Opetus etenee tasolta toiselle, jolloin opintoja on 1-2 kertaa viikossa, kohti laajempia valittavia opintokokonaisuuksia, jolloin opintoja on 1-4 kertaa viikossa. Erikoiskoulutusluokkien opintoja on 2-6 kertaa viikossa. Ne valmentavat oppilasta mahdollisiin tanssin jatko-opintoihin ammattioppilaitoksissa. Syys- ja kevätlukukauden päätteeksi Kajaani Dancen tanssikoulu järjestää tanssinäytöksiä, joihin oppilaat osallistuvat opettajan valmistamalla koreografialla. Esitykset järjestetään Kaukametsän salissa, jossa teknisen alan ammattilaiset sekä laaja tekninen valo- ja äänikalusto antaa mahdollisuuden toteuttaa visuaalisesti korkealaatuisia esityksiä. Tanssikoulu panostaa esitysten puvustukseen. Koululla on mittava pukuvarasto. Monipuolinen tanssilajien tarjonta ja laadukkaat tanssinäytökset mahdollistuvat koulutetun ja osaavan henkilökunnan avulla.

Kajaani Dance tunnetaan muutosvoimaisena, valtakunnallisesti laajasti verkostoituneena ja dialogisena toimijana. Tanssikoulun toimintaa kehitetään jatkuvasti seuraamalla uudistuvaa kulttuuriperinnettä ja vaalien yhteistyötä paikallisten toimijoiden kanssa. Runsaan oppilasmäärän ansiosta tanssikoulu ja sen toiminta on tunnettua koko Kainuussa. Tanssikoulun toiminta on tärkeä osa Kainuun alueen kulttuuritoimintaa ja -vaikuttamista. Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia esiintymisiin erilaisissa tapahtumissa. Kajaani Dance on tehnyt oman tasa-arvo - ja yhdenvertaisuussuunnitelman vuosille 2017-2019, jonka johtokunta on hyväksynyt toukokuussa 2017.

2 TAITEEN PERUSOPETUKSEN YLEISET TAVOITTEET

2.1. Taiteen perusopetuksen tehtävä

Taiteen perusopetus on ensisijaisesti lapsille ja nuorille tarkoitettua tavoitteellista ja tasolta toiselle etenevää eri taiteenalojen opetusta. Taiteen perusopetuksen tehtävänä on tarjota oppilaille mahdollisuuksia opiskella taidetta pitkäjänteisesti, päämäärätietoisesti ja omien kiinnostuksen kohteiden suuntaisesti. Opetuksella edistetään taidesuhteen kehittymistä ja elinikäistä taiteen harrastamista.

Opetus kehittää taiteenalalle ominaista osaamista ja antaa valmiuksia hakeutua asianomaisen taiteenalan ammatilliseen ja korkea-asteen koulutukseen.

Taiteen perusopetuksen tehtävänä on rakentaa kestävää tulevaisuutta taiteen keinoin. Opetus perustuu moniarvoiselle ja uudistuvalla kulttuuriperinnölle. Taiteenalan opetuksessa vahvistetaan oppilaan omaehtoisen ilmaisun, tulkinnan ja arvottamisen taitoja. Opinnot tukevat oppilaiden luovan ajattelun ja osallisuuden kehittymistä. Taiteen perusopetus vahvistaa oppilaiden identiteettien rakentumista ja kulttuurisen lukutaidon kehittymistä.

Taiteen perusopetus luo edellytyksiä taiteen ja taidekasvatuksen kehittämiseksi Suomessa. Taiteen perusopetuksen tehtävää toteutetaan yhteistyössä muiden taidekasvatusta antavien oppilaitosten ja tahojen kanssa paikallisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti.

Taiteen perusopetuksen opiskelijaksi pääsy halutaan taata mahdollisimman monelle lapselle ja nuorelle. Opiskelu on tavoitteellista ja etenemismahdollisuuksia on runsaasti. Oppilaaksi ottamisen periaatteet on kuvattu toimijakohtaisissa teksteissä. Huoltajille pyritään antamaan toiminnasta ajantasaista ja monipuolista tietoa niin oppilaitoksen toimintaympäristöstä kuin oppilaan kehittymisestä.

Kaukametsän opisto:

TOIMINNAN JATKUVA KEHITTÄMINEN JA OPPILAITOKSEN ITSEARVIONTI

Kaukametsän opisto toimii niin, että kansalaisopistopalvelut ovat lähipalveluina kaikkien kuntalaisten saatavilla. Kaukametsän opisto pyrkii toiminnallaan vaikuttamaan niin, että opistoille taataan riittävät resurssit toiminnan ylläpitämiseen ja kehittämiseen. Kaukametsän opisto viestii aktiivisesti ja avoimesti, ylläpitää ja luo paikallisia, kansallisia ja kansainvälisiä yhteistyöverkostoja.

Kaukametsän opistossa toteutetaan opiston perustehtävää tukevia projekteja ja opistossa työskentelee riittävä määrä ammattitaitoista henkilökuntaa. Suunnittelussa näkyvät myös aineryhmien pedagogiset tarpeet ja opettajien näkemykset.

Opiston johto arvioi tavoitteiden ja toimintakulttuurin muutosten toteutumista sekä valmistelee seuraavan vuoden tavoitteet edellisen vuoden toimintakertomuksen pohjalta huhtikuussa. Arviointin kohteena ovat edellisen vuoden ydinprosessit ja niihin liittyvät tukiprosessit. Arviointikanavia ovat keskeisesti esimerkiksi asiakaspalautteet, väestöpalaute, opiston ja Kajaanin kaupungin nettipalaute sekä itsearviointi.

OPPILAAKSI OTTAMISEN PERIAATTEET

Oppilaat otetaan ryhmiin ilmoittautumisjärjestyksessä. Ilmoittautuminen syksyllä alkaviin ryhmiin tapahtuu opistossa käytössä olevan ilmoittautumisjärjestelmän kautta tai muutoin huoltajille jaettavan tiedon mukaisesti.

YHTEISTYÖ HUOLTAJIEN JA MUIDEN TAHOJEN KANSSA

Säännöllinen yhteydenpito huoltajien kanssa on tärkeä osa oppilaitoksen toimintaa. Opisto tiedottaa toiminnastaan opiskelijahallintojärjestelmän, internetsivujen ja sosiaalisen median kautta. Kaukametsän opisto järjestää tarvittaessa vanhempainiltoja taiteen perusopetuksessa opiskelevien lasten ja nuorten vanhemmille. Opiston toimintaa esitellään erilaisin näyttelyin sekä muiden yhteistyötilaisuuksien avulla.

Kajaani Dance:

Kajaani Dancen tanssikoulu on yhdistyksen ylläpitämä yksityinen tanssikoulu, joka toimii Kajaanissa ja lähikunnissa. Tanssikoulu antaa tanssin taiteen perusopetuksen laajan ja yleisen oppimäärän opetusta.

OPPILAAKSI OTTAMISEN PERIAATTEET

Oppilaat otetaan ryhmiin ilmoittautumisjärjestyksessä. Tanssikoulussa jo opiskeleville on etusija seuraavan lukuvuoden oppilaspaikkoihin jo toukokuussa tehtyjen omien valintojen ja opettajien antamien tuntuositusten mukaan. Oppilaan taso määräytyy aiempien tanssiopintojen, taitotason sekä iän perusteella. Opettaja voi harkintansa mukaan siirtää oppilaan tasolta toiselle tämän osaamisen perusteella. Oppilailla on mahdollisuus keskeyttämättä jatkaa opintojaan Kajaani Dancen tanssikoulussa varhaisiän opinnoista aina aikuisiän opintoihin saakka. Muualla tanssinopetusta saaneet opiskelijat pyritään sijoittamaan tasonsa mukaisiin ryhmiin.

Laajan oppimäärän syventävien opintojen aloittaminen edellyttää opiskelijalta sitä, että hän on suorittanut tanssin laajan oppimäärän perusopinnot tai hänellä on muutoin saavutetut tanssin perusopintojen oppimäärää vastaavat tiedot ja taidot.

YHTEISTYÖ HUOLTAJIEN JA MUIDEN TAHOJEN KANSSA

Tiedotus on keskeinen osa huoltajien kanssa tapahtuvaa yhteistyötä. Syksyisin ja keväisin järjestettävät avoimien ovien viikot ovat myös osa yhteistyötä, samoin kuin keskustelut huoltajien kanssa. Avoimien ovien viikko tarjoaa myös hyvän tilaisuuden kertoa vanhemmille ajankohtaisista asioista ja samalla vanhemmat voivat kysyä heitä askarruttavia asioita opettajalta. Yhteistyön tavoitteena on vahvistaa huoltajien kiinnostusta ja sitoutumista oppilaan tanssiopintoihin. Opetustoiminnan yhtenä lähtökohtana on oppilaan harrastuksen näkeminen osana oppilaan elämän kokonaisuutta, johon kuuluvat koti, koulu, harrastukset ja lasten oma ystäväpiiri.

Ajankohtaisista asioista, kuten lukuvuoden alkamisesta, ilmoittautumisesta, kevät- ja joulunäytöksistä ja erikoiskoulutusluokkien tasotestauksista tiedotetaan koteihin lähetettävillä tiedotteilla, lehti-ilmoituksilla sekä koulun kotisivuilla osoitteessa www.kajaanidance.fi

Erikoiskoulutusluokkien oppilaat toimivat opettajiensa johdolla läheisessä yhteistyössä kaupungin eri toimialojen (mm. kulttuuritoimi, kaupunginteatteri, Routa-ryhmä, päiväkodit, peruskoulujen ala- ja yläasteet, lukio, musiikkiopiston solististen aineiden opiskelijat ja erilaiset yhteisökokoonpanot, nuorisotalot, seurakunta, vanhainkodit, sairaala, nuorisoyhteisöt, liikeyritykset ja kirjasto) ja kaupungissa järjestettävien tapahtumien ja juhlien sekä Kajaani Tanssi - tapahtuman kanssa. Koulu on Suomen tanssioppilaitosten liiton (STOPP) jäsen ja DaCi-Finland - Tanssin varhaiskasvattajat ry:n jäsen. Rehtori ja opettajat osallistuvat liiton järjestämiin koulutuksiin ja tapahtumiin mahdollisuuksien

mukaisesti. Yhteistyötä tehdään alan oppilaitosten kanssa tarjoamalla oppilaitoksissa opiskeleville, tuleville alan ammattilaisille hyvät mahdollisuudet työ- ja opetusharjoitteluun.

Tanssikoulun tavoitteena on osallistua järjestettäviin alan kansallisiin ja kansainvälisiin kilpailuihin ja tarjota näin mahdollisuus sekä henkilökunnalleen että oppilailleen sosiaaliseen kanssakäymiseen, arviointiin sekä yhteistyö- ja verkottumismahdollisuuksien luomiseen.

VAPAAOPPILASPAIKAT

Vapaaoppilaspaikkojen määrään päättää vuosittain johtokunta taloudellisten resurssien mukaan. Vapaaoppilaisiksi tai osavapaaoppilaisiksi valitaan anomuksen perusteella taloudellisin perustein erikoiskoulutus- ja tavallisilla luokilla opiskelevia oppilaita.

OPETUKSEN TARJONTA

Opetusta annetaan lukuvuoden aikana 35 opintoviikkoa. Syyslukukausi kestää 17 opintoviikkoa ja kevätlukukausi 18 opintoviikkoa. Lisäksi järjestetään lukukauden aikana alan syventäviä tiiviskursseja eri tanssin lajeista. Oppituntien pituudet (35–90 minuuttia) määräytyvät oppilaiden iän ja oppiaineen vaatimusten mukaisesti.

Opetusohjelmasta oppilas valitsee itselleen mieluisen tanssiteknisen aineen opetusohjelmasta. Lisäksi hän voi valita tarjonnasta muitakin tanssitunteja, jotka syventävät ja monipuolistavat hänen tanssiteknistä osaamistaan ja liikkeellistä ilmaisukykyään. Tämän lisäksi voi osallistua tiiviskursseihin, tanssiin liittyviin luentoihin tai produktiotuotantoihin ja esiintymiskoulutukseen.

Tanssikoulussa toimii erikoiskoulutusluokkajärjestelmä. Erikoiskoulutuksen tarkoitus on yhdistää kaikki tanssista kiinnostuneet lahjakkaat, motivoituneet oppilaat samalle luokalle ja mahdollistaa heille parhaat mahdolliset alan perusopinnot kotikaupungissaan. EK-luokille valinta tapahtuu pääsykokeella ja tasotestauksella keväisin.

2.2. Arvoperusta

Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet pohjautuvat arvoperustaan, jonka mukaan taiteen perusopetus rakentuu ihmisoikeuksien, tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja kulttuurien moninaisuuden kunnioitukselle. Ihminen rakentaa elämänsä toimimalla vuorovaikutuksessa muiden ihmisten ja ympäristönsä kanssa. Taiteen perusopetus perustuu käsitykseen jokaisen ihmisen ainutlaatuisuudesta ja arvokkuudesta yksilönä ja yhteisöjen jäsenenä. Opetuksessa edistetään sukupuolten tasa-arvoa ja kunnioitetaan sukupuolen moninaisuutta. Opetus tukee ihmisenä kasvamista ajattelun taitoja ja luovuutta kehittämällä.

Opetuksen lähtökohtana ovat kullekin taiteenalalle ominaiset tiedon tuottamisen ja esittämisen tavat. Taiteeseen sisältyvät esteettisyyden, eettisyyden ja ekologisuuden kysymykset ohjaavat pohtimaan ja arvioimaan, mikä elämässä on merkityksellistä ja arvokasta. Taiteen perusopetuksessa luodaan pohjaa sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestäväälle tulevaisuudelle.

Paikallisina arvoina korostuvat tasa-arvoisuus taiteen perusopetuksen oppilaisiksi ottamisessa, moninaisuuden kunnioittaminen ja kohtaaminen sekä kannustava vuorovaikutus.

Kaukametsän opisto:

Kaukametsän opiston arvot ovat ajattelu, tunne, tahto ja toiminta ihmisen kasvussa.

Kansalaisopistossa koetaan opiston merkitys tärkeänä kaupunkilaisten peruspalvelujen tuottajana. Opiston opetuksen ja toiminnan tavoitteena on edistää yksilön ja yhteisön henkistä ja aineellista hyvinvointia. Opiskelun myötä opitaan arvostamaan vapaa-ajan laadukasta ja mielekästä käyttöä sekä tiedostamaan arkipäivän kulttuurin merkitystä. Opiston arvot eivät ole ristiriidassa moniarvoisemmaksi kehittyvän yhteiskunnan kanssa. Kurssit ovat avoimia maahanmuuttajille ja erityisryhmille. Elinikäisen oppimisen periaate toteutuu opiston opetusryhmissä. Opistossa toiminnassa se korostuu omaehtoisena ja henkilökohtaisena oppimisena ja kasvamisena ikään katsomatta.

Kulttuurinen, sosiaalinen, ekologinen ja taloudellinen kestävä kehitys sisältyvät opetuksen tavoitteisiin, painottuen eri tavoin eri opetusalueilla. Opisto tarjoaa jatko- ja täydennysopintomahdollisuuksia sekä tukee tutkimukseen tähtäviä toimintoja.

Kajaani Dance:

Kajaani Dancen tanssikoulu perustaa pedagogiikkansa oppilaslähtöiseen ja ihmisläheiseen lähestymistapaan. Korostamme koulussamme kehon hyvinvointiin sekä itseilmaisuun tähtäväää toimintaa. Vastuullisuus toteutuu oppilaslähtöisen toiminnan pitkäjänteisenä suunnitteluna. Opetus tapahtuu vuorovaikutuksellisessa toimintakulttuurissa. Tavoitteena on, että oppilas omaksuu liikunnallisen elämäntavan ja tuntee sen ilon ja mielekkyyden sekä tanssin riemun liikkumisessaan. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi oppilaitos on tietoinen pedagogiikan kehityksestä sekä erilaisten muutosten vaikutuksesta tanssitekniikkaan, ilmaisuun ja laadukkaaseen opettamiseen.

Tanssikoulu pyrkii toiminnallaan kasvattamaan oppilaita yhteistyökykyisiksi, jotka arvostavat eri taidelajeja. Tähtäin on lapsen kokonaisvaltaisessa kasvussa. Tässä tehdään läheisesti yhteistyötä kodin ja itse oppilaan kanssa. Oppilaitoksen yleisilmapiiri on toistaan tukeva ja kannustava. Toista kunnioittava ja tasa-arvoinen kohtelu kehittää lapsen itsetuntoa. Kokemuksellinen oppiminen kehittää lapsen elinikäistä ymmärrystä taiteeseen.

2.3. Oppimiskäsitys

Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet perustuvat oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppilas on aktiivinen toimija. Hän oppii asettamaan tavoitteita ja toimimaan tavoitteiden suuntaisesti sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa. Myönteiset tunnekokemukset, oppimisen ilo ja uutta luova toiminta edistävät oppimista ja innostavat kehittämään omaa osaamista. Kokemukset ja vuorovaikutus ympäristön kanssa samoin kuin eri aistien käyttö ja kehollisuus ovat oppimisen kannalta olennaisia.

Taiteen perusopetuksessa oppiminen on yksilöllistä ja yhteisöllistä tietojen ja taitojen rakentamista, joka vahvistaa oppilaan kulttuurista osallisuutta ja edistää hänen hyvinvointiaan. Oppiminen on kaikilla taiteenaloilla kokonaisvaltainen ja vuorovaikutteinen prosessi, joka kehittää oppilaan tietoja ja taitoja monipuolisesti. Se on erottamaton osa yksilön ihmisenä kasvua ja yhteisön hyvän elämän rakentamista.

Oppilaita ohjataan ymmärtämään kokemuksiaan, tiedostamaan omat tapansa oppia ja käyttämään tätä tietoa oman oppimisensa kehittämiseen. Harjoittelu ja harjoittelemaan oppiminen ovat merkityksellisiä taitojen kehittymisen kannalta. Oppimisprosessin aikana saatava rohkaiseva ja kannustava ohjaus ja palaute vahvistavat oppilaan luottamusta omiin mahdollisuuksiinsa.

Monipuolisen, myönteisen ja realistisen palautteen antaminen ja saaminen ovat keskeinen osa oppimista edistävää vuorovaikutusta.

Oppilaalle halutaan taata vahva kokemus osallisuudesta, antaa mahdollisuus omaan tulkintaan ja ilmaisuun sekä nähdä hänet kehittyvänä ja aktiivisena toimijana taiteen kentällä. Tavoitteellisuus ohjaa oppilasta pohtimaan omia vahvuuksiaan ja jatkuva arviointi tukee kehityksen näkyväksi tekemistä. Ymmärrys omasta oppimisesta kasvattaa oppimisen iloa, lisää motivaatiota ja edesauttaa hyvän itsetunnon rakentumista.

Kaukametsän opisto:

Taiteen oppiminen on pitkäjänteinen ja kokonaisvaltainen moniaistinen prosessi, joka etenee kehämaisesti tasolta toiselle. Taiteellisessa oppimisessa pyritään kehittämään taidollis-ilmiaisullisten valmiuksien lisäksi mielikuvituksen, tunteiden ilmaisun ja ajattelun valmiuksia.

Visuaalisten taiteiden opetus perustuu oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppiminen ymmärretään yksilölliseksi ja toisaalta vuorovaikutteiseksi, sosiaaliseksi taitojen ja tietojen rakentumisprosessiksi. Opetuksessa tuetaan oppilaan kehittymistä hänen omista lähtökohdistaan. Oppilaan oma tavoitteenasettelu, oppimisen itsearviointi sekä opettajan antama palaute lisäävät tietoisuutta oppimisesta, vahvuuksista ja kehittymistarpeista sekä omassa ilmaisussa ja ajattelussa tapahtuneista muutoksista.

Kajaani

Dance:

Oppilas kehittää ja syventää omaa tanssi-ilmaisuun taidollisen, elämyksellisen ja tutkivan oppimisen kautta. Opettajalla on keskeinen merkitys sekä oppilaan opiskelutaitojen että opiskeluympäristön kehittämisessä sellaiseksi, että se mahdollistaa erilaisten oppijoiden edistymisen. Opetuksen metodit ovat ajanmukaisia, oppilaslähtöisiä ja ne ottavat huomioon oppilaan kehitysvaiheet. Valmiudet keskittymiskykyyn, tavoitteellisuuteen ja päämäärätietoisuuteen harrastuksessa kehittyvät. Tätä edesauttavat opetuksen monipuolisuus - tutustuminen mm. erilaisiin tanssi- ja musiikkilajeihin, kehollisiin valmiuksiin, ryhmässä toimimiseen ja tilan hahmottamiseen.

Opetusta ohjaa säännöllisyys ja pitkän aikavälin suunnitelmallisuus. Tanssioppilaiden luovien ja taiteellisten ominaisuuksien kehittäminen edellyttää, että omaperäisyydelle ja yksilöllisyydelle annetaan tilaa. Kajaani Dance kannustaa oppilasta ilmaisutaitojen monipuoliseen kehittämiseen sekä itsenäiseen tiedon ja taidon jäsentämiseen. Näin oppilaan itsevarmuus ja oma identiteetti vahvistuvat.

2.4. Yleisen oppimäärän yhteiset tavoitteet

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän tavoitteena on elinikäisen taidesuhteen ja kulttuurisen osallisuuden edistäminen. Taiteenalan yleisen oppimäärän opinnot tarjoavat innostavia ja monipuolisia mahdollisuuksia taiteen tekemiseen ja kokemiseen sekä taiteesta nauttimiseen. Oppilaita kannustetaan pohtimaan taiteen merkitystä omassa elämässä sekä vaikuttamaan omaan elinympäristöönsä taiteen keinoin.

Yleisen oppimäärän tavoitteena on oppimisen ilon, opiskelumotivaation ja luovan ajattelun edistäminen. Opetuksessa huomioidaan oppilaiden yksilölliset oppimisen tarpeet ja lähtökohdat. Oppilasta kannustetaan ja ohjataan valitsemaan itselleen merkityksellisiä tapoja tehdä taidetta.

Yleisen oppimäärän opinnoissa oppilaat kokeilevat, harjoittelevat ja soveltavat taiteenalan ilmaisukeinoja moniaistisesti. Opetus tukee oppilaiden ajattelun taitojen ja monilukutaidon kehittymistä

myös taiteiden ja tieteiden välisyyttä hyödyntämällä. Oppilaita kannustetaan tutustumaan taiteenalaan historiallisesta ja yhteiskunnallisesta näkökulmasta.

Monilukutaidolla tarkoitetaan erilaisia tulkitsemisen, tuottamisen ja arvottamisen taitoja, jotka auttavat opiskelijoita ymmärtämään monimuotoisia kulttuurisia viestinnän muotoja sekä rakentamaan omaa identiteettiään. Monilukutaito perustuu laaja-alaiseen käsitykseen tekstistä, joilla tarkoitetaan sanallisten, kuvallisten, auditiivisten, numeeristen ja kinesteettisten symbolijärjestelmien ja niiden yhdistelmien avulla ilmaistua tietoa. Tulkintaa ja tuottamista voidaan harjoitella niin kirjoitetussa, puhutussa, painetussa, audiovisuaalisessa tai digitaalisessa muodossa.

Opiskelijat tarvitsevat monilukutaitoa osatakseen tulkita ympärillään olevaa maailmaa ja hahmottaa sen kulttuurista monimuotoisuutta. Monilukutaito merkitsee taitoa hankkia, yhdistää, muokata, tuottaa, esittää ja arvioida tietoa eri muodoissa, eri ympäristöissä ja tilanteissa sekä erilaisten välineiden avulla. Näin ollen monilukutaidon saavuttaminen edellyttää monenlaisten opiskelutaitojen ja oppimisympäristöjen hyödyntämistä.

Monilukutaito tukee kriittisen ajattelun ja oppimisen taitojen kehittymistä. Sitä kehitettäessä tarkastellaan ja pohditaan myös eettisiä ja esteettisiä kysymyksiä. Monilukutaitoon kuuluu monia lukutaitoja, esimerkiksi kuvanlukutaitoa, medialukutaitoa ja matemaattista lukutaitoa, joita kehitetään opetuksessa. Monilukutaitoa harjoitellaan sekä perinteisissä että monimediaisissa, teknologiaa eri tavoin hyödyntävissä oppimisympäristöissä.

Taiteen perusopetuksessa osa teemaopinnoista voidaan organisoida projektityöskentelyn periaatteille. Projektioppimisella tarkoitetaan mielekkäiden tehtäväkokonaisuuksien ympärille rakentuvaa prosessia, joka integroi eri taiteenalojen käsityksiä, käsitteitä ja työtapoja. Projektiperustaisessa oppimisessa opiskelijat pyrkivät ratkaisemaan mahdollisimman todellisia ongelmia asettamalla omia ja yhteisiä oppimistavoitteita, keskustelemalla ideoista ja jakamalla oppimistuloksia muiden kanssa. Opetuksessa pyritään sosiaaliseen vuorovaikutukseen, yhteistoiminnallisuuteen ja tutkivaan oppimiseen perustuvien työtapojen edistämiseen.

Projektityöskentelyssä pyritään taiteenalakohtaisten tietojen ja taitojen ohella tukemaan myös yleisempiä osaamisen valmiuksia, joita nyky-yhteiskunnassa tarvitaan. Taiteenalueet ylittävässä työskentelyssä opitaan myös hyväksymään ja arvostamaan erilaisia näkemyksiä ja tulkintoja taiteesta.

Opetussuunnitelmaan on sisällytetty vaihtoehtoisia opintokokonaisuuksia, joiden yleiset sisällöt ja tavoitteet kuvataan tarkemmin taiteenalakohtaisissa osissa. Projektityöskentelyssä toteutettavat hankkeet voivat olla luonteeltaan henkilökohtaisia, yhden opiskelijaryhmän sisäisiä tai eri opiskelijaryhmien välisiä. Projekteissa voi olla mukana myös oppilaitosten ulkopuolisia yhteistyökumppaneita tai paikallisia taiteilijoita, jolloin työskentelyssä yhdistyvät eri sukupolvet, tiedon siirto ja säilyttäminen. Teemaopintoihin sisältyvien taideprojektien laajuus, sisällöt ja käytännöt täsmennetään toimijoiden yhteisissä suunnittelupalaverissa.

Kaukametsän opisto:

Opetushallituksen asettamien tavoitteiden kontekstissa Kaukametsän opiston visuaalisten taiteiden opetussuunnitelmaan sisältyvänä erityisenä yleistavoitteena painottuu opetussuunnitelman sekä rakenteen että sisällön tarjoama tuki sille, että opiskelija oppii ymmärtämään taiteiden välistä vuorovaikutteisuutta sekä niiden samankaltaista laatua visuaalisesti rakentuvina ja merkityksiä kantavina taiteiden alueina. Tämän kuvataiteen ja käsityön sekä integraation ja eriyttämisen

prosessien tavoitteena on tukea opiskelijan toisaalta ennakkoluulotonta, toisaalta kyseenalaistavaa asenneta suhteessaan visuaalisten taiteiden ilmiöihin. Lisäksi opetuksen tavoitteena on antaa opiskelijalle tiedot ja taidot eri kuvataiteen ja käsityön alueisiin liittyvistä materiaaleista ja tekotavoista.

Opetus perustuu ihmiskäsitykseen, jossa ihminen on ainutkertainen ja toimii vuorovaikutuksessa toisten ihmisten kanssa sekä vaikuttaa aktiivisesti elämäänsä. Keskeistä on oppilaan luovan ajattelun ja toiminnan tukeminen. Taidekasvatuksen tavoitteena on vahvistaa oppilaan aisti- ja tunneherkkyyttä ja tukea opiskelu- ja vuorovaikutustaitojen kehittymistä. Tavoitteena on myös kehittää eri kulttuurien ymmärtämistä ja tulkitsemista.

Taiteen perusopetuksen tavoitteena on tukea oppilaan minän kasvua ja kehittymistä sekä hänen kykyään jäsentää ympäröivää todellisuutta. Oppilas rakentaa maailmankuvaansa ilmaisemalla ja tutkimalla taiteen keinoin kokemuksiaan ja itselleen merkityksellisiä elämän sisältöjä. Opiskelussa on keskeistä taiteen tekeminen ja sen kokemisen ilo sekä halu, taito, uteliaisuus ja uskallus tulkita taidetta persoonallisesti. Opetuksessa tulee ottaa huomioon oppilaiden yksilölliset erot ja tukea oppilaan kehittymistä hänen omista lähtökohdistaan.

Tavoitteena on myös ohjata oppilasta keskittyneeseen, määrätietoiseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn sekä rakentavaan toimintaan yksilönä ja ryhmän jäsenenä. Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetuksessa korostuu taiteidenvälisyys. Muiden kulttuurilaitosten kanssa tehdään yhteistyötä.

Kajaani Dance:

Tanssin oppiminen on kokonaisvaltainen prosessi, johon vaikuttavat niin oppilaan fyysiset kuin henkiset valmiudet, ryhmädynamiikka, oppimisympäristö sekä oppilaan oma motivaatio ja ymmärrys omista mielenkiinnon kohteista ja tavoitteista.

Esiintyminen, uusiin tanssilajeihin tutustuminen ja laaja-alainen tanssikasvatus ovat osa opinto-ohjelmaa, johon kuuluu myös tanssin historia, produktioihin osallistuminen, oman koreografian valmistaminen sekä kurssimuotoiset sivuaineet. Monipuolinen opetus ja taidekasvatus ovat pääasiallisena pyrkimyksenä koulutuksessa. Sosiaalisuuteen kasvaminen ja vuorovaikutus ovat tärkeitä tavoitteita Kajaani Dancen tanssikasvatuksessa.

3 OPETUKSEN TOTEUTTAMINEN

3.1. Oppimisympäristöt

Taiteen perusopetuksessa oppimisympäristöillä tarkoitetaan tiloja ja paikkoja sekä yhteisöjä ja käytäntöjä, joissa taiteenalan opiskelu ja oppiminen tapahtuvat. Lähtökohtana on, että oppimisympäristöt ovat fyysisesti, sosiaalisesti ja psyykkisesti turvallisia. Ne ovat ilmapiiriltään avoimia ja myönteisiä sekä rohkaisevat ja innostavat oppilaita kehittämään osaamistaan.

Monipuolisten oppimisympäristöjen tarkoituksena on tukea oppilaiden kasvua ja innostaa heidät oppimiseen. Ne myös tarjoavat jokaiselle oppilaalle mahdollisuuden onnistumiseen ja osaamisen kokemuksiin. Tavoitteena on, että oppimisympäristöt luovat edellytykset taiteenalalle ominaiseen aktiiviseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa. Tavoitteena on myös luoda edellytyksiä taiteiden välisen osaamisen kehittämiseen.

Oppimisympäristöjen suunnittelussa ja kehittämisessä otetaan huomioon oppilaiden tarpeet, taidot ja kiinnostuksen kohteet sekä oppilaitoksen ulkopuolella tapahtuva osaamisen karttuminen. Asianmukaiset tilat, työvälineet ja materiaalit sekä tieto- ja viestintäteknologian tarkoituksenmukainen käyttö antavat mahdollisuuden taiteenalan opiskeluun opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti. Oppimisympäristöjen valinnassa otetaan huomioon oppilaitoksen ulkopuolisten toimijoiden tarjoamat mahdollisuudet. Erilaiset yhteistyöhankkeet muiden alojen toimijoiden ja organisaatioiden kanssa tuovat sosiaalisen ja yhteiskunnallisen näkökulman osaksi opintoja.

Taiteen perusopetusta annetaan Kajaanissa oppimisympäristöissä, jotka ovat turvallisia fyysisesti, sosiaalisesti ja psyykkisesti turvallisia sekä kestävästi kehityksen mukaisia. Opetus- ja esiintymistiloihin on laadittu turvallisuussuunnitelmat. Monipuoliset esiintymisympäristöt mahdollistavat harjoiteltujen taitojen esittämisen ammattimaisissa ympäristöissä tehokkaalla tilojen yhteiskäytöllä.

Oppilaiden aktiivisuuden ja osallisuuden lisäämisen ohella keskeisiä näkökulmia ovat oppimisympäristöjen laajentaminen ja uusien yhteistyömuotojen etsiminen. Huoltajille annetaan tietoa opetussuunnitelmasta, opetuksen järjestämisestä, opintoihin liittyvästä arvioinnista ja huoltajan mahdollisuuksista yhteistyöhön tiedotetaan aktiivisesti tarkoituksena hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen.

Kaukametsän opisto:

Kaukametsän opiston Visuaalisten taiteiden koulun Kuvataidekoulu toimii Kaukametsän opiston taideopetustiloissa Koskikadulla. Pääasiallinen toimitila on opiston ylimmässä kerroksessa sijaitseva kuvanveistoluokka, jonka välittömässä läheisyydessä sijaitsee keramiikkaluokka, piirustus- ja maalausluokka ja valokuvausluokka. Kuvataidekoulun käyttöön hankittujen perustyövälineiden lisäksi sekä lasten että aikuisten taideopetuksessa on mahdollista käyttää grafiikan prässää, pimiötä sekä muotoilun, rakentelun, keramiikan, lasityön ja posliinimaalauksen välineistöä ja polttouuneja. Oppilaskäyttöön tarkoitetut tietokoneet avaavat ovia lukuisiin verkkogallerioihin, jotka opistoa ympäröivän luonnon sekä paikallisten taide- ja kulttuurilaitosten lisäksi mahdollistavat työskentelyn erilaisissa oppimisympäristöissä.

Visuaalisten taiteiden koulun Käsityökoulu toimii pääsääntöisesti Kaukametsän opiston alakerrassa, monitoimiluokassa. Luokka on teorialuokka, jossa sekä oppilaiden että opettajan käytössä on tietokone,

dokumenttikamera ja videotykki. Käsityökoulun opetustiloina käytetään myös viereistä ompeluateljeeta, joka on täysin varustettu käsityötila. Siellä oppilaiden käytössä ovat ompelukoneet, saumurit, märkätyöskentelyn mahdollistavat vesipisteet, liesi, silityspisteet ja leikkuupöydät työskentelypöytien lisäksi. Luokassa on lisäksi tietokone myös oppilaskäyttöön, videotykki sekä neulekoneita työpajaoppilaita ajatellen. Käsityökoulu käyttää tekniikasta riippuen myös yläkerrassa sijaitsevia kuvataidekoulun tiloja.

Visuaalisten taiteiden opiskelijoita ohjataan työvälineiden ja laitteiden turvalliseen käyttöön, välinehuoltoon ja asianmukaiseen säilytykseen. Työvälineet ja työtilat pidetään kunnossa ja huolletaan säännöllisesti. Jokainen huolehtii osaltaan tilojen siisteydestä, luokista sammutetaan valot ja av-välineet opetuksen päätyttyä, välinehuollossa vältetään turhaa veden juoksumista ja haitallisten kemikaalien käyttöä, jätteet kierrätetään ja mahdollisuuksien mukaan materiaaleja hyödynnetään uusiokäytössä.

Kajaani Dance:

Kajaani Dancen oppimisympäristö tukee monipuolisesti ja turvallisesti oppilaan kasvua ja oppimista ja antaa onnistumisen kokemuksia myönteisessä ilmapiirissä. Hyvä oppimisympäristö mahdollistaa mahdollistanut tasolta toiselle etenevän opetuksen.

Tanssikoulun omat toimitilat eli hallintotilat, pukuvarasto ja kaksi tanssisalia sijaitsevat samassa osoitteessa Kauppakatu 30 (kellarikerros). Tanssin opetustiloissa ovat tanssiin soveltuvat joustolattiat, peiliseinät ja tanssimatot. Äänentoisto on nykyaikainen ja tallentavia digitaalisia kameroita käytetään opetuksen apuvälineinä. Tilassa on internetyhteys, tietokoneita, dataprojektorit ja valkokangas. Tiloja vuokrataan myös koulun ulkopuoliseen toimintaan.

Tanssinopetustiloina toimivat lisäksi Kajaanihallin musiikkiliikuntatila ja Tenetin koulun liikuntasali. Kaikissa saleissa on peilit, äänentoistolaitteet ja kohtuullinen lattiamateriaali tanssia varten. Opetustilat on remontoitu sellaisiksi, että ne soveltuvat opetussuunnitelman perusteiden mukaiseen tanssin opetukseen. Tanssin opetustiloihin on laadittu turvallisuussuunnitelmat. Opettajille pyritään luomaan hyvät työolosuhteet. Uusia tiloja vuokrataan tarpeen mukaan lisää.

3.2. Toimintakulttuuri

Taiteen perusopetuksen oppilaitoksen toimintakulttuuri muotoutuu työtä ohjaavien normien tulkinnaasta, vakiintuneista käytännöistä sekä sen jäsenten ajattelu- ja toimintatavoista. Yhteinen toimintakulttuuri edistää taiteen perusopetuksen tehtävän, arvoperustan ja oppimiskäsityksen mukaisen opetuksen toteuttamista. Toimintakulttuuri tulee näkyväksi kaikessa toiminnassa ja vaikuttaa oppilaan kokemukseen osallisuudesta ja opetuksen laadusta.

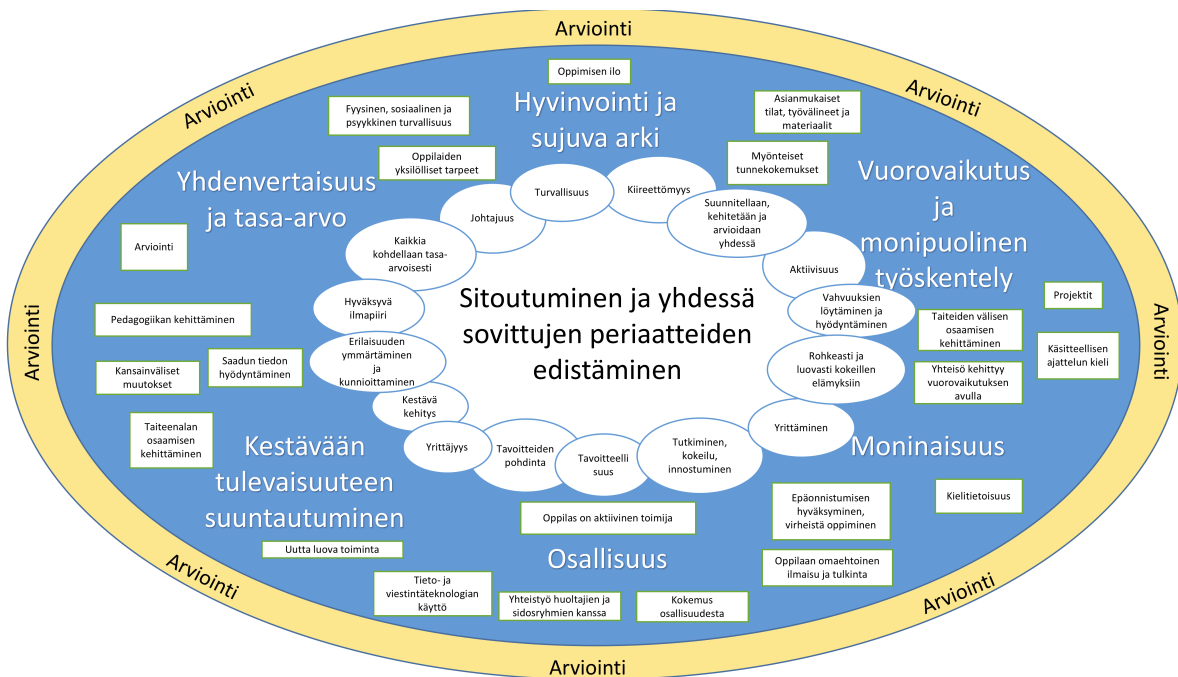
Taiteen perusopetuksessa on tavoitteena luoda oppimista ja kestävää hyvinvointia edistävää toimintakulttuuria, mikä edellyttää aitoa kohtaamista sekä välittävää ja kunnioittavaa vuorovaikutusta. Lähtökohtana on yhteisön jäsenten kokemus osallisuudesta, joka syntyy yhdessä toimimisesta ja kaikkien ottamisesta mukaan toimintaan. Kannustavassa toimintakulttuurissa hyväksytään myös oppiminen epäonnistumisten kautta. Arjen valinnoissa ja toiminnassa otetaan huomioon kestävä elämäntapa, kulttuurinen monimuotoisuus ja kielitietoisuus. Yhteinen toimintakulttuuri ohjaa myös taiteenalaan liittyvien oikeudellisesti suojeltujen etujen kuten sananvapauden, yksityisyyden suojan ja tekijänoikeuksien tuntemiseen.

Toimintakulttuurin kehittäminen tarkoittaa jatkuvaa pedagogiikan ja taiteenalan osaamisen kehittämistä. Olennaista toimintakulttuurin kehittämisessä on oppilaitoksen johtaminen sekä opetuksen arkikäytäntöjen organisointi, suunnittelu, toteuttaminen ja arviointi. Avointa ja rakentavaa

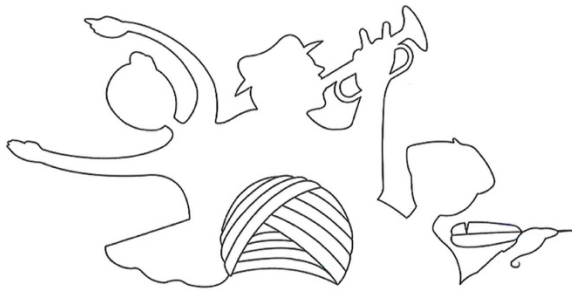
vuorovaikutusta tarvitaan sekä oppilaitosyhteisön sisäisessä että huoltajien ja muiden tahojen kanssa tehtävässä yhteistyössä.

Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmatyön aikana järjestettiin seminaareja, joissa osallistettiin opetussuunnitelmatyötä tekevät opettajat, sidosryhmät sekä alan toimijat. Seminaarissa toteutetun työpajan tuloksena syntyi paikallista toimintakulttuuria kuvaava kaavio, jossa keskeisimmäksi teemaksi nousi sitoutuminen, sekä sitä tukevat keskeiset osa-alueet hyvinvoinnista, vuorovaikutuksesta, moninaisuudesta, kestävästä kehityksestä sekä yhdenvertaisuudesta ja tasa-arvosta.

Opetussuunnitelmatyön osana järjestettiin suunnittelukilpailu, jossa tehtävänä oli kertoa kuvallisesti eri taiteen alojen opetustarjonnasta ja opiskelumahdollisuuksista Kajaanissa.

TAITEEN PERUSOPETUS KAJAANI

Kuva Toni Rynnänen 2018, Kaukametsä

Logon lisäksi kilpailu tuotti visuaalisen muodon eri toimijoiden ja taiteenalueiden väliselle yhteistyölle. Oheisessa nuoren kuvataideopiskelijan piirroksessa Taidehyrrä on kuvattu puuna, jonka keskellä on prisma. Se hajottaa "valon" spektriä puun lehdissä. Lehvästön abstrahoidun muotokielen lähtökohtana on ihmisen aivot, jolla kuvataan käsitiedon merkitystä osana taiteen perusopetuksen taidollis-ilmmaisullisia tavoitteita. Puun juuret symboloivat taiteen alojen perinnettä ja traditioita, joille nykyhetki ja tulevaisuus rakentuvat.

Kuva Pihla Leinonen 2018. Kuvataiteen ateljee nuorille, Kaukametsän opisto

Opetussuunnitelman rakenteen ja sisältöjen lisäksi Taidehyrrä-ajattelun on tarkoitus näkyä taidepedagogisissa käytännöissä laajemminkin. Lukuvuosittain toteutetaan toimintapäivä, jossa eri taiteen alueiden opetusta antavat oppilaitokset voivat esitellä toimintaansa ja löytää uusia opiskelijoita.

Taiteen perusopetuksesta, sen sisällöistä ja opintopolkujen mahdollisuuksista tuotetaan yhteisesite ja -juliste, joita jaetaan taiteen perusopetusta antavissa oppilaitoksissa sekä sidosryhmien kautta, esimerkiksi perusopetuksen Kulttuuripolku. Erilaisia oppilaitoskohtaisia tai taiteen alueiden yhteisiä markkinointi- ja esiintymistapahtumia voidaan järjestää, esimerkiksi projektityöskentelyn tulosten esittelemiseksi.

Kaukametsän opisto:

Kajaanin kaupunki laatii ja päivittää oman strategiansa vuosittain. Tältä pohjalta sivistystoimiala, Kaukametsän tulosalue ja Kaukametsän opisto päivittävät omat strategiansa. Näin opisto soveltaa kaupungin, toimialan ja tulosalueen strategiaa oman strategiansa luomisessa ja päivittämisessä. Omaan strategiaan vaikuttavat myös valtionhallinnon, yhteistyökumppaneiden ja kolmannen sektorin tarpeet. Opisto vie Kaukametsän tulosalueen johtoryhmän kautta myös toimialan ja kaupungin tavoitteiksi omia näkemyksiään.

Opisto kerää opiskelijatarpeita asiakaspalautteiden sekä tuntiopettajien toiveiden välityksellä. Muita tietoja saadaan väestöaloitteista, trendeistä, edellisen vuoden kokemuksista sekä opiskelijatoiveista. Kokonaisten opiskelijaryhmien tarpeisiin vastataan räätälöimällä kursseja. Strategian pohjana ovat myös väestöennusteet, kaupunkisuunnittelu ja opetussuunnitelmien kehittäminen sekä yhteiskunnallinen tilanne ja sen muutokset.

Kaukametsän opiston toimintakulttuuria on arvioitu aktiivisesti OKKA-säätiön Kestävän kehityksen sertifikaatin auditoinneissa. Opisto sai sertifikaatin vuonna 2014 ja on uusinnut sen syksyllä 2017. Sertifikaatti on voimassa vuoteen 2020 saakka tämän auditoinnin jälkeen. Oppilaitosten kestävän kehityksen kriteereissä käsitellään kestävän kehityksen sisällyttämistä oppilaitoksen johtamiseen, opetukseen ja toimintakulttuuriin. Kriteerit tarjoavat työvälineen oppilaitoksen kestävän kehityksen työhön. Ne toimivat myös oppilaitosten kestävän kehityksen sertifikaatin myöntämisperusteina. Kriteereiden rakenne pohjautuu laatuajattelusta tuttuun jatkuvan parantamisen kehään, jonka vaiheita ovat suunnittelu, toteutus, arviointi ja kehittäminen. Siksi kriteerien kytkeminen onnistuu helposti esimerkiksi koulutuksen järjestäjän käyttämään laatuajattelun järjestelmään.

Kaikki päätoimiset opettajat ovat olleet mukana laatimassa kestävän kehityksen ohjelmaa, mikä on varmistanut sen, että opiston kaikissa koulutuslinjoissa on huomioitu kestävän kehityksen näkökulmat. Näkökulma on myös tämän vuoksi prosessilähtöinen ja siinä näkyy henkilöstön sitoutuminen ohjelman toteuttamiseen. Kestävän kehityksen oppimistavoitteet on kirjattu Kaukametsän opiston kestävän kehityksen ohjelmaan. Jokainen ainealueen opettaja on käynyt oman ainealueensa sisällöt ja tavoitteet läpi kestävän kehityksen kannalta ja kirjannut ne kestävän kehityksen ohjelmaan.

Kaukametsän opiston Visuaalisten taiteiden koulu tekee sidosryhmäyhteistyötä paikallisten oppilaitosten, taiteilijoiden ja päiväkotien kanssa. Taiteen perusopetus täydentää varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa annettavaa taide- ja kulttuurikasvatusta.

Kajaani Dance:

Kajaani Dancen tanssikoulu motivoi ja kannustaa oppilaita asettamaan itselleen omia tavoitteita tanssiopinnoissa. Tanssikoulu pyrkii etsimään ja löytämään oppilaalle parhaiten sopivia toimintatapoja tavoitteiden saavuttamiseksi. Kajaani Dancen laaja tanssikulttuurinen vaikuttaminen Kainuun alueella on merkittävää mm. Kajaani Tanssii -tapahtuman järjestäminen yhteistyössä Kajaanin kaupungin kanssa, teatteri- ja tanssiprojektit Kaupunginteatterin ja Routa-ryhmän kanssa, esiintymiset ja

workshopit erilaisten kaupunki- ja kuntatapahtumien kanssa sekä tanssin taiteen perusopetuksen ja tanssikasvatuksen näkyvyyden lisääminen yhteistyössä alueen ja valtakunnallisten taideoppilaitosten kanssa.

Yhteistyö eri tahojen kanssa tarjoaa oppilaille mahdollisuuksia syventää opintoja erilaisten produktioiden, esitystoiminnan, luentojen ja harjoittelujaksojen kautta sekä vahvistaa oppilaan omaa pitkäjänteisyyttä, yhteistyö- ja aloitekykyä.

Osallisuuden kokeminen tanssikasvatuksessa harjoittaa myös osallistujan tapaa suhtautua muihin ihmisiin. Kaikki eivät edusta samoja näkökantoja, taustaa eikä mielipiteitä kuin itse. Osallistujan ratkaisukeskeinen oppiminen vahvistuu, kun taidekasvatuksessa avataan ovi keskusteluun.

Tunneilla vallitsevaa myönteistä ja kannustavaa ilmapiiriä vahvistetaan ylläpitämällä hyvää työnantajaroolia. Kajaani Dancen kannatusyhdistyksen johtokunta on ylin päättävä elin. Johtokunnan tehtäviin kuuluu johtaa tanssikoulun toimintaa ja laatia toimintasuunnitelman kuunnellen henkilökuntaa ja oppilaiden huoltajia. Toimintaa johtaa rehtori, joka toimii johtokunnan kokouksissa esittelijänä ja sihteerinä. Opettajien viikkokokoukset vahvistavat opettajien ja organisaation yhteistyötä.

Opettajat toimivat voimassa olevien työehtosopimusten mukaan ja heille pidetään vuosittain kehityskeskustelut. Huoltajille ja oppilaille annetaan tietoa opetussuunnitelmasta, opetuksen järjestämisestä, sekä opintoihin liittyvästä arvioinnista laatimalla tiedotteita. Huoltajille järjestetään vanhempaintapaamisia tarvittaessa.

Oppilaille annetaan mahdollisuus perustaa oma oppilaskunta, joka kokoontuu keskustelemaan yhdessä keinoista kehittää ja ylläpitää tanssikoulun toimintaa. Oppilaskunta tiedottaa ehdotuksistaan johtokuntaa ja osallistuu tarvittaessa kokouksiin. Oppilaskunta järjestää ja koordinoi tapahtumia yksin tai yhteistyössä tanssikoulun henkilökunnan ja johtokunnan kanssa.

4 OPINTOJEN LAAJUUS JA RAKENNE

4.1. Opintojen laajuus

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän laskennallinen laajuus on 500 tuntia, josta yhteisten opintojen laskennallinen laajuus on 300 tuntia ja teemaopintojen 200 tuntia. Laskennallisen laajuuden tunti on 45 minuuttia. Yhteisiä opintoja edeltävän varhaisiän kasvatuksen laajuudesta päättää koulutuksen järjestäjä.

Annettavan opetuksen tulee mahdollistaa opetussuunnitelmassa määriteltyjen taiteenalan oppimäärän tavoitteiden ja sisältöjen saavuttaminen. Yleisen oppimäärän mukaista taiteen perusopetusta järjestettäessä on pyrittävä joustavuuteen niin, että taiteenala, oppilaan ikä, aiemmin hankitut taidot ja tiedot sekä käytettävät opetusmenetelmät otetaan huomioon.

Kajaanissa taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän laskennallinen laajuus noudattaa Opetushallituksen määräystä.

4.2. Opintojen rakenne

Yleisen oppimäärän opinnot eri taiteenaloilla muodostuvat taiteenalan yhteisistä opinnoista ja teemaopinnoista sekä mahdollisesta varhaisiän kasvatuksesta. Yhteisten opintojen ja teemaopintojen valtakunnalliset tavoitteet ja keskeiset sisällöt sekä varhaisiän kasvatuksen yleiset tavoitteet määritellään näissä opetussuunnitelman perusteissa taiteenaloittain. Taiteen perusopetusta voidaan järjestää myös aikuisille.

Yleisen oppimäärän yhteisten opintojen tarkoituksena on taiteenalan perustaitojen hankkiminen. Teemaopintojen tarkoituksena on yhteisissä opinnoissa hankittujen taitojen laajentaminen. Koulutuksen järjestäjä voi tarjota keskenään vaihtoehtoisia teemaopintojen opintokokonaisuuksia.

Koulutuksen järjestäjä määrittelee yhteisten opintojen ja teemaopintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt ja laskennalliset laajuudet opetussuunnitelman perusteiden pohjalta. Mahdollisen varhaisiän kasvatuksen tavoitteet, sisällöt ja laajuus päätetään opetussuunnitelmassa.

Kaukametsän opisto:

Kaukametsän opisto järjestää lapsille ja nuorille suunnattua taiteen perusopetuksen visuaalisten taiteiden yleisen oppimäärän mukaista opetusta Visuaalisten taiteiden koulussa, jossa Kuvataidekoulun ja Käsityökoulun kursseilla voi opiskella kuuden vuoden ajan. Yhteiset opinnot voi aloittaa pääsääntöisesti 7-8 vuoden ikäisenä.

Visuaalisten taiteiden leikkikoulussa annetaan yhteisiä opintoja edeltävää taideopetusta alle kouluikäisille lapsille. Opetusta voidaan järjestää ikäryhmittäin 1 – 2 -vuotiaille, 3 - 4 -vuotiaille ja 5 –

6 -vuotiaille. Varhaisiän opintojen laajuus on 24 tuntia/opintoryhmä. Kuvataiteen ja Käsityön leikkikoulussa annettava varhaisiän taidekasvatus tarjoaa luontevan polun tavoitteellisiin ja tasolta toiselle eteneviin taiteen perusopetuksen opintoihin.

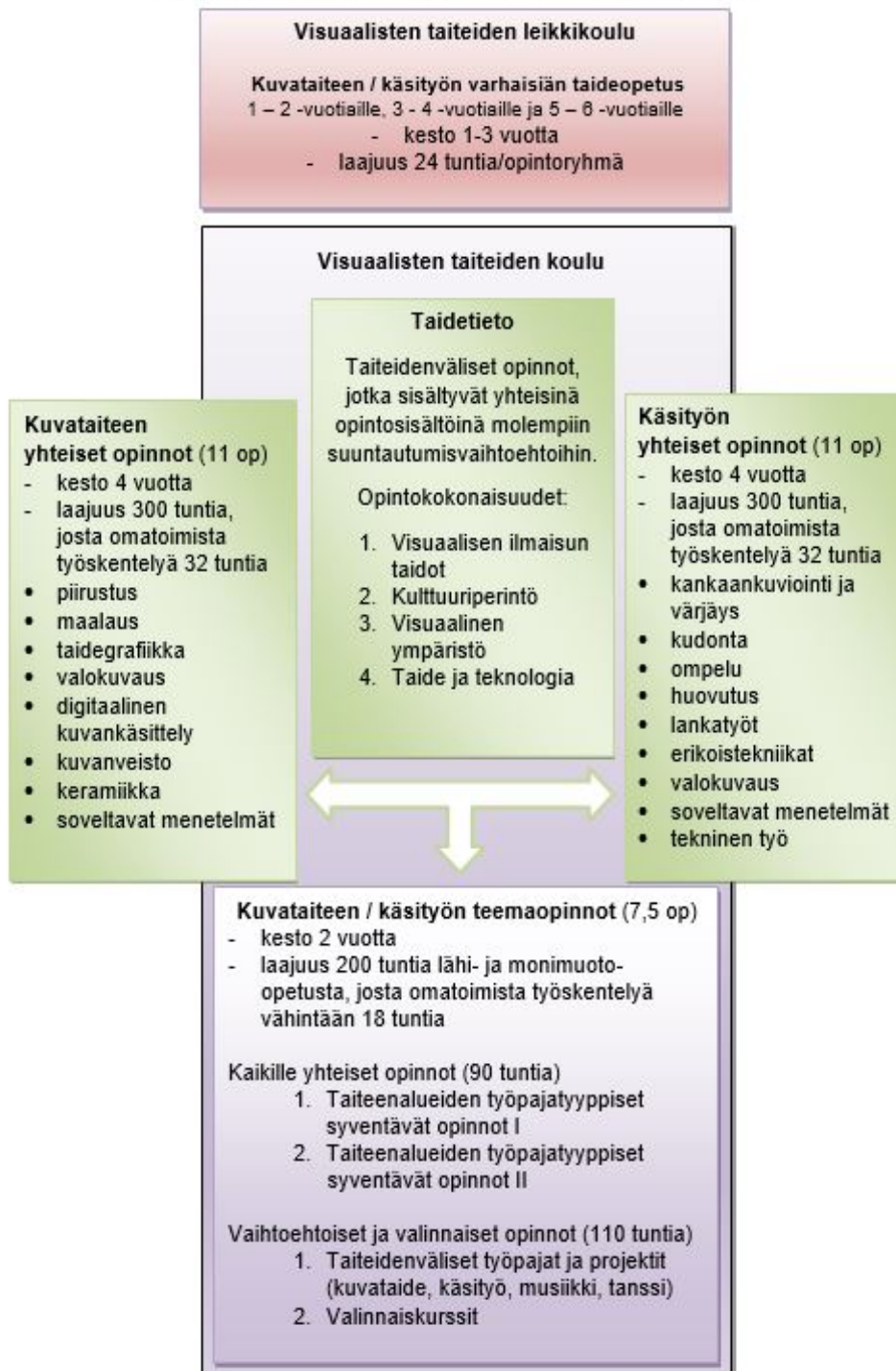
Visuaalisten taiteiden koulun vuosittainen opetustarjonta vastaa vähintään opetussuunnitelman perusteissa mainittua yleisen oppimäärän laskennallista laajuutta. Koulutuksen järjestäjä voi tarjota lukuvuosittaiset opinnot myös yleisen oppimäärän suorittamiseksi vaadittavia tuntimääriä laajempina, esimerkiksi lisäämällä vuosittaisten opintoviikkojen määrää tai viikoittaisen opetuskerran kestoja.

Visuaalisten taiteiden koulu voi tarjota myös valinnaisia opintokokonaisuuksia, jotka suoritetaan erillään lukukausiopetuksesta. Kullekin valinnaiselle opintokokonaisuudelle laaditaan opetussuunnitelma ja opintokokonaisuuden on vastattava visuaalisten taiteiden taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän tavoitteita ja sisältöjä. Opiskelija voi sisällyttää opintoihinsa valinnaisia opintokokonaisuuksia, joista kertyvät opetustunnit luetaan hyväksi yleisen oppimäärän mukaisiin yhteisiin opintoihin tai teemaopintoihin.

Visuaalisten taiteiden yleisen oppimäärän opinnot sekä käsityön että kuvataiteen suuntautumisvaihtoehdoissa muodostuvat yhteisistä opinnoista ja teemaopinnoista. Yhteiset opinnot muodostuvat neljästä opintokokonaisuudesta. Teemaopintoihin sisältyy kaksi kaikille yhteistä, suuntautumisaloittain eriytyvää syventävää opintokokonaisuutta sekä valinnaisia tai vaihtoehtoisia opintokokonaisuuksia, joissa voi työskennellä vuorovaikutuksessa eri taiteen alueiden kanssa. Yhteisten opintojen laskennallinen laajuus on 300 tuntia. Teemaopinnoissa oppilaan tulee suorittaa valitsemiaan opintoja 200 tuntia. Yhteisiä opintoja edeltävää varhaisiän taideopetusta järjestetään 24 tuntia /opintoryhmä.

Varhaisiän taidekasvatuksen sekä Visuaalisten taiteiden koulun opintojen rakennetta ja sisältöjä kuvaava kaavio ohessa.

VISUAALISTEN TAITEIDEN OPINTOJEN RAKENNE JA SISÄLLÖT

Taidekouluihin valmentavat, yhteisiä opintoja edeltävät Visuaalisten taiteiden leikkikouluryhmät kuvataiteen ja käsityön suuntautumisvaihtoehtoissa on tarkoitettu alle kouluikäisille lapsille. Opetusta voidaan järjestää ikäryhmittäin 1 – 2 -vuotiaille, 3 - 4 -vuotiaille ja 5 – 6 -vuotiaille. Oppitunteja 24 tuntia/opintoryhmä.

Kuvataidekoulu ja Käsityökoulu I, opintokokonaisuus Visuaalisen ilmaisun taidot (2,5 op), on tarkoitettu pääasiassa peruskoulun 1 – 2 -luokan oppilaille. Oppitunteja 68, joista lähiopetusta 60 tuntia. Omatoiminen työskentely/arviointi 8 tuntia.

Kuvataidekoulu ja Käsityökoulu II, opintokokonaisuus Kulttuuriperintö (2,5 op), on tarkoitettu pääasiassa peruskoulun 2 – 4 -luokan oppilaille. Oppitunteja 68, joista lähiopetusta 60 tuntia. Omatoiminen työskentely/arviointi 8 tuntia.

Kuvataidekoulu ja Käsityökoulu III, opintokokonaisuus Visuaalinen ympäristö (2,5 op), on tarkoitettu pääasiassa peruskoulun 3 – 5 -luokan oppilaille. Oppitunteja 68, joista lähiopetusta 60 tuntia. Omatoiminen työskentely/arviointi 8 tuntia.

Kuvataidekoulu ja Käsityökoulu IV, opintokokonaisuus Taide ja teknologia (3,5 op), on tarkoitettu pääasiassa peruskoulun 4 – 6 -luokan oppilaille. Oppitunteja 96, joista projektiopintoja/monimuoto-opetusta 88 tuntia. Omatoiminen työskentely/arviointi 8 tuntia.

Kuvataidekoulu ja Käsityökoulu V, kaikille yhteiset teemaopinnot (3,5 op) on tarkoitettu pääasiassa peruskoulun 5 – 7 -luokan oppilaille. Oppitunteja 90, joista lähiopetusta 82 tuntia. Omatoiminen työskentely/arviointi 8 tuntia.

Kuvataidekoulu ja Käsityökoulu VI, vaihtoehtoiset ja valinnaiset teemaopinnot (4 op) on tarkoitettu lähinnä 7 – 9 -luokkalaisille. Oppitunteja 110, joista projektiopintoja/monimuoto-opetusta 100 tuntia. Arviointi 10 tuntia.

Kajaani Dance:

Kajaani Dance järjestää lapsille, nuorille ja aikuisille taiteen perusopetuksen tanssin yleisen oppimäärän mukaista opetusta. Yhteiset opinnot 1 oppilas suorittaa laajan oppimäärän opinnoissa. Yleisen oppimäärän opinnot voi aloittaa 11 vuoden ikäisenä.

Kajaani Dancen tanssikoulun vuosittainen opetustarjonta vastaa vähintään opetussuunnitelman perusteissa mainittua yleisen oppimäärän laskennallista laajuutta.

Kajaani Dancen tanssikoulu tarjoaa valinnaisia teemaopintokokonaisuuksia, jotka suoritetaan erillään lukukausiopetuksesta. Kullekin valinnaiselle teemaopintokokonaisuudelle laaditaan opetussuunnitelma ja opintokokonaisuus vastaa tanssin taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän tavoitteita ja sisältöjä. Oppilas voi sisällyttää opintoihinsa valinnaisia opintokokonaisuuksia, joista kertyvät opetustunnit luetaan hyväksi yleisen oppimäärän mukaisiin yhteisiin opintoihin tai teemaopintoihin. Yhteiset opinnot 300 h ja teemaopinnot 200 h, koko oppimäärä yhteensä 500 h. Oppilas saa vapaasti rakentaa opintopolkunsa tarjolla olevista tanssinlajeista ja halutessaan myös vaihtaa tanssinlajeja opintojen aikana. Oppilaat suorittavat laajan oppimäärän opintoja 10-vuotiaaksi saakka ja valitsevat sen jälkeen jatkavatko laajaa vai siirtyvätkö yleisen oppimäärän oppilaiksi. Tunnin laskennallinen mitta on 45 minuuttia.

Yhteisten opintojen opintokokonaisuudet

Yhteiset opinnot 1/laajan oppimäärän opinnoissa	taso	laskennallinen opetus tuntimäärä	Yht.
7 v.	Alkeet 1	1 x 45 x 35	35 x 45 min
8 v.	Alkeet 2	1 x 45 x 35	35 x 45 min
9 v.	Perus 1	1 x 60 x 35	46 x 45 min
10 v.	Perus 2	1 x 60 x 35	46 yht: 162 x 45 min

Yhteiset opinnot 2	taso	lask. opetustunnit	Yht.
11 v.	Perus 3	1 x 60 x 35	46 x 45 min
12 v.	Perus 3-4	1 x 60 x 35	46 x 45 min
13 v.	Jatko 1 (perus 4)	1 x 60 x 35	46 x 45 min
14 v.	Jatko 1 (perus 4)	1 x 60 x 35	46 yht:184 x 45 min

Teemaopintojen opintokokonaisuudet, jotka ovat toisilleen osittain tai kokonaan vaihtoehtoisia.

Teemaopinnot 1 Oman tanssilajin syventäminen	taso	laskennallinen opetus tuntimäärä	
15 v.	Jatko 1 -2	1 x 75 x 35	58 x 45 min
16 v.	Jatko 1-2	1 x 75 x 35	58 x 45 min
17 v.	Jatko 2	1 x 75 x 35	58 x 45 min
18 v.	Jatko 2	1 x 75 x 35	58 x 45min
19 - 20 v.	Jatko 2	Lisäaika tarvittaessa	58 yht: 290 x45 min

Teemaopinnot suoritetaan joko yhteisten opintojen jälkeen tai osittain niiden kanssa yhtä aikaa.

Teemaopinnot 2 Tanssin monet muodot	taso	laskennallinen opetus tuntimäärä	
11 - 20 v.	Alkeet, perus ja jatkotaso	5 x 60 x 35	230 x 45 min

Teemaopinnot 3 Esitysproduktio	taso	laskennallinen opetus tuntimäärä	
16 - 20 v.	Jatko 1-4	60 h	60 x 45 min

TAITEEN PERUSOPETUS KAJAANI DANCEN TANSSIKOULUSSA

VARHAIŚANOPETUS

Kaikki varhaisiässä annettu tanssin alkuopetus valmentaa tanssin laajan ja yleisen oppimäärän opetussuunnitelman mukaisiin opintoihin.
1-2 v. taaperotanssi 1 x 35 min/vko 3-4 v. 1 x 45 min / vko
5 v. 1 x 45 min / vko 6 v. 1 x 45 - 60 min / vko

TANSSIN LAAJAN OPPIMÄÄRÄN PERUSOPINNOT (vähimmäistuntimäärät)

1. vuosi (7-v.) 1 x 60 min +
 2. vuosi (8-v.) 1 x 60 min
 - 3.-4.vuosi (9-10 v.) 1-2 x 60 min
- Esiintymiskoulutus 2 x 45 min/vuosi
11-vuotiaana oppilas jatkaa laajan perusopintosuunnitelman mukaan tai valitsee vaihtoehtoisesti yleisen oppimäärän opintosuunnitelman.

EK-luokat:

- 2 x 60 min + tiiviskurssi/produktiot 5 x 45 min
2 x 60 min + tiiviskurssi/produktiot 5 x 45 min
2-3 x 60 min + tiiviskurssit /produktiot
Esiintymiskoulutus 7 x 45 min / vuosi

TANSSIN LAAJAN OPPIMÄÄRÄN PERUSOPINNOT jatkuvat.....

5. vuosi (11-v.) 2 x 60 min
6. vuosi (12-v.) 2 x 60 min
7. vuosi (13-v.) 2 x 60 min + 1 x 60 / vko
8. vuosi (14-v.) 2 x 60 min + 1 x 60/ vko

Esiintymiskoulutus 2 x 45 min / vuosi

EK-luokat:

- 2-4 x 60 min + tiiviskurssit/produktiot
4 x 60 min + + tiiviskurssit/produktiot
3-4 x 90 min + tiiviskurssit/produktiot
3-4 x 90 min + tiiviskurssit/produktiot
kehonhuolto, ravitseminen, tanssitieto 6 x 45 min +
Esiintymiskoulutus 7 x 45 min / vuosi

TANSSIN YLEISEN OPPIMÄÄRÄ

Yhteiset opinnot 1 ja 2

11– 14 v 1 x 60 min
- alkeis-, perus- ja jatkoryhmät

Teemaopinnot 1

15 – 20 v 1 x 75 min
- Oman tanssilajin syventäminen
- jatkoryhmät

Teemaopinnot 2

10 – 20 v 5 x 60 min x 35 viikkoa
- Tanssin monet muodot
(tutustuminen eri tanssinlajeihin)

Teemaopinnot 3

16 – 20 v yht. 60 h
- esitysproduktio, jatkoryhmät

TANSSIN YLEISEN OPPIMÄÄRÄN PÄÄTTÖTODISTUS

PERUSOPINTOJEN TODISTUS JA OPINTOJEN JATKUMINEN SYVENTÄVIIN...

TANSSIN LAAJAN OPPIMÄÄRÄN SYVENTÄVÄT OPINNOT (vähimmäistuntimäärät)

15-v. 3 – 4 x 90 min/ vko

16-v. 3 – 4 x 90 min/ vko

17-20 v. yksilöllinen ops

Esiintymiskoulutus ja tiiviskurssit 10 - 30 x 45 min/v

EK-luokat: 3 – 5 x 90 min/ vko tiiviskurssit/produktiot

Yksilöllinen ops tarvittaessa 4. - 6. vuotena

Tiiviskurssit 20x45 min/vuosi; teosanalyysit 8x45min/v

Esiintymiskoulutus ja repertuaari 50 x 45 min/ v

Esitysten seuraaminen ja teosanalyysit 4 x 45 min / vuosi . Päättyöhön käytettävä aika min. 32 tuntia.

Syventävien opintojen aikana suoritetaan päättyö. Siihen käytettävä aika on min. 32 tuntia, joka sisältyy opintojen kokonaistuntimäärään. Esiintymiskoulutus tapahtuu tanssinäytösten muodossa. Päättyöstään oppilas pitää opintopäiväkirjaa.

LOPPUTYÖN SUORITUS JA TANSSIN LAAJAN OPPIMÄÄRÄN PÄÄTTÖTODISTUS

5 OPPIMÄÄRÄN YKSILÖLLISTÄMINEN

Koulutuksen järjestäjä kuvaa opetussuunnitelmassaan menettelytavat, joiden avulla voidaan tarvittaessa yksilöllistää oppimäärää vastaamaan oppilaan opiskelu- ja oppimisedellytyksiä. Oppimäärää yksilöllistettäessä menettelyt dokumentoidaan koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Oppilaalle laaditaan tällöin esimerkiksi henkilökohtainen opiskelusuunnitelma yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa. Yksilöllistäminen voi tarkoittaa tavoitteiden, sisältöjen, opiskeluajan, opetuksen toteuttamistavan, tarvittavien tukitoimien ja arviointimenettelyn yksilöllistämistä. Yksilöllistäminen tehdään niin, että oppilas voi kehittää taitojaan omista lähtökohdistaan. Mahdollisuudesta yksilöllistää oppimäärää annetaan tietoa huoltajille.

Kajaanin kaupungin taiteen perusopetusta antavat oppilaitokset kykenevät huomioimaan kiittävästi erityislahjakkaiden opetuksen laatimalla oppilaalle henkilökohtaisen opetussuunnitelman. Sen sijaan hitaasti oppivien ja erityisesti vammaisuuden, oppimisvaikeuden tai muun erityispiirteen huomiointiin ei ole resurssia tarpeeksi, jotta opetuksen yksilöllistäminen olisi täysin mahdollista. Taiteen perusopetuksen oppilaitoksista Kajaanin kaupungin ylläpitämät kansalaisopisto ja musiikkiopisto sekä yhdistyksen ylläpitämä Kajaani Dance tarvitsisivat erityisryhmien perustamista varten lisämäärärahaa ja koulutusta. Näin taiteen perusopetuksen tasapuolinen saatavuus taattaisiin jokaiselle lapselle ja nuorelle.

Kaukametsän opisto:

Visuaalisten taiteiden opetuksessa oppimista ja kehittymistä tuetaan oppijan omista lähtökohdista. Eriyttämisen ja erityistuen järjestämisessä lähtökohtana on oppilaiden motoristen, sosiaalisten, psyykkisten ja kielellisten lähtökohtien sekä oppimisvalmiuksien, visuaalisten taitojen ja mahdollisten allergioiden huomioiminen.

Koteihin lähetetään tietoa oppimäärän yksilöllistämisen mahdollisuudesta oppilaan aloittaessa Visuaalisten taiteiden koulun opinnot. Huoltajalle varataan tarvittaessa henkilökohtainen tapaamisaika, jolloin voidaan keskustella ja sopia oppilaan tarvitsemista tukitoimista tai yksilöllisen ohjauksen tarpeesta esimerkiksi taiteellisesti erityislahjakkaan oppilaan osalta.

Taideopetusta voi tarvittaessa eriyttää esimerkiksi oppilaalle soveltuvien materiaalien, ilmaisukeinojen ja työtapojen vaihtoehtoisilla valinnoilla. Taiteen perusopetuksessa luodaan turvallinen, rohkaiseva ja moninaisuutta arvostava oppimisympäristö, jossa oppilailla on mahdollisuus saada henkilökohtaista tukea opinnoissaan.

Oppilaalle voidaan rehtorin nimeämän opettajan avustuksella laatia henkilökohtainen opintosuunnitelma yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa. Henkilökohtaisessa opintosuunnitelmassa kuvataan sovitut menettelytavat oppimäärän yksilöllistämiseksi. Lisäksi opintosuunnitelmaan kirjataan taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opintoihin hyväksiluettavat opinnot (luku 6.3). Rehtori hyväksyy ja vahvistaa henkilökohtaisen opintosuunnitelman.

Kajaani Dance:

Oppilaan esittäessä hyväksyttävän todistuksen muualla suoritetuista taiteen perusopetuksen opinnoista voidaan ne soveltuvien osin hyväksi lukea tanssin laajaa tai yleistä oppimäärää suorittaessa. Tason määrittämiseksi voidaan pyytää tanssinäyte eri tekniikoista. Jatkotavoitteet tanssiopinnoille asetetaan yhdessä oppilaan kanssa ja niitä voi tarkistaa oppimisprosessin aikana.

Selvää lahjakkuutta tai erityistä motivaatiota omaava oppilas voidaan ottaa rehtorin luvalla laajan oppimäärän opetukseen kesken perus- tai syventävien opintojen, vaikka oppilaalla ei olisi aiempia laajan tai yleisen oppimäärän opintoja.

Siirtyminen yleisestä oppimäärästä laajaan oppimäärään tai päinvastoin on mahdollinen. Nämä tilanteet arvioidaan tapauskohtaisesti. Tarvittaessa oppilaalle laaditaan henkilökohtainen opetussuunnitelma.

6 OPPIMISEN ARVIOINTI

6.1. Arvioinnin tehtävä

Arvioinnin tehtävänä on ohjata oppilaan oppimista, tukea hänen edistymistään opinnoissa ja kehittää hänen edellytyksiään itsearviointiin. Palautteella ohjataan oppilasta omien tavoitteiden suuntaiseen opiskeluun sekä oman oppimisprosessin ymmärtämiseen. Oppilaan työskentelyä arvioidaan monipuolisesti. Arviointi on oppimiseen kannustavaa, oikeudenmukaista ja eettisesti kestävää.

6.2. Arviointi opintojen aikana

Oppilaan oppimista ohjataan ja arvioidaan monipuolisesti oppimisprosessin eri vaiheissa. Arviointi ja sen pohjalta annettava jatkuva palaute on vuorovaikutteista ja edistää oppilaiden osallisuutta. Oppilaita ohjataan oman oppimisen pohdintaan itsearviointi- ja vertaisarviointitaitoja kehittämällä. Oppilaita rohkaistaan havainnoimaan omaa ja yhteistä työskentelyä sekä antamaan rakentavaa palautetta.

Arviointi opintojen aikana perustuu opetussuunnitelmassa kuvattuihin yhteisten opintojen ja teemaopintojen opintokokonaisuuksien tavoitteisiin. Opintojen aikaisessa arvioinnissa otetaan huomioon näissä opetussuunnitelman perusteissa kuvatut taiteenalan yleisen oppimäärän arvioinnin kohteet. Arviointi ei kohdistu opiskelijoiden arvoihin, asenteisiin tai henkilökohtaisiin ominaisuuksiin.

Oppilasta perehdytetään taiteenalan arvioinnin, periaatteisiin ja käytäntöihin. Oppilalle ja hänen huoltajalleen annetaan tietoa oppilaan vuoden aikana suorittamista opintokokonaisuuksista koulutuksen järjestäjän opetussuunnitelmassaan päättämällä tavalla.

Yleisen oppimäärän opintojen aikaista arviointia täsmennetään taiteenalakohtaisesti näissä taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteissa.

Arviointi on osa oppimisprosessia ja se kuuluu tavoitteelliseen opiskeluun. Arviointi on mukana kaikissa oppimisen ja opettamisen vaiheissa. Taidealakohtaiset arviointiperusteet on eritelty taideaineiden esitettyjen tavoitteiden mukaisesti. Arviointi kertoo oppilaan osaamisen tason ja se on läpinäkyvää sekä arviointikriteereihin perustuvaa. Arvioinnin tärkein tehtävä on oppimisen tukeminen ja edistäminen oppilaan minäkuvaa positiivisesti tukien.

Arvioinnissa käytetään monipuolisia arviointimenetelmiä, jotka tukevat oppilaan oman oppimisprosessin ymmärtämistä ja näkyväksi tekemistä. Arvioinnin kannalta tärkeää on rohkaiseva ilmapiiri ja vuorovaikutteinen toimintatapa niin opettajan kuin muiden oppilaiden kanssa.

Kaukametsän opisto:

Arvioinnin tehtävä on tukea oppilaan edistymistä opinnoissa. Oppimisen arviointi perustuu oppilaan itsearviointiin ja opettajan antamaan arviointipalautteeseen koko opiskelun ajan. Arviointi on ohjaavaa, kannustavaa ja rohkaisevaa ja ohjaa oppilasta myös omien tavoitteiden asettamiseen. Oppimisprosessiin kytkeytyvään arviointiin sisältyy erilaisia palautteen antamisen tapoja sekä ohjausta itsearviointiin ja vertaisarviointiin. Arviointi on moninäkökuulmaista.

Opettajan antama arviointi

Arvioinnissa tarkastellaan sekä oppimistapahtumaa että tuotoksia. Oppilaan oppimistulosten arvioinnin perustana on opiskelijan oma tavoitteiden asettelu, työskentelyprosessi sekä prosessin tuloksena syntyneet tuotokset.

Oppilaalle annetaan hänen työskentelystään ja suorituksistaan sanallista palautetta suullisesti ja/tai kirjallisesti koko opintojen ajan. Arvioinnin työkaluna voidaan käyttää lomaketta, jonka avulla tieto arvioinnista välittyy myös huoltajille. Opettajan antaman palautteen tulee olla perusteltua ja vuorovaikutteista oppilaan kanssa.

Oppimisen dokumentointi ja itsearviointi

Oppilaita opastetaan sanallistamaan ja pohtimaan omaa työskentelyä ja oppimisprosessissa syntyneitä tuotoksia sekä tarkastelemaan kehittymistään. Oppilaita ohjataan myös tallentamaan omaa työskentelyään oppimisalustalle tai kuvagalleriaan, jolloin koko oppimisprosessi ja kehityskaari saadaan dokumentoitua ja tehtyä näkyväksi sekä oppilaalle että huoltajille. Prosessin tallentaminen mahdollistaa myös tiedon siirtymisen taidekoulun eri opettajille.

Vertaisarviointi

Oppimiskokemusten sanallistamista sekä omien ja toisten töiden arviointia harjoitellaan opintoryhmissä osana oppimistapahtumaa. Kaikkien opintokokonaisuuksien päätteeksi harjoitellaan ja totuttaudutaan käymään oman ryhmän kanssa perusteltua arviointikeskustelua.

Kajaani Dance: Arviointi on mukana koko oppimisprosessin ajan ja se on jatkuvaa. Sen tehtävä on tukea oppilaan edistymistä opinnoissa, oppilaan hyvän itsetunnon/minäkuvan ja tanssivalmiuksien kehittymistä sekä oppilaan halukkuutta kehittää itseään tanssijana. Arviointimenetelminä suositaan formatiivista arviointia, vertaisarviointia ja itsearviointia. Arvioitavat tavoitteet asetetaan sanallisesti niin, että oppilas ymmärtää mitä pitää kehittää. Arvioinnin pohjana on rehellinen, realistinen ja yksilöön kohdennettu palaute.

Arvioitavana on sekä oppimisprosessi että lopputulos suhteessa prosessiin. Menetelmät on valittu siten, että ne mittaavat yhdessä oppilaan kanssa asetettujen tavoitteiden saavuttamista, soveltuvat käytettyihin opetusmenetelmiin ja tukevat oppimista. Oppilaan arviointi perustuu seuraaviin seikkoihin: oppitunnilla annettuun palautteeseen, edistymiseen tanssiopinnoissa asetettujen tavoitteiden mukaan, omien tuotosten ja työskentelyn arviointiin, esiintymisiin ja omiin tuotoksiin.

Tanssitunnilla annettu palaute

Arvioinnissa tarkastellaan sekä oppimistapahtumaa että tuotoksia. Oppilaan oppimistulosten arvioinnin perustana on opiskelijan oma tavoitteiden asettelu, työskentelyprosessi sekä prosessin tuloksena syntyneet tuotokset.

Oppilaalle annetaan hänen työskentelystään ja suorituksistaan sanallista palautetta suullisesti ja/tai kirjallisesti koko opintojen ajan. Arvioinnin työkaluna voidaan käyttää lomaketta, jonka avulla tieto arvioinnista välittyy myös huoltajille. Opettajan antaman palautteen tulee olla perusteltua ja vuorovaikutteista oppilaan kanssa.

Itsearviointi

Oppilaita opastetaan sanallistamaan ja pohtimaan omaa työskentelyä ja oppimisprosessissa syntyneitä tuotoksia sekä tarkastelemaan kehittymistään. Oppilaan omaa työskentelyä tallennetaan, jolloin koko oppimisprosessi ja kehityskaari saadaan dokumentoitua ja tehtyä näkyväksi sekä oppilaalle että huoltajille.

Vertaisarviointi

Oppimiskokemusten sanallistamista sekä omien ja toisten tanssimisen arviointia harjoitellaan tanssiryhmissä osana oppimistapahtumaa. Kaikkien opintokokonaisuuksien päätteeksi harjoitellaan ja totuttaudutaan käymään oman ryhmän kanssa perusteltua arviointikeskustelua.

6.3. Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen

Oppilaalla on oikeus saada opetussuunnitelman tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä vastaavat aikaisemmin suorittamansa opinnot tai muutoin hankittu osaaminen arvioiduksi ja tunnustetuksi. Osaamisen tunnustaminen tehdään perustuen selvityksiin oppilaan opinnoista tai näyttöihin osaamisesta sekä suhteessa kunkin hyväksiluettavan opintokokonaisuuden tavoitteisiin ja sisältöihin. Myös oppilaan siirtyessä opiskelemaan oppimäärästä toiseen osaamisen tunnustamisessa ja opintojen hyväksilukemisessa menetellään, kuten edellä on kuvattu.

Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen tapahtuvat oppilaitoksessa taidealakohtaisen menettelyn mukaisesti.

Kaukametsän opisto:

Kaukametsän opistossa visuaalisten taiteiden opetussuunnitelmallisilla ja pedagogisilla ratkaisuilla pyritään edistämään vapaan sivistystyön opintojen hyödynnettävyyttä ja tunnustettavuutta. Jotta non-formaalissa koulutuksessa hankittu osaaminen voidaan tunnustaa muussa koulutuksessa osana opintoja tai työelämässä lisäpätevyytenä, tulee osaaminen tehdä näkyväksi.

Opintopistejärjestelmä opintojen mitoittamisessa

Opetussuunnitelman perusteissa opinnot on mitoitettu laskennallisesti 45 minuutin mittaisina oppitunteina. Kaukametsän opistossa visuaalisten taiteiden opintojen mitoittamisessa käytetään rinnakkaisena opintopistejärjestelmää formaalin koulutuksen tavoin helpottamaan taiteen perusopetuksessa suoritettujen opintojen hyödynnettävyyttä toisen asteen opinnoissa tai taiteen jatko-opinnoissa. Opitun tunnustamisesta päättää vastaanottava taho.

Opintopistejärjestelmä perustuu eurooppalaiseen opintosuoritusten ja arvosanojen siirto- ja kertymisjärjestelmään (European Credit Transfer and Accumulation System, ECTS). ECTS-sopimuksen mukaisesti yksi opintopiste (op) vastaa noin 27 tuntia kokonaisopiskelutyötä. Kun opetushallituksen antamat tuntimäärät muutetaan opintopisteiksi, visuaalisten taiteiden yleisen oppimäärän opintokokonaisuuden laskennallinen laajuus 500 tuntia vastaa 18,5 opintopistettä. Yhteisten opintojen osuus on 300 tuntia (11 op) ja teemaopintojen osuus 200 tuntia (7,5 op). Niihin sisältyy noin 2,5 opintopisteen laajuisia opintojaksoja. Opintojen rakenne esitetään tarkemmin luvussa 4.2 ja taiteenalakohtaisissa osioissa.

Henkilökohtainen opintosuunnitelma

Oppilaalle voidaan rehtorin nimeämän opettajan avustuksella laatia henkilökohtainen opintosuunnitelma. Visuaalisten taiteiden opintokokonaisuuteen voi sisällyttää aikaisemmin muissa oppilaitoksissa suoritettuja taiteen alueiden opintoja, jotka laajuudeltaan ja sisällöltään vastaavat Kaukametsän opistossa annettavaa yleisen oppimäärän mukaista opetusta. Korvaavista ja hyväksiluettavista opinnoista tulee esittää todistus, kuvaus opintojen keskeisistä sisällöistä sekä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi portfolio tai muuta visuaalista kuva-aineistoa. Oppilas voi esittää osaamisensa myös työnäytteen avulla. Opisto päättää aiemmin suoritettujen opintojen tai osaamisen hyväksilukemisesta. Rehtori hyväksyy ja vahvistaa henkilökohtaisen opintosuunnitelman.

Osaaminen näkyväksi

Taiteen perusopetuksen opinnoista annetaan päättötodistus. Pyydettyessä oppilas saa osallistumistodistuksen yleisen oppimäärän opintojen osasuorituksistaan. Opintojen aikana koottava

aineisto sähköiseen kuvagalleriaan tai oppimisalustalle sekä opinnoista dokumentoitu palaute arviointilomakkeiden ja oppilaan itsearvioinnin muodossa edistävät osaltaan opitun hyödynnettävyyttä jatko-opinnoissa ja työelämässä.

Kajaani Dance:

Oppilaan esittäessä hyväksyttävän todistuksen muualla suoritetuista taiteen perusopetuksen opinnoista voidaan ne soveltuvin osin hyväksi lukea tanssin laajaa tai yleistä oppimäärää suoritettaessa. Tason määrittämiseksi voidaan pyytää tanssinäyte eri tekniikoista. Jatkotavoitteet tanssiopinnoille asetetaan yhdessä oppilaan kanssa ja niitä voi tarkistaa oppimisprosessin aikana. Selvää lahjakkuutta tai erityistä motivaatiota omaava oppilas voidaan ottaa rehtorin luvalla laajan oppimäärän opetukseen kesken perus- tai syventävien opintojen, vaikka oppilaalla ei olisi aiempia laajan tai yleisen oppimäärän opintoja.

Siirtyminen yleisestä oppimäärästä laajaan oppimäärään tai päinvastoin on mahdollinen. Nämä tilanteet arvioidaan tapauskohtaisesti. Tarvittaessa oppilaalle laaditaan henkilökohtainen opetussuunnitelma.

6.4. Todistukset ja niihin merkittävät tiedot

Oppilaalle annetaan taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän päättötodistus sen jälkeen, kun hän on suorittanut sekä yleisen oppimäärän yhteiset opinnot että teemaopinnot.

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän päättötodistus

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän päättötodistuksen tulee sisältää seuraavat asiat:

- todistuksen nimi
 - koulutuksen järjestäjän nimi
 - oppilaitoksen nimi
 - taiteenala
 - oppilaan nimi ja henkilötunnus
 - opiskeluaika vuosina
 - oppilaan suorittamat yleisen oppimäärän yhteiset opinnot
- kunkin opintokokonaisuuden nimi ja laajuus
- oppilaan suorittamat yleisen oppimäärän teemaopinnot
- kunkin opintokokonaisuuden nimi ja laajuus
- rehtorin allekirjoitus ja oppilaitoksen leima
 - jos koulutusta järjestetään opetus- ja kulttuuriministeriön luvalla, merkitään
 - todistukseen ministeriön myöntämän koulutuksen järjestämisluvan päivämäärä sekä päivämäärä, jolloin koulutuksen järjestäjä on hyväksynyt taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman
 - kunnan omalla päätöksellään järjestämässä taiteen perusopetuksessa todistukseen merkitään taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman hyväksymispäivämäärä
 - jos kunta tai asianomaisen ministeriön myöntämän taiteen perusopetuksen järjestämisluvan saanut koulutuksen järjestäjä hankkii taiteen perusopetuksesta annetussa laissa tarkoitetut palvelut julkiselta tai yksityiseltä yhteisöltä tai säätiöltä, merkitään yhteisön tai säätiön tämän sopimuksen perusteella antaman taiteen perusopetuksen todistukseen sopimuksen päivämäärä sekä päivämäärä, jolloin kunta tai asianomaisen ministeriön myöntämän taiteen

perusopetuksen järjestämisluvan saanut koulutuksen järjestäjä on hyväksynyt taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman

- merkintä, että koulutus on toteutettu Opetushallituksen päättämien taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden 2017 mukaisesti.
- Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän päättötodistus voi sisältää liitteitä.
- Osallistumistodistus oppilaan suorittamista taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opinnoista
- Oppilaalle annetaan pyydettyä osallistumistodistus suorittamistaan taiteen- alan yleisen oppimäärän opinnoista, jos opinnot keskeytyvät tai oppilas tarvitsee niitä muusta syystä. Osallistumistodistus voi sisältää liitteitä.

7 ARKKITEHTUURI

Kajaanissa ei tällä hetkellä järjestetä arkkitehtuurin yleisen oppimäärän mukaista opetusta.

8 KUVATAIDE

Kuvataiteen yleisen oppimäärän tehtävänä on tukea oppilaan kasvua, itsetuntemusta, identiteetin rakentumista ja kulttuurista osaamista kuvataiteen keinoin. Opetus vahvistaa oppilaan kokemusta itsestään visuaalisen kulttuurin aktiivisena toimijana sekä luovana ja vastuullisena yhteisön jäsenenä. Opinnot kehittävät visuaalisen havainnoinnin, ajattelun, ilmaisun, tulkinnan ja arvottamisen taitoja sekä luovat edellytyksiä uuden oppimiselle.

Opetus rakentaa yhteyksiä oppilaiden omien kuvallisten kulttuurien sekä kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin välille. Opinoissa tarkastellaan visuaalisen kulttuurin jatkuvaa muuntumista ja avoimia rajoja. Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia syventyä heille merkityksellisiin sisältöihin, teemoihin ja ilmaisun keinoihin. Oppilaiden kokemusmaailmaan kiinnittyvällä lähestymistavalla luodaan perustaa oivalluksia herättävälle oppimiselle ja tekemisen ilolle. Oppilasta kannustetaan nauttimaan kuvataiteesta sekä arvostamaan omaa ja muiden taiteellista työtä.

Opintojen edetessä oppilas oppii tulkitsemaan ja arvioimaan kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria eri näkökulmista. Opetuksessa innostetaan pohtimaan taiteiden ja tieteiden yhteyksiä sekä löytämään niistä uusia oivalluksia. Oppilaita kannustetaan käyttämään taiteen toimintatapoja yhteistyön, vuorovai- kutuksen, osallistumisen ja vaikuttamisen välineinä. Opinnot luovat perustaa oppilaan omakohtaisen taidesuhteen kehittymiselle ja kuvataiteen elinikäiselle harrastamiselle.

8.1. Varhaisiän kuvataidekasvatus

Varhaisiän kuvataidekasvatuksen lähtökohtana ovat lapsen elämämaailmaa koskettavat visuaalisen kulttuurin ilmiöt. Opetuksessa kuvataidetta ja visuaalista maailmaa lähestytään leikinomaisin keinoin rohkaisten lasta ilmaisemaan ja pohtimaan havaintojaan ja tulkintojaan nähdystä, kuullusta, koetusta ja kuvitellusta. Lapsen aktiivista toimijuutta ja moniaistista suhdetta maailmaan vahvistetaan tutkivien, kokeilevien ja monitaiteisten työskentelytapojen kautta. Opetus kannustaa iloitsemaan omasta ja toisten työstä sekä toimimaan ryhmässä muut huomioiden. Motorisia taitoja ja pitkäjänteisyyttä harjoitellaan kokeilemalla vaihtelevia työtapoja ja välineitä. Koulutuksen järjestäjä päättää mahdollisen varhaisiän kuvataidekasvatuksen tavoitteista, sisällöistä ja laajuudesta.

Visuaalisten taiteiden leikkikoulussa annetaan yhteisiä opintoja edeltävää taideopetusta alle kouluikäisille lapsille. Varhaisiän opinnot antavat kuvallisten perustaitojen harjoittelun ohella mahdollisuuksia moniaistiseen kokemiseen, kielelliseen ja keholliseen ilmaisuun sekä kuuntelemisen ja ryhmässä toimimisen taitojen harjoitteluun. Lapsilähtöiseen, oppilaan motorisen ja kuvallisen kehitysvaiheen huomioivaan työskentelyyn voidaan yhdistää myös eri taiteenalojen, kuten tanssin, sanataiteen, musiikin ja käsityön lähestymistapoja.

Kuvataiteen leikkikoulussa annettavaa varhaisiän taidekasvatusta voidaan järjestää kolmelle ikäryhmälle. Opintojen laajuus on 24 tuntia/opintoryhmä.

Kuvataiteen leikkikoulu taaperoille

Opinnot on tarkoitettu 1-2 -vuotiaille lapsille ja lapsen kanssa harrastavalle vanhemmalle.

Tavoitteet

Opetuksen tavoitteena on

- vahvistaa lapsen aktiivisuutta

- rohkaista lasta havainnoimaan ja kokemaan lähiympäristöä moniaistisesti
- tuottaa moniaistisia kokemuksia väreistä ja materiaaleista
- kannustaa lasta itseilmaisuun

Sisältö

Varhaisiän opinnoissa tutustutaan taiteeseen elämyksellisesti ja kokemuksellisesti. Leikinomaisesti, yhdessä lapsen kanssa tunnustellaan erilaisia pienen lapsen työskentelyyn soveltuvia luonnonmukaisia ja turvallisia materiaaleja ja kokeillaan myös jäljen jättämistä kuvapinnalle. Kuvallisissa kokeiluissa voidaan käyttää tehdasvalmisteisia ja elintarvikepohjaisia värejä ja materiaaleja.

Kuvataiteen leikkikoulu naperoilte

Opinnot on tarkoitettu 3-4 –vuotiaille lapsille ja lapsen kanssa yhdessä harrastavalle aikuiselle. Myös päiväkotien lapsiryhmät voivat osallistua yhdessä ryhmän ohjaajan kanssa.

Tavoitteet

Opetuksen tavoitteena on

- rohkaista lasta kuvataiteen tekemiseen ja kokemusten sanallistamiseen
- innostaa lasta havainnoimaan omaa elinympäristöä ja lapselle merkityksellisiä visuaalisen kulttuurin ilmiöitä moniaistisesti
- kannustaa lasta itseilmaisuun monitaiteisia työskentelytapoja käyttäen

Sisältö

Varhaisiän opinnoissa tutustutaan leikinomaisesti, lapsen kanssa yhdessä aistien ja kokeillen, erilaisiin kuvan tekemisen tapoihin ja materiaaleihin. Kuvallisten tehtävien yhteydessä harjoitellaan erilaisten työvälineiden käyttöä ja niistä huolehtimista sekä toisten huomioimista ja ryhmän jäsenenä toimimista. Lapsen omat kertomukset, sadut, tarinat, runot, musiikki, luontokokemukset ja erilaisten kuvien tarkastelu toimivat virikkeinä visuaaliselle ilmaisulle. Kuvallisen työskentelyn tukena työtapoina voidaan käyttää esimerkiksi nukketeatteria, laulupiirtämistä ja kehollista eläytymistä. Lapsia rohkaistaan kertomaan ajatuksiaan omasta työskentelystä ja tuotoksista.

Kuvataiteen leikkikoulu eskareille

Opinnot on tarkoitettu 5-6 –vuotiaille lapsille. Opinnot voidaan järjestää myös taideopettajan ohjaamana taidekasvatuksena päiväkodissa tai esiopetuksessa.

Tavoitteet

Opetuksen tavoitteena on

- innostaa lasta kuvataiteen tekemiseen ja itseilmaisuun kokeilevia ja monitaiteisia työskentelytapoja käyttäen
- innostaa lasta havainnoimaan ympäristöä ja lapselle merkityksellisiä visuaalisen kulttuurin ilmiöitä moniaistisesti
- rohkaista lasta sanallistamaan omia havaintojaan, kokemuksiaan ja tulkintojaan

Sisältö

Varhaisiän opinnoissa tutustutaan kuvailmaisun materiaaleihin, tekniikoihin ja työvälineisiin kokeilemalla piirtämisen, maalaamisen, muovailun, rakentelun, taidegrafiikan, valokuvauksen ja ympäristötaiteen työtapoja. Kuvallista ajattelua ja tuottamista harjoitellaan lapsen omien mielikuvien,

satujen, tarinoiden, luontokokemusten ja erilaisten kuvien tarkastelun pohjalta. Ryhmässä harjoitellaan kertomaan omista ajatuksista ja tuntemuksista erilaisten visuaalisen kulttuurin teosten, kuten oppilaan itse tuottamien teosten, taidekuvien, esineiden, mediasisältöjen sekä rakennetun ja luonnon ympäristön kohteiden äärellä.

8.2. Kuvataiteen yhteiset opinnot

Tavoitteet

Kuvataiteen yhteisten opintojen tarkoituksena on taiteenalan perustaitojen hankkiminen. Opintojen tavoitteena on rohkaista ja tukea oppilaan kuvallista ilmaisua, omakohtaisen taidesuhteen muotoutumista sekä identiteetin rakentumista. Koulutuksen järjestäjä määrittelee yhteisten opintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt ja laskennalliset laajuudet opetussuunnitelman perusteiden pohjalta.

Taidesuhde

Opetuksen tavoitteena on

- tukea oppilaan taidekäsitteiden ja itsetuntemuksen kehittymistä tavoitteellisen kuvailmaisun kautta
- kannustaa oppilasta oman ilmaisun kehittämiseen kuvallisen työskentelyn ja sen reflektoinnin avulla
- innostaa oppilasta tutustumaan monipuolisesti kuvailmaisun keinoihin ja prosesseihin, taiteiden välisiin työskentelytapoihin sekä hänelle merkitykselliseen taiteeseen.

Visuaalinen lukutaito

- Opetuksen tavoitteena on
 - innostaa oppilasta havainnoimaan ympäristöä moniaistisesti sekä taiteiden ja tieteiden välisyyttä hyödyntäen
 - kannustaa oppilasta tutkimaan erilaisia kuvia, median ilmiöitä ja ympäristön visuaalisuutta
 - ohjata oppilasta tulkitsemaan visuaalista kulttuuria eri näkökulmasta
 - kannustaa oppilasta käyttämään erilaisia kuvatulkinnan keinoja, jatkamaan tulkintojaan ja keskustelemaan niistä
- innostaa oppilasta pohtimaan kuvataidetta historiallisesta, kulttuurisesta, yhteiskunnallisesta ja tulevaisuuden näkökulmasta.

Osallisuus ja vaikuttaminen

- Opetuksen tavoitteena on
- kannustaa oppilasta pohtimaan kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä arvoja
- rohkaista oppilasta tarkastelemaan omassa kuvailmaisussa ja toiminnassa ilmeneviä arvoja

- ohjata oppilasta kriittisen ajattelun kehittämiseen
- kannustaa oppilasta ilmaisemaan näkemyksiään ja ottamaan kantaa taiteen keinoin.

Keskeiset sisällöt

Opetuksessa tutkitaan ihmisenä olemista, luontoa ja kulttuuria taiteen keinoin. Kuvataidetta lähestytään henkilökohtaisten, yhteisöllisten ja kulttuuristen merkitysten kantajana, välittäjänä ja purkajana.

Kuvan kieli ja taiteen ilmaisukeinot

Opetuksessa tutkitaan kuvan kieltä ja kuvan merkitysten rakentumista sekä harjoitellaan visuaalista havaitsemista ja ajattelua, sanallistamista ja kuvista keskustelemista. Opinnossa kokeillaan erilaisten välineiden ja materiaalien ilmaisullisia mahdollisuuksia sekä hyödynnetään digitaalisten ja muiden teknologioiden mahdollisuuksia taiteellisessa ilmaisussa.

Omat kuvat

Opetuksessa tutkitaan oppilaiden havainnoista, kokemuksista, toimintatavoista ja elämänpiiristä sekä heille merkityksellisistä kuvakulttuureista nousevia sisältöjä. Opinnossa pohditaan oppilaiden omien kuvien henkilökohtaisia merkityksiä ja niiden suhdetta muuhun visuaaliseen kulttuuriin.

Taiteen maailmat

Opetuksessa tutkitaan teoksia, jotka edustavat eri aikakausia, kulttuureita ja visuaalisten taiteiden lajeja. Opinnossa tutustutaan nykytaiteen toimintatapoihin, pohditaan taiteen kulttuurisidonnaisuutta sekä käsitellään taiteen historiallisia, sosiaalisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä. Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksia osallistua paikalliseen taidetoimintaan. Opinnossa tutustutaan taiteen instituutioihin, muihin kulttuurikohteisiin, ajankohtaisiin taiteen ilmiöihin ja visuaalisten alojen ammattilaisten työhön.

Visuaalinen ympäristö

Opetuksessa tutkitaan erilaisia luonnonympäristöjä, rakennettuja ympäristöjä, esineympäristöjä, mediaympäristöjä ja visuaalisia osakulttuureja. Opinnossa harjoitellaan visuaalisen ympäristön esteettistä, ekologista ja eettistä arvottamista sekä käsitellään ympäristön merkitysten rakentumista.

Yhteiset opinnot muodostuvat neljästä opintokokonaisuudesta. Yhteisten opintojen laskennallinen laajuus on 300 tuntia (11 op).

1. Visuaalisen ilmaisun taidot (2,5 op)
2. Kulttuuriperintö (2,5 op)
3. Visuaalinen ympäristö (2,5 op)
4. Taide ja teknologia (3,5 op)

Kuvataidekoulun yhteisten opintojen tavoitteet ja sisältöalueet

Kuvataidekoulu I, opintokokonaisuus Visuaalisen ilmaisun taidot (2,5 op)

Opinnot on tarkoitettu pääasiassa peruskoulun 1 – 2 -luokan oppilaille. Oppitunteja 68, joista lähiopetusta 60 tuntia. Omatoiminen työskentely/arviointi 8 tuntia.

Tavoitteet

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata oppilasta käyttämään kuvailmaisun keinoja ja käsitteitä
- kehittää oppilaan keskittymiskykyä kuvallisissa prosesseissa
- innostaa oppilasta ilmaisemaan omia ajatuksia, mielikuvia ja kokemuksia kuvallisesti erilaisia välineitä käyttäen
- kannustaa oppilasta tutkimaan erilaisia kuvia ja ympäristön visuaalisuutta sekä sanallistamaan omia havaintojaan, kokemuksiaan ja tulkintojaan
- ohjata oppilasta arvioimaan omaa työskentelyä ja sen tuloksia sekä tallentamaan työskentelyprosessissa syntyneitä materiaalia

Sisältö

Opetuksessa harjoitellaan kuvallisen tuottamisen perustaitoja ja kuvallista ajattelua, erilaisten työvälineiden käyttöä ja niistä huolehtimista sekä toisten huomioimista ja ryhmän jäsenenä toimimista. Kuvallisissa tehtävissä opetellaan käyttämään keskeisiä kuvailmaisun materiaaleja ja tekniikoita sekä niihin liittyviä käsitteitä. Taiteelle ominaisessa työskentelyprosessissa kokeillaan monipuolisesti piirtämisen, maalaamisen, erilaisten painomenetelmien, rakentelun ja muovailun sekä kuvallisen median työtapoja ja materiaaleja. Opetuksessa lähestymistapa on leikinomainen, oppilaan omaa eläytymistä, aktiivista kokeilua ja mielikuvien käyttöä tukevaa.

Opetuksessa harjoitellaan kertomaan omista ajatuksista ja tuntemuksista erilaisia visuaalisen kulttuurin teoksia, kuten taidekuvia, esineitä, mediasisältöjä, luontoa ja rakennetun ympäristön kohteita tarkastelemalla. Ryhmässä oppilaan itse tuottamista teoksista keskustelemalla opetellaan näyttämään omia töitä ja katsomaan muiden tuotoksia, harjoitellaan sanallistamaan havaintoja ja kokemuksia sekä opetellaan arvostamaan omaa ja muiden oppilaiden kuvallista työskentelyä ja tuotoksia. Oppilaan työskentelyprosessissa syntyneitä materiaalia dokumentoidaan eri tavoin, esimerkiksi valokuvaamalla ja videoimalla tai tallentamalla teoksia ja sanallisia arviointeja kuvataidekansioon.

Ensimmäisen vuoden opinnoissa opetussisältöjä voidaan lähestyä teemallisesti. Esimerkiksi värien ja kuvasomittelun näkökulmasta työskenneltäessä tutustutaan väriympyrästä johtaen pää-, väli-, rinnakkais- ja vastaväreihin sekä värin ominaisuuksiin ja värien vuorovaikutukseen. Omakohtaisten kokeilujen, havainnoinnin ja kuvallisten harjoitusten avulla harjoitellaan puhtaiden, murrettujen ja taitettujen värien tuottamista pigmenttivärisekoituksina. Opinnoissa tutkitaan luonnon värimaailmaa, suomalaista värikulttuuria ja värien symboliikkaa. Tarkastelemalla oppilaan omaa elinympäristöä, luontoa, rakennettua ympäristöä ja erilaisia kuvia tutustutaan kuvallisiin peruselementteihin ja –muuttujiin. Kuvailmaisun tekniikoita ja materiaaleja monipuolisesti käyttäen harjoitellaan sommitteluelementtien järjestämistä liikevaikutelman, rytmin ja tilavaikutelman aikaan saamiseksi.

Kuvataidekoulu II, opintokokonaisuus Kulttuuriperintö (2,5 op)

Opinnot on tarkoitettu pääasiassa peruskoulun 2 – 4 -luokan oppilaille. Oppitunteja 68, joista lähiopetusta 60 tuntia. Omatoiminen työskentely/arviointi 8 tuntia.

Tavoitteet

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta tutkimaan eri aikojen ja kulttuurien visuaalista taidetta
- innostaa oppilasta soveltamaan kuvallisessa tuottamisessa eri aikojen ja kulttuurien kuvailmaisun tapoja ja taiteidenvälisiä työskentelytapoja
- ohjata oppilasta tulkitsemaan visuaalista kulttuuria eri näkökulmasta (teos, tekijä, teoksen vastaanottaja/katsoja)
- ohjata oppilasta käyttämään kuvallisia ja sanallisia kuvatulkinnan keinoja ja rohkaista ilmaisemaan omia havaintoja, mielipiteitä ja tulkintoja taiteesta
- innostaa oppilasta pohtimaan taiteen merkitystä, tehtävää ja arvoja historiallisesta ja kulttuurisesta näkökulmasta
- tukea oppilaan kulttuuri-identiteetin ja taidekäsityksen rakentumista
- ohjata oppilasta arvioimaan omaa työskentelyä ja sen tuloksia sekä tallentamaan työskentelyprosessissa syntyneitä materiaalia

Sisältö

Opetuksessa kulttuuriperintöä lähestytään oppilaan oman kulttuurisen taustan näkökulmasta sekä paikallisesti, kansallisesti ja maailmanlaajuisesti. Opetuksessa tutkitaan eri aikakausia, kulttuureita ja visuaalisten taiteiden lajeja edustavia teoksia sekä harjoitellaan kuvallisen tuottamisen ja tulkinnan taitoja. Opinnoissa käsitellään taiteen kulttuurisidonnaisuutta ja pohditaan taiteen tehtävää ja merkityksiä.

Opetuksessa tutkitaan paikallista kajaanilaista/kainuulaista kulttuuriympäristöä ja Suomen taiteen kuvastoa. Taiteen kohtaamisen, keskustelujen ja kuvallisen tuottamisen avulla harjoitellaan vastaanottamaan, tulkitsemaan ja arvottamaan suomalaiskansallista taidetta ja omaa ympäristöä. Opetuksessa pyritään hyödyntämään kulttuuripalveluja vieraillemalla paikallisissa museoissa ja näyttelyissä. Virikkeitä työskentelyyn voidaan hakea myös kainuulaisesta tarinaperinteestä.

Opetuksen sisällöt rakentavat yhteyksiä oppilasta lähellä olevien ja uusien kuvakulttuurien välille. Opinnoissa tutustutaan eri kulttuurien teoksiin ja taidehistorian sanastoon ensisijaisesti kuvataiteen näkökulmasta mutta sisältöjä voidaan valita myös arkkitehtuurin, pukeutumisen ja sisustustyylien historiasta. Työskentelyn lähtökohtana käytetään eri aikakausien taidekuvastoa ja verkkogallerioita. Sanallisia ja kuvallisia kuvatulkinnan menetelmiä soveltaen opetellaan ymmärtämään taidehistoriaa intertekstuaalisena verkostona, jossa kuvat voivat syntyä aikaisemmista kuvista ja katsojan niille antamista merkityksistä.

Vuorovaikutuksessa opettajan ja muiden oppilaiden kanssa opetellaan ilmaisemaan omia mielipiteitä, ajatuksia ja tulkintoja taiteesta. Taideoppimisen dokumentointiin ja arviointiin harjaannutaan kokoamalla kuvallista ja sanallista materiaalia kuvataidekansioon tai digitaaliseen muotoon.

Kuvataidekoulu III, opintokokonaisuus Visuaalinen ympäristö (2,5 op)

Opinnot on tarkoitettu pääasiassa peruskoulun 3 – 5 -luokan oppilaille. Oppitunteja 68, joista lähiopetusta 60 tuntia. Omatoiminen työskentely/arviointi 8 tuntia.

Tavoitteet

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata oppilasta monipuoliseen ja moniaistiseen ympäristön havainnointiin
- herättää oppilaan kiinnostus ihmisen, luonnon ja rakennetun ympäristön välisen vuorovaikutuksen tarkasteluun

- ohjata oppilasta pohtimaan kestävän kehityksen arvoja materiaalivalinnoissa ja omassa työskentelyssä
- kehittää oppilaan visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa
- kannustaa oppilasta tutkimaan ja tulkitsemaan erilaisia visuaalisen kulttuurin tuotteita
- ohjata oppilasta tunnistamaan kuvilla vaikuttamisen keinoja
- ohjata oppilasta kriittisen ajattelun kehittämiseen
- kannustaa oppilasta ilmaisemaan näkemyksiään ja ottamaan kantaa soveltamalla kuvallisen viestinnän ja vaikuttamisen keinoja omissa tuotoksissa
- ohjata oppilasta itse- ja vertaisarviointiin sekä tallentamaan työskentelyprosessissa syntyneitä materiaalia

Sisältö

Opetuksessa tutkitaan visuaalista ympäristöä ja visuaalisten taiteiden tuotteita, kuten erilaisia kuvatyyppejä, luonnonympäristöä, rakennettua ympäristöä, mediaympäristöä ja esineitä merkityksiä kantavina viesteinä, joita luetaan. Visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa harjoitellaan tutkimalla ja tulkitsemalla erilaisia silmin havaittavia kulttuurin tuotteita sekä käyttämällä omien mielipiteiden ilmaisemisessa kuvallisen viestinnän ja vaikuttamisen keinoja. Kuvallisissa tehtävissä tutustutaan myös graafiseen viestintään.

Opinnoissa harjoitellaan visuaalisen ympäristön esteettistä, ekologista ja eettistä arvottamista. Opetuksessa pohditaan kestävän kehityksen näkökulmia. Opinnoissa harjoitellaan työskentelyä kestävän kehityksen mukaisilla materiaaleilla ja välineillä ja hyödynnetään luonnonmateriaaleja ja kierrätysmateriaaleja kuvallisessa työskentelyssä. Opetuksessa voidaan soveltaa ympäristö- ja yhteisötaiteen lähestymistapoja.

Kuvallisista tehtävistä voidaan rakentaa laajempia teemakokonaisuuksia yhdistelemällä esimerkiksi tuotesuunnittelun, muotoilun, graafisen suunnittelun ja mainonnan sisältöjä. Opintoja voidaan toteuttaa myös taiteen alueita integroivana projektina, jossa työskennellään kuvataiteen, arkkitehtuurin, tila- ja maisemasuunnittelun, sisustus- ja kalustesuunnittelun ja käsityömuotoilun osaluilla (esim. pienoismallit). Opintoprojekteissa harjoitellaan oman työn ja työskentelyprosessin suunnittelua, toteuttamista, dokumentointia ja arviointia.

Kuvataidekoulu IV, opintokokonaisuus Taide ja teknologia (3,5 op)

Opinnot on tarkoitettu pääasiassa peruskoulun 4 – 6 -luokan oppilaille. Oppitunteja 96, joista projektiopintoja/monimuoto-opetusta 88 tuntia. Omatoiminen työskentely/arviointi 8 tuntia.

Tavoitteet

Opetuksen tavoitteena on

- tukea oppilaan taidekäsityksen kehittymistä
- rakentaa oppilaan omakohtaista suhdetta nykyaikaiseen, mediaan ja teknologiaan
- innostaa oppilasta tutkimaan ja tulkitsemaan median ilmiöitä visuaalisesta näkökulmasta ja pohtimaan mediakulttuurissa ja omassa kuvailmaisussa ilmeneviä arvoja
- ohjata oppilasta käyttämään mediateknologiaa oman ajattelun ja ilmaisun välineenä
- innostaa oppilasta tutustumaan taiteiden välisiin työskentelytapoihin
- kehittää oppilaan vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja ryhmän jäsenenä
- ohjata oppilasta hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa ja verkkoympäristöjä työskentelyprosessien tallentamisessa ja tuotosten jakamisessa
- ohjata oppilasta itsearviointiin ja vertaisarviointiin

Sisältö

Opetuksessa tutustutaan nykyaikaisen taiteen ilmenemismuotoihin sekä pohditaan nykyaikaisen taiteen tehtävää ja arvoja. Opintoissa tutkitaan median ilmiöitä, ympäristöjä ja vaikutuskeinoja sekä harjoitellaan hyödyntämään digitaalisten medioiden, ohjelmien ja laitteiden mahdollisuuksia. Oma sisällöntuotantoa voidaan kokeilla esimerkiksi valokuvauksen, digitaalisen kuvankäsittelyn, videokuvauksen, videoeditoinnin ja animaation keinoin. Teosten tuottamisessa, julkaisemisessa ja jakamisessa opetellaan huomioimaan tekijänoikeuksia. Työskentelyprosessien dokumentointia ja tuotosten tallentamista digitaaliseen muotoon harjoitellaan työskentelemällä yhdessä oman taiteenalan tai muiden taiteenalojen oppilaiden kanssa.

Opetuksessa voidaan soveltaa performanssi- ja happeningtaiteen tai installaatiotaiteen lähestymistapoja. Taiteenaloja yhdistävässä työskentelyssä erilaisten moniaististen esitysten ja teosten toteuttamiseksi voidaan käyttää esimerkiksi kuvataiteen, sanataiteen, tanssin, musiikin ja elokuvan ilmaisukeinoja sekä visuaalisen ilmaisun materiaaleja.

8.3. Kuvataiteen teemaopinnot

Tavoitteet

Kuvataiteen teemaopintojen tarkoituksena on oppilaan yhteisissä opinnoissa hankkimien taitojen laajentaminen. Opintojen tavoitteena on kuvataiteellisen ajattelun ja ilmaisun syventäminen sekä tietojen ja vaikuttamismahdollisuuksien kehittäminen. Koulutuksen järjestäjä määrittelee teemaopintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt ja laskennalliset laajuudet opetussuunnitelman perusteiden pohjalta. Teemaopintoihin voi sisältyä vaihtoehtoisia opintokokonaisuuksia.

Taidesuhde

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta taidekäsityksen kehittämiseen tavoitteellisen kuvailmaisun, hänelle merkityksellisen taiteen ja oman oppimisen reflektoinnin kautta
- kannustaa oppilasta identiteettinsä pohdintaan erilaisia kuvia tekemällä ja niitä tulkitsemalla
- tukea oppilasta osaamisensa kehittämisessä tavoitteidensa ja näkemystensä
- mukaisessa itsenäisessä tai yhteistoiminnallisessa kuvallisessa työskentelyssä
- rohkaista oppilasta käyttämään erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun
- keinoja sekä syventämään kuvailmaisun taitojaan.

Visuaalinen lukutaito

Opetuksen tavoitteena on

- rohkaista oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti sekä taiteiden ja tieteiden välisyyttä hyödyntäen
- vahvistaa oppilaan kykyä käyttää kuvan kieltä, kuvallisia muuttujia ja kuvallisen kerronnan keinoja
- kehittää oppilaan taitoa tutkia visuaalista kulttuuria tekijän, katsojan ja teoksen näkökulmista sekä perustella omia tulkintojaan

- ohjata oppilasta laajentamaan kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemustaan.

Osallisuus ja vaikuttaminen

Opetuksen tavoitteena on

- tukea oppilasta hänen ilmaistessaan näkemyksiään taiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista
- ohjata oppilasta ottamaan huomioon esteettiset, ekologiset ja eettiset arvot itsenäisesti ja ryhmässä toimiessaan
- kannustaa oppilasta kehittämään kriittistä ajatteluaan tarkastelemalla arvojen merkitystä omassa elinympäristössä, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa
- ohjata oppilasta ilmaisemaan näkemyksiään ja mielipiteitään taiteen keinoin.

Keskeiset sisällöt

- Opetuksessa tutkitaan ihmisenä olemista, luontoa ja kulttuuria taiteen keinoin. Kuvataidetta lähestytään henkilökohtaisten, yhteisöllisten ja kulttuuristen merkitysten kantajana, välittäjänä ja purkajana.

Kuvan kieli ja taiteen ilmaisukeinot

- Opetuksessa tutkitaan kuvan kieltä ja kuvan merkitysten rakentumista sekä harjoitellaan visuaalista havaitsemista ja ajattelua, sanallistamista ja kuvista keskustelemista. Opinnoissa kokeillaan erilaisten välineiden ja materiaalien ilmaisullisia mahdollisuuksia sekä hyödynnetään digitaalisten ja muiden teknologioiden mahdollisuuksia taiteellisessa ilmaisussa.

Omat kuvat

Opetuksessa tutkitaan oppilaiden havainnoista, kokemuksista, toimintatavoista ja elämänpiiristä sekä heille merkityksellisistä kuvakulttuureista nousevia sisältöjä. Opinnoissa pohditaan oppilaiden omien kuvien henkilökohtaisia merkityksiä ja niiden suhdetta muuhun visuaaliseen kulttuuriin.

Taiteen maailmat

Opetuksessa tutkitaan teoksia, jotka edustavat eri aikakausia, kulttuureita ja visuaalisten taiteiden lajeja. Opinnoissa tutustutaan nykytaiteen toimintatapoihin, pohditaan taiteen kulttuurisidonnaisuutta sekä käsitellään taiteen historiallisia, sosiaalisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä. Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksia osallistua paikalliseen taidetoimintaan. Opinnoissa tutustutaan taiteen instituutioihin, muihin kulttuurikohteisiin, ajankohtaisiin taiteen ilmiöihin ja visuaalisten alojen ammattilaisten työhön.

Visuaalinen ympäristö

Opetuksessa tutkitaan erilaisia luonnonympäristöjä, rakennettuja ympäristöjä, esineympäristöjä, mediaympäristöjä ja visuaalisia osakulttuureja. Opinnoissa harjoitellaan visuaalisen ympäristön esteettistä, ekologista ja eettistä arvostamista sekä käsitellään ympäristön merkitysten rakentumista.

Teemaopintoihin sisältyy kaksi kaikille yhteistä kuvataiteen syventävää opintokokonaisuutta sekä vaihtoehtoisia ja valinnaisia opintokokonaisuuksia, joissa voidaan työskennellä vuorovaikutuksessa eri taiteen alueiden kanssa. Teemaopinnoissa oppilaan tulee suorittaa valitsemiaan opintoja 200 tuntia (7,5 op).

Kaikille yhteiset teemaopinnot (3,5 op)

1. Kuvataiteen työpaja I
2. Kuvataiteen työpaja II

Vaihtoehtoiset ja valinnaiset teemaopinnot (4 op)

1. Taidehyrrä - taiteidenväliset työpajat ja projektit
2. Valinnaiskurssit

Visuaalisten taiteiden yleisen oppimäärän yhteisten opintojen ja teemaopintojen opintokokonaisuudet suorittaneille oppilaille annetaan päättötodistus.

Kuvataidekoulun teemaopintojen tavoitteet ja sisältöalueet

Kaikille yhteiset teemaopinnot (3,5 op)

Kuvataidekoulu V, Kuvataiteen työpaja I-II

Opinnot on tarkoitettu pääasiassa peruskoulun 5 – 7 -luokan oppilaille. Oppitunteja 90, joista lähiopetusta 82 tuntia. Omatoiminen työskentely/arviointi 8 tuntia.

Tavoitteet

Opetuksen tavoitteena on

- tukea oppilasta osaamisensa kehittämisessä omien tavoitteiden mukaisessa itsenäisessä tai yhteistoiminnallisessa kuvallisessa työskentelyssä
- tukea oppilasta kokeilemaan ja käyttämään rohkeasti erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä syventämään kuvailmaisun taitojaan
- vahvistaa oppilaan kykyä käyttää kuvan kieltä, kuvallisia muuttujia ja kuvallisen kerronnan keinoja
- kannustaa oppilasta itsetuntemuksen kehittämiseen ja taidekäsityksen pohdintaan tavoitteellisen kuvailmaisun ja oman oppimisen tarkastelun ja arvioinnin kautta
- tukea oppilasta tunnistamaan, arvioimaan ja tekemään näkyväksi kuvataiteellista kehittymistään

Sisältö

Opetuksessa syvennetään ja monipuolistetaan kuvallisen ilmaisun ja ajattelun taitoja. Opintoissa tutkitaan kuvataiteen tekniikoiden ja työtapojen sekä visuaalisten taiteiden materiaalien ilmaisullisia mahdollisuuksia ja kehitetään valmiuksia tehdä perusteltuja valintoja kuvallisissa työskentelyprosesseissa. Aiemmin opittuja tietoja ja taitoja laajennetaan tutkimalla ja kokeilemalla erilaisten kuvataiteen soveltavien menetelmien, kuten sekatekniikan ilmaisullisia mahdollisuuksia. Maalaamisessa ja taidegrafiikassa voidaan kokeilla työskentelyä öljyliukoilla materiaaleilla.

Opetuksen painopistealueita sisältöjen sekä työskentelyssä käytettävien tekniikoiden, materiaalien ja työtapojen osalta voidaan valita oppilaan oman tavoitteenasettelun ja mielenkiinnon perusteella kuvataiteen eri osa-alueilta. Opinnoissa tutkitaan omaa kuvataiteellista kehittymistä ja pyritään tunnistamaan vahvuusalueita. Sanallistamisen valmiuksia sekä itsearvioinnin ja vertaisarvioinnin taitoja syvennetään. Palautteen antamiseen ja vastaanottamiseen harjaannutaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Kuvallisten tuotosten ja osaamisalueiden esittelyyn harjaannutaan esimerkiksi oppilastyönäyttelyiden ja ns. taitelijaportfolion tai digitaalisen näyttekansion kokoamisen avulla.

Vaihtoehtoiset ja valinnaiset teemaopinnot (4 op)

Opinnot on tarkoitettu lähinnä peruskoulun 7 – 9 -luokkalaisille. Oppitunteja 110, joista projektiopintoja/monimuoto-opetusta 100 tuntia. Arviointi 10 tuntia.

Kuvataidekoulu VI, Taidehyrrä - taiteidenväliset työpajat ja projektit

Tavoitteet

Opetuksen tavoitteena on

- tukea oppilasta itsenäisessä tai yhteistoiminnallisessa kuvallisessa ja taiteidenvälisessä työskentelyssä
- rohkaista oppilasta itseilmaisuun monitaiteisia työskentelytapoja soveltaen
- ohjata oppilasta laajentamaan visuaalisen kulttuurin tuntemustaan
- kehittää oppilaan taitoa tutkia visuaalista kulttuuria tekijän, katsojan ja teoksen näkökulmista sekä perustella omia tulkintojaan
- ohjata oppilasta ottamaan huomioon esteettiset, ekologiset ja eettiset arvot itsenäisesti ja ryhmässä toimiessaan
- kannustaa oppilasta taidekäsityksen kehittämiseen ja identiteettinsä pohdintaan tavoitteellisen projektityöskentelyn sekä oman oppimisen tarkastelun ja arvioinnin kautta
- rohkaista oppilasta oman osaamisen esittelyyn

Sisältö

Taidehyrrän vaihtoehtoiset projektiopintojaksot/työpajaopinnot, sisällöt, työmuodot ja laajuus suunnitellaan vuosittain Kajaanissa taiteen perusopetusta järjestävien oppilaitosten yhteistyönä. Suunnittelutapaamisiin voi osallistua eri taidealojen opettajia, oppilaita ja sidosryhmiä.

Kuvataidekoulu VI, Valinnaiset teemaopinnot

Yleisen oppimäärän mukaisiin teemaopintoihin voidaan sisällyttää valinnaisia opintoja. Valinnaisten opintojen tavoitteena on laajentaa oppilaan visuaalisten taiteiden osaamista hänen itse valitsemalla syventymisalueella. Erikseen sovittaessa valinnaisopinnoilla voi korvata puuttuvia opintoja hyväksyttävän opintoesteen vuoksi.

Vapaasti valittavat opinnot voivat koostua taiteen perusopetuksen opintoryhmille räätälöidyistä opintojaksoista, opiston omista vapaan sivistystyön harrastuspainotteisista opinnoista tai muiden oppilaitosten järjestämistä visuaalisten taiteiden osaamisalueita tukevista opinnoista. Oppilaan kanssa

voidaan sopia myös erilaisista itsenäisesti suoritettavista oppimistehtävistä, esimerkiksi näyttelyihin tai projekteihin osallistumisesta tai näyttelyvierailujen analysoinnista.

Vapaasti valittavat opinnot voidaan hyväksyä osaksi taiteen perusopetuksen teemaopintoja silloin, kun oppilas palauttaa opinnoista itsenäisesti kokoamansa portfolion vastuopettajalle. Se sisältää näytteitä työskentelystä sekä oppimis- ja työskentelyprosessin kuvauksen ja itsearviointin. Opintosuorituksen anomus ja päätös kirjataan lomakkeelle.

8.4. Aikuisten kuvataiteen opetus

Aikuisten opetuksessa noudatetaan kuvataiteen yleisen oppimäärän tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä. Opintojen tarkoituksena on syventää aikuisen oppijan henkilökohtaista suhdetta kuvataiteeseen sekä tukea hänen identiteettiään taiteentekijänä. Opetuksessa perehdytään monipuolisesti nykyaikaiseen taiteeseen ominaisiin toimintatapoihin, ilmaisukeinoihin ja käsitteisiin sekä tunnustetaan itselle merkityksellisiä kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä. Opinnot kehittävät käsitteellistämisen, sanallistamisen ja kriittisen ajattelun valmiuksia. Aikuisten opetuksessa huomioidaan oppijan yksilöllinen osaamis- ja kokemuspohja sekä hänen oppimisensa tarpeet. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti erilaisia taiteellista ajattelua syventäviä työskentelytapoja kuten kuvien tulkintaa, yhteistyöprojekteja, luentoja, keskusteluja ja näyttelykäyntejä. Opiskelijaa ohjataan pitkäjänteisten oppimistavoitteiden asettamiseen, elämänsä historian ja -kokemustensa tutkimiseen taiteellisen toiminnan lähtökohtana sekä oman kuvallisen ilmaisun kriittiseen reflektointiin. Opetuksessa hyödynnetään aktiivisesti digitaalisten oppimisympäristöjen mahdollisuuksia.

8.5. Työtavat kuvataiteen opetuksessa

Opetuksessa valitaan työtavoja, jotka kannustavat vuorovaikutukseen, yhdessä tekemiseen, toisilta oppimisesta ja oman oppimisen reflektointiin. Työtavojen valinnassa huomioidaan oppilaiden omat tavoitteet, yksilölliset tarpeet ja kiinnostuksen kohteet. Oppilasta kannustetaan ottamaan aktiivinen rooli työtavojen valinnassa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti erilaisia oppimisympäristöjä, teknologioita ja mediavälineitä. Työtavojen monipuolisuutta edistetään hyödyntämällä paikallisia kulttuuripalveluja, verkostoja, toimijoita ja globaaleja mahdollisuuksia.

Tavoitteena on, että valitut työtavat ja oppimisympäristöt tukevat tutkivaa asennetta uuden oppimisessa ja kriittisen ajattelun kehittymistä. Työtavoilla mahdollistetaan monipuolinen materiaalien, tekniikoiden ja ilmaisun keinojen käyttö sekä pitkäjänteinen harjoittelu ja taitojen syventäminen. Oppilaita kannustetaan kokeilemiseen, improvisointiin ja sattuman hyödyntämiseen.

Kaukametsän opiston visuaalisten taiteiden opetussuunnitelman ja pedagogiikan teoreettisen viitekehyksen muodostaa kognitiivis-konstruktivistinen oppimiskäsitys ja kokemukselliseen oppimiseen pohjautuvat näkemykset (Kolb 1984) oppivasta ihmisestä ja oppimisen luonteesta. Taiteen oppimistapahtuma myötäilee kokemuksellisen taideoppimisen vaihtelevaa spiraalimallia (Sava 1997, Räsänen 1993).

Taideoppimisessa taiteellis-esteettisen toiminnan ja kokemuksen lähtökohtana on oppilaan sisäiseen tai ulkoiseen todellisuuteen liittyvät kokemukset, jotka voivat perustua esimerkiksi oppijan omiin mielikuviin, muistoihin, uniin, luonnonhavaintoihin, instrumenttien kuunteluun tai taideteosten kohtaamiseen. Kokemusten herättämiä tunteita ja havaintoja käsitellään kuvallisen ja sanallisen työskentelyn keinoin itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä.

Taiteen oppiminen on pitkäjänteinen ja kokonaisvaltainen moniaistinen prosessi, joka etenee kehämäisesti tasolta toiselle. Taitojen kehittyminen tapahtuu harjoittelun avulla vähitellen ja se vaatii aikaa. Taiteellisessa oppimisessa pyritään kehittämään taidollis-ilmmaisullisten valmiuksien lisäksi oppilaan mielikuvituksen, tunteiden ilmaisun ja ajattelun valmiuksia. Kuvataiteen perustaitojen oppimista sekä oppilaan kuvailmaisun ja taidesuhteen kehittymistä tuetaan tutkivan oppimisen avulla. Opetuksessa tutustutaan kuvataiteeseen elämyksellisesti ja kokemuksellisesti, tutkimalla ja arvottamalla visuaalisen kulttuurin ilmiöitä fyysisessä ja virtuaalisessa ympäristössä.

Visuaalisten taiteiden opetus perustuu oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppiminen ymmärretään yksilölliseksi ja toisaalta vuorovaikutteiseksi, sosiaalseksi taitojen ja tietojen rakentumisprosessiksi. Jokainen oppija tuo oppimistapahtumaan mukanaan omat yksilölliset havaintonsa, kokemuksensa ja tulkintansa. Ikä, erilaiset taustat, mielenkiinnon kohteet ja valmiudet muovaavat oppijoista erilaisia. Ainutkertaisuus johtaa erilaisiin oppimisen tarpeisiin ja oppimistyyliin. Oppilaan aikaisempien kokemusten, tietojen ja taitojen tiedostaminen on tärkeä oppimisen ja opetuksen lähtökohta. Opetuksessa tuetaan oppilaan kehittymistä hänen omista lähtökohdistaan. Omien tavoitteiden asettelua ja oppimiskokemusten sanallistamista harjoitellaan puhuen ja kirjoittaen. Oppimistilanteissa työskennellään yksin ja vuorovaikutuksessa ryhmän ja ympäröivän yhteisön kanssa. Myönteinen ilmapiiri, vuorovaikutussuhteet ja tunne osallisuudesta tukevat oppimista.

Kuvataiteen opetuksessa noudatetaan kestävän kehityksen periaatteita (aiheesta tarkemmin Kaukametsän opiston kestävän kehityksen strategiassa).

- Kuvataideopetus on perusluonteensa mukaisesti kulttuurisesti kestävä. Paikallisen ja suomalaisen kulttuuriympäristön lisäksi opinnoissa tutustutaan vieraiden kulttuurien taidehistorian kuvastoon ja visuaalisen kulttuurin ulottuvuuksiin. Taiteen perusopetuksessa kulttuuriperintöä opetellaan säilyttämään ja siirtämään käyttämällä perinteisiä kuvailmaisun materiaaleja, tekniikoita ja työtapoja. Niiden rinnalla oppilaan omat materiaali- ja tekniikkakokeilut sekä taiteen alueita yhdistelevät työtavat ovat keskeisiä.
- Ekologisesti kestävässä taideopetuksessa käytetään erilaisia luonnosta ja kierrättämällä saatavia materiaaleja. Oppilaille annetaan ohjeet turvalliseen ja vastuulliseen opetustilojen käyttöön. Terveydelle ja ympäristölle haitallisia kemikaaleja pyritään korvaamaan luonnonmukaisilla aineilla ja mahdolliset ongelmajätteet kerätään erikseen. Hajusteita sisältäviä tuotteita ja ponneaineita käytetään vetokaapissa tai hyvin tuulettuvassa tilassa.
- Taloudellisesti kestävässä toiminnassa huomioidaan elinkaariajattelu. Materiaali- ja työvälinehankinnoissa pyritään suunnitelmallisuuteen, säästeliäisyyteen ja tarveharkintaan. Työskentelyssä pyritään mahdollisimman vähäiseen materiaalihävikkiin. Oppilaita ohjataan tekemään työ valmiiksi ja saattamaan keskeneräiset työt loppuun. Ekonomisen ulottuvuuden lisäksi valmis työ on tekijälleen pedagogisesti tärkeä.
- Sosiaalisesti kestävässä kuvataiteen työympäristössä kiinnitetään huomiota turvallisuuteen ja terveellisuuteen. Oppilaat opastetaan käyttämään työvälineitä ja materiaaleja, kuten leikkaavia ja hiovia työkaluja sekä pölyäviä materiaaleja turvallisesti ja asianmukaisesti. Myös kemikaaliturvallisuuden kiinnitetään huomiota. Lasten motorinen kehitysvaihe huomioidaan opetuksessa siten, että tekniikoita sovelletaan esimerkiksi taidegrafiikassa ja muotoilussa

ikätaason valmiuksia vastaaviksi. Mediaympäristöissä toimittaessa oppilaita ohjataan huomioimaan eettisiä ja tekijänoikeudellisia näkökohtia.

Taideopetuksen välineenä ja oppimisen tukena käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa. Kuvataiteen opetustilassa on käytössä langaton verkko, tietokoneita, kuvan, videon, äänen ja tekstin muokkaamiseen tarvittavia ohjelmistoja, dokumenttikamera ja tulostusmahdollisuus sekä muiden laitteiden, kuten digikameran, älypuhelimien ja tabletin liitännäismahdollisuus. Opetuksessa luodaan mahdollisuuksia käyttää verkko- ja mediaympäristöjä, luontoa sekä paikallisia taide- ja kulttuurilaitosten palveluja oppimisympäristöinä. Oppimis- ja työskentelyprosessien tallentamisessa voidaan hyödyntää tieto- ja viestintäteknologian mahdollisuuksia.

Visuaalisten taiteiden Kuvataidekoulun opetuksessa käytettäviä tekniikoita

Piirustus

- piirustusvälineet: lyijykynä, grafiittikynä, hiili, vahaliidut, öljypastelli, kuivapastelli, värikynät, pastellikynät, vesiliukoiset kynät ja liidut, tussikynät, nestemäinen tussi/muste ja sivellin piirtimenä, hiusterä, raapeterä
- piirustustekniikoita: luonnostelu, viivasta muotoihin ja pintoihin – valööri, valon ja varjon tutkiminen, materiaalin tuntu ja pintarakenne, tilan kuvaaminen piirros- ja väri-ilmaisun keinoin, perspektiivi
- erilaiset paperit: eri väriset piirustuspaperit, voimapaperi, Ingrespaperi, makulatuuri, litoposteri, japaninpaperi, raapekartonki
- kuvapinnan sommittelu
- piirtämisen tekniikoihin ja välineistöön liittyvät käsitteet

Maalaus

- varhaisiän taidekasvatuksessa sormivärit, vesiliukoiset tehdasvalmisteiset värit ja elintarvikkepohjaiset värit
- akvarellivärit, posterivärit, guassivärit, akryylivärit, muste, nestemäinen tussi, lasimaalit, lateksi, kangasvärit, öljyvärit
- erilaiset siveltimet, tasoittajat, palettiveitsen käyttö
- sivellintekniikka, värin ja veden/maalausaineiden suhde, maalausvälineiden puhdistaminen
- erilaiset maalausohjeet ja pohjusteet, paperin pingottaminen
- värien sekoittaminen pigmenttivärisekoituksina, värin taittaminen, murtaminen, väriopin käsitteet, värien vuorovaikutus, väriperspektiivi
- maalaustekniikoihin, materiaaleihin ja välineistöön liittyvät käsitteet

Taidegrafiikka

- koho- ja laakapainomenetelmiä, kuten sabloonapainanta, leimasinpainanta, uurtopainanta pressprint-painolaatalla, linokaiverrus, puupiirros, collagrafia, monotypia johdannaisineen, serigrafia - vesiliukoiset painovärit
- syväpainomenetelmästä kuivaneula ja myrkyttömät sovellukset, esim. kartonkigrafiikka, carborundum - öljyliukoiset painovärit
- erilaiset painopohjat: paperit, kangas, painopohjien käsittely
- vedostamisprosessi, taidegrafiikan merkinnät, kehystäminen
- taidegrafiikan tekniikoihin, välineistöön ja työprosessiin liittyvät käsitteet

Valokuvaus ja digitaalinen kuvankäsittely

- kuvausvälineistön käyttö, digitaalinen valokuva, videokuva, pimiötyöskentely, fotogrammi
- digitaalisen kuvankäsittelyn perusteita, kuvien siirtäminen, tallentaminen, järjestäminen, muokkaaminen, jakaminen

- elokuvakerronnan perusteita, animointi, eri medioiden yhdistäminen
- kuvallisen median käsitteistö, tietoturva ja tekijänoikeudet

Kuvanveisto

- muovailun ja rakentelun materiaaleja kolmiulotteisessa työskentelyssä: paperi, kartonki, pahvi, valmiit ja itse tehdyt massat, muovailuvaha, kipsi, rautalanka, metalliverkko, puu, rakennusmateriaalit, luonnonmateriaalit, kierrätysmateriaalit, tekstiilimateriaalit, sideaineet, pintakäsittelymateriaalit
- reliefi, veistos, tilan rakentaminen

Keramiikka

- saven käsittely ja muovailu, käsinrakentamistekniikat: peukalointi-, kaivertamis-, makkara- ja levytekniikka, muottien käyttö, osien liittäminen, saven pintakuviointitekniikoita
- erilaiset savilaadut ja pintakäsittelyaineet: punasavi, valkosavi, lasitteet, sivellinlasitteet, enkopit, oksidit
- uurtoreliefi, korkoreliefi, pienoiskeino, käyttö-, koriste- ja taide-esineiden muotoilu
- keraamisen muotoilun tekniikoihin, välineistöön ja työprosessiin liittyvät käsitteet

Soveltavat menetelmät

- sekatekniikka, mixed media: kollaasi, kuvapintaa kohottavia materiaaleja, visuaalisten taiteiden materiaalien ja tekniikoiden yhdistelmiä
- kankaankuviointi: taidegrafiikan menetelmien sovellukset tekstiilimateriaaliin, valokuvan siirto, kankaan maalaus, aurinkovärjäys, solmu- ja vehnäjuhobatiikki
- huovutus: neula- ja märkähuovutus, villa, langat ja kuidut kuvailmaisussa
- tekniikoihin, materiaaleihin ja työprosesseihin liittyvät käsitteet

8.6. Oppimisen arviointi kuvataiteen opetuksessa

Oppimisen arvioinnin tehtävä on tukea oppilaan kuvataiteen opintojen edistymistä. Monipuoliseen jatkuvaan arviointiin sisältyy erilaisia palautteen antamisen tapoja sekä ohjausta itse- ja vertaisarviointiin. Itsearviointissa oppilasta ohjataan pohtimaan oppimistavoitteitaan, havainnoimaan työskentelyään ja tarkastelemaan oman oppimisen edistymistä. Oppilasta rohkaistaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta. Arvioinnilla ja muulla palautteella kannustetaan oppilasta uuden oppimiseen sekä ohjataan häntä arvostamaan toisten näkemyksiä. Arviointitaitoja harjoitellaan opintojen kuluessa. Oppilasta perehdytetään kuvataiteen arvioinnin periaatteisiin ja käytäntöihin.

Kuvataiteen yleisen oppimäärän arvioinnin kohteet ovat *Taidesuhte*, *Visuaalinen lukutaito* sekä *Osallisuus ja vaikuttaminen*. Oppilaalle annettavaan oppimisen arviointiin sisältyy palautetta kaikista opetukselle asetetuista tavoitteista.

Yhteisissä opinnoissa arvioinnilla tuetaan oppilasta kuvataiteen perustaitojen hankkimisessa. Jatkuvalle arvioinnille ja muulle palautteelle vahvistetaan oppilaan kuvallista ilmaisua, taidesuhteen muotoutumista ja identiteetin rakentumista. Oppilasta kannustetaan oman oppimisen sanallistamiseen.

Teemaopintojen arvioinnilla tuetaan oppilasta yhteisissä opinnoissa hankkiemiensa taitojen laajentamisessa. Jatkuvalle arvioinnille ja muulle palautteelle kehitetään oppilaan kuvataiteellista ajattelua, kuvailmaisua, tietoja ja vaikuttamismahdollisuuksia.

Visuaalisten taiteiden koulussa oppilasta ohjataan kuvataiteen arvioinnin periaatteisiin ja käytäntöihin lapsen aloittaessa Kuvataidekoulun opinnot. Arvioinnin periaatteista tiedotetaan myös koteihin.

Arviointi on osa kuvataiteen oppimisprosessia. Opintojen aikaisessa arvioinnissa otetaan huomioon opetussuunnitelman perusteissa määritellyt kuvataiteen yleisen oppimäärän arvioinnin kohteet: *Taidesuhde, Visuaalinen lukutaito sekä Osallisuus ja vaikuttaminen*. Arviointi perustuu kuvataiteen opetussuunnitelmassa kuvattuihin yhteisten opintojen ja teemaopintojen opintokokonaisuuksien tavoitteisiin. Oppilaalle annettavassa sanallisessa arviointipalautteessa kuvataan, miten oppilas on saavuttanut opetukselle asetetut yhteiset tavoitteet ja oppilaan omat oppimistavoitteet Kuvataidekoulun eri vuosikursseilla. Arviointi on ohjaavaa, kannustavaa ja rohkaisevaa. Suullisen palautteen lisäksi arvioinnissa voidaan käyttää arviointilomakkeita.

Kuvataidekoulun oppilaat tekevät oman portfoliokansion, joka rakentuu ja täydentyy opintojen edetessä. Fyysiseen tai digitaaliseen muotoon koottavan kansion tarkoituksena on tallentaa ja tehdä näkyväksi oppilaan oppimis- ja työskentelyprosesseja. Teemaopinnoissa portfolio voi toimia oppilaan taiteellisen minän kehittymisen tukena. Sen avulla oppilas voi seurata kehittymistään ja tehdä näkyväksi omia kiinnostuksenkohteita ja vahvuusalueita kuvataiteen eri osa-alueilla. Tavoitteellisesti koottua materiaalia voi hyödyntää oman osaamisen esittelyssä jatko-opintoihin hakeuduttaessa ja työelämässä.

Portfolion kokoamista ja arviointia ohjataan opintojen alkaessa ja oppimisprosessin aikana. Kuvataideopetuksessa portfoliotyöskentelyyn sisältyy materiaalien keruuta, oppilaan omien tavoitteiden asettelua, oppimisprosessin dokumentointia, oppilaan itsearviointeja sekä vertaisryhmän, opettajan ja oppilaan huoltajien kommentteja. Kuvataidekansioon voi tallentaa oppilaan tekemien kuvien lisäksi valokuvia oppimistilanteista ja teoksista. Tieto- ja viestintäteknologian mahdollisuuksia, kuten videointia voidaan hyödyntää oppilaan puheen ja kehollisen työskentelyn dokumentoinnissa.

Kuvataiteen portfolioon tallennettuja aineistoja tutkitaan yhdessä oppilaan kanssa. Materiaalin tuella oppilasta ohjataan arvioimaan omia teoksia sekä tunnistamaan ja pohtimaan oppimista ja taitojen kehittymistä. Kuvataidekoulun eri vuosikursseilla opettaja tukee ja ohjaa oppilaiden kuvista keskustelua, itsearviointia ja vertaisarviointia suullisten ja kirjallisten apukysymyksien avulla. Kysymysten muotoilussa ja sisällössä huomioidaan oppilaiden ikä ja sanallistamisen valmiudet.

Kuvataideopetuksessa oppilaan oma tavoitteenasettelu, oppimisen itsearviointi sekä opettajan antama palaute lisäävät tietoisuutta oppimisesta, vahvuuksista ja kehittymistarpeista sekä oppilaan omassa ilmaisussa ja ajattelussa tapahtuneista muutoksista. Keskustelut vertaisryhmässä tuovat uusia näkökulmia ja siten voivat rikastaa ja monipuolistaa oppimista. Ymmärrys omasta oppimisesta tukee oppimisen iloa, motivaatiota ja hyvän itsetunnon rakentumista.

9 KÄSITYÖ

Käsityön yleisen oppimäärän tehtävänä on tarjota oppilaalle kokemuksia käsityöstä, muotoilusta ja teknologiasta. Opinnot luovat edellytyksiä oppilaan myönteiselle suhteelle käsityölliseen tekemiseen sekä tukevat hänen kasvuaan ja itsetuntemustaan. Opetuksella tuetaan oppilasta oman ilmaisun, ongelmanratkaisun ja tekemisen tavan etsimisessä. Kokemusmaailmaan kiinnittyvällä, tutkimaan kannustavalla ja elämyksellisellä lähestymistavalla kehitetään oppilaan käsityötaitoja. Oppilasta ohjataan eri materiaalien, tekniikoiden ja työkalujen turvalliseen käyttöön kokeilun, tekemisen ilon ja keksimisen avulla.

Oppilaiden kulttuurista ja yhteiskunnallista osallisuutta tuetaan ohjaamalla heitä pohtimaan käsillä tekemisen ja käsityöläisyyden merkityksiä ja tutustumaan paikalliskulttuuriin. Opinnot kannustavat havainnoimaan ympäristöä ja kulttuurin moninaisuutta sekä innostavat soveltamaan havaintoja omassa työskentelyssä. Opintojen edetessä oppilasta ohjataan pohtimaan vastuullista kuluttamista ja tuottamista ekologisesta, esteettisestä ja eettisestä näkökulmasta. Oppilaita kannustetaan arvostamaan omaa ja toisten käsityötä. Opinnot luovat perustaa käsityöharrastukselle, joka asettuu osaksi elävää käsityökulttuuria ja taiteiden kenttää.

Opetuksen tavoitteena on auttaa oppilasta näkemään käsityö monitieteisenä ilmiönä. Oppilasta innostetaan tarkastelemaan käsityön, taiteiden ja tieteiden yhteyksiä sekä löytämään niistä uusia oivalluksia. Oppilasta kannustetaan ideoimaan ja rakentamaan uutta. Opintojen tavoitteena on innostaa oppilasta käsityön, kulttuurin ja muotoilun elinikäiseen harrastamiseen.

9.1. Varhaisiän käsityökasvatus

Varhaisiän käsityökasvatuksen tavoitteena on tutustua lähiympäristöön havainnoiden, ihmetellen, tulkiten, leikkien ja elämyksellisesti kokien. Käsityön opinnoissa kokeillaan ja harjoitellaan taitoja erilaisten tekniikoiden, materiaalien ja välineiden turvallisen käytön avulla. Toiminta ja tekeminen rakentuvat oppilaiden omakohtaisille elinympäristön kokemuksille sekä kulttuuri- ja taideilmiöille. Opinnoissa harjoitellaan toisten huomioimista, ryhmätyötaitoja ja omaan työhön keskittymistä. Opetus tukee oppilaan ajattelun ja vuorovaikutustaitojen kehittymistä ja auttaa näin lapsen myönteisen minäkuvan muodostumista. Opinnot muodostavat pohjaa myöhemmille opinnoille. Koulutuksen järjestäjä päättää mahdollisen varhaisiän käsityökasvatuksen tavoitteista, sisällöistä ja laajuudesta.

Visuaalisten taiteiden käsityön leikkikoulussa annetaan yhteisiä opintoja edeltävää taideopetusta alle kouluikäisille lapsille. Varhaisiän opinnoissa harjoitellaan käsityön tekemiseen tarvittavia motorisia perustaitoja erilaisilla materiaaleilla ja välineillä. Kokeilujen avulla annetaan mahdollisuus kehittää omaa ilmaisua ja omien valintojen vaikutusta työskentelyyn ja lopputulokseen. Käsityömateriaalien ja -välineiden käytössä ohjataan käyttämään kaikkia aisteja, kannustetaan sanalliseen ilmaisuun sekä painotetaan kuuntelutaitoja ja ryhmässä toimimista. Opetuksessa huomioidaan yksilöllisesti lapsen motoriset taidot, kehitysvaihe ja kokemustausta. Työskentelyyn voidaan yhdistää myös eri taiteenalojen, kuten tanssin, sanataiteen, musiikin ja kuvataiteen lähestymistapoja.

Käsityön leikkikoulussa annettavaa varhaisiän taidekasvatusta voidaan järjestää kahdelle ikäryhmälle. Opintojen laajuus on 24 tuntia/opintoryhmä.

Käsityön leikkikoulu naperoille

Opinnot on tarkoitettu 3-4 – vuotiaille lapsille ja lapsen kanssa yhdessä harrastavalle aikuiselle. Myös päiväkotien lapsiryhmät voivat osallistua yhdessä ryhmän ohjaajan kanssa.

Tavoitteet

Opetuksen tavoitteena on

- vahvistaa lapsen aktiivisuutta
- rohkaista lasta havainnoimaan omaa elinympäristöä ja itselle merkityksellisiä kulttuurin ilmiöitä moniaistisesti
- tuottaa moniaistisia kokemuksia väreistä ja materiaaleista
- kannustaa lasta itseilmaisuuksiin monitaiteisia työskentelytapoja käyttäen
- rohkaista lasta käsityön tekemiseen ja kokemusten sanallistamiseen

Sisältö

Varhaisiän opinnoissa tutustutaan käsityötaitteeseen elämyksellisesti ja kokemuksellisesti. Leikinomaisesti, yhdessä lapsen kanssa tunnustellaan erilaisia pienen lapsen työskentelyyn soveltuvia luonnonmukaisia ja turvallisia materiaaleja ja kokeillaan myös jäljen jättämistä tekstiiliin ja puuhun.

Työskentely toteutetaan leikinomaisesti, lapsen kanssa yhdessä aistien ja kokeillen, erilaisiin käsityön tekemisen tapoihin ja materiaaleihin. Tehtävien yhteydessä harjoitellaan erilaisten työvälineiden turvallista käyttöä ja niistä huolehtimista sekä toisten huomioimista ja ryhmän jäsenenä toimimista. Lapsen omat kertomukset, sadut, tarinat, runot, musiikki, luontokokemukset ja erilaisten töiden tarkastelu toimivat virikkeinä visuaaliselle ilmaisulle. Työskentelyn tukena käytetään moniaistisia kokemuksia: tuoksujen ja värien synnyttämiä mielikuvia, pintarakenteen ja muodon tuntua tai mitä äänimaailmaa tuottaa eri materiaalien ja työvälineiden käsittely. Lapsia rohkaistaan kertomaan ajatuksiaan omasta työskentelystä ja tuotoksista työskentelyn aikana.

Käsityön leikkikoulu eskareille

Opinnot on tarkoitettu 5-6 –vuotiaille lapsille. Opinnot voidaan järjestää myös käsityön opettajan ohjaamana taidekasvatuksena päivähoitossa tai esiopetuksessa.

Tavoitteet

Opetuksen tavoitteena on

- innostaa lasta käsityötaitteen tekemiseen ja itseilmaisuuksiin kokeilevia ja monitaiteisia työskentelytapoja käyttäen
- innostaa lasta havainnoimaan ympäristöä ja lapselle merkityksellisiä visuaalisen kulttuurin ilmiöitä moniaistisesti
- rohkaista lasta sanallistamaan omia havaintojaan, kokemuksiaan ja tulkintojaan

Sisältö

Varhaisiän opinnoissa tutustutaan erilaisiin käsityömateriaaleihin, -tekniikoihin ja -työvälineisiin kokeilemalla huovuttamisen, kankaanpainannan, värjäyksen, punonnan, puutyön, muovailun ja ympäristötaiteen työtapoja. Käsityöllistä ajattelua ja tuottamista harjoitellaan lapsen omien mielikuvien ja kokemusten, satujen, tarinoiden, luontokokemusten ja erilaisten käsityöläisammattien tarkastelun pohjalta. Ryhmässä harjoitellaan kertomaan omista ajatuksista ja tuntemuksista erilaisten visuaalisen kulttuurin teosten, kuten oppilaan itse tuottamien tuotteiden, taidetekstiilien, käyttöesineiden sekä rakennetun ja luonnonympäristön kohteiden äärellä.

9.2. Käsityön yhteiset opinnot

Tavoitteet

Käsityön yhteisten opintojen tarkoituksena on hankkia käsityön perustaidot. Opintojen tavoitteena on innostaa oppilasta kehittämään käsityön tekemisessä, suunnittelussa ja toteuttamisessa tarvittavia taitoja. Opinnoissa tutustutaan käsityöhön, teknologiaan ja muotoiluun sekä tarkastellaan käsityötä yhteiskunnallisena, kulttuurisena ja monitieteisenä ilmiönä. Koulutuksen järjestäjä määrittelee yhteisten opintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt ja laskennalliset laajuudet opetussuunnitelman perusteiden pohjalta.

Taidot ja muotoilu

Opetuksen tavoitteena on

- tukea ja rohkaista oppilasta kädentaitojen harjoittelussa, omien tavoitteiden asettamisessa ja niiden saavuttamisessa
- kannustaa oppilasta havainnoimaan arjen elinympäristöstään nousevia tarpeita
- herättää oppilaan innostus uusien taitojen kokeilemiseen ja ilmaisemiseen

- rohkaista oppilasta materiaalien ja tekniikoiden monipuoliseen käyttöön
- ohjata oppilasta ymmärtämään työhöjden, -menetelmien ja -järjestyksen yhteys lopputulokseen
- ohjata oppilasta välineiden ja tekniikoiden turvalliseen käyttöön.

Yhteiskunta ja kulttuuri

Opetuksen tavoitteena on

- innostaa oppilasta aktiiviseksi käsityökulttuurin havainnoijaksi, tekijäksi, toimijaksi ja kuluttajaksi
- tuoda näkyväksi oppilaiden ajatuksia, tunteita ja tulkintoja käsityöstä, ympäristöstä ja kulttuurista
- rohkaista oppilasta pohtimaan omien valintojensa vaikutuksia käsityössä
- auttaa oppilasta näkemään käsityö elävänä kulttuuriperintönä
- kannustaa oppilasta pohtimaan käsityötä eettisyyden ja kulttuurisen moninaisuuden näkökulmasta
- auttaa oppilasta ymmärtämään käsityörytityyden traditiota.

Taiteiden ja tieteiden välisyys

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata oppilasta hahmottamaan käsityötä taiteita ja tieteitä yhdistävänä ilmiönä
- kannustaa oppilasta pohtimaan toimintaansa kestävän kehityksen näkökulmasta

- innostaa oppilasta kekseliäisyyteen ja luovaan ongelmanratkaisuun.

Keskeiset sisällöt

Käsityön yhteisissä opinnoissa tuotetaan tuotteita, teoksia ja palveluita yksin ja yhdessä sekä itselle että toisille. Tuotteissa käytettävyys ja tarkoituksenmukaiset materiaalit luovat perustan käsityölliselle tekemiselle. Teoksissa materiaalit ja tekniikat toimivat ilmaisun välineinä. Palveluissa tekeminen ilmenee osallisuutena, yhteisöllisyytenä ja hyvinvointina. Käsityössä teknologiaa tutkitaan tekemisen ja ilmaisun välineenä. Muotoilua tarkastellaan kokonaisvaltaiseen tuottamiseen kuuluvana toimintana. Käsityötä, teknologiaa ja muotoilua käsitellään kulttuurisina, yhteiskunnallisina, monitieteisinä ja taiteeseen liittyvinä ilmiöinä.

Käsityön yhteisten opintojen keskeiset sisällöt ovat *Pukeutuminen, Esine- ja tekstiiliympäristöt, Palveluympäristöt* sekä *Rakennetut ja luonnonympäristöt*. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana ovat oppilaille merkitykselliset ilmiöt, joita lähestytään henkilökohtaisten kokemusten kautta kohti yleisempiä käsityön ilmiöitä. Kaikkia keskeisiä sisältöjä pohditaan esteettisyyden, eettisyyden, ekologisuuden näkö- kulmasta. Opinnoissa tarkastellaan laaja-alaisesti kaikkien keskeisten sisältöjen osa-alueita.

Pukeutumista tarkastellaan identiteetin muotoutumisen ja yhteisöön kuulumisen, vaate- tekniikan, muoti-ilmiöiden, fysiologian ja eri kulttuurien näkökulmista. *Esine- ja tekstiiliympäristöjä* tarkastellaan asumisen, toiminnallisuuden, teknologian, muotoilun, muoti-ilmiöiden ja eri kulttuurien näkökulmista. *Palveluympäristöjä* tarkastellaan hyvinvoinnin, kokemuksellisuuden, asiakaslähtöisyyden ja yrittäjyyden näkökulmista. *Rakennettuja ja luonnonympäristöjä* tarkastellaan osallisuuden, yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin ja ihmisten viihtyvyyden näkökulmista.

Yhteiset opinnot muodostuvat neljästä opintokokonaisuudesta. Yhteisten opintojen laskennallinen laajuus on 300 tuntia (11 op).

1. Visuaalisen ilmaisun taidot (2,5 op)
2. Kulttuuriperintö (2,5 op)
3. Visuaalinen ympäristö (2,5 op)
4. Taide ja teknologia (3,5 op)

Käsityökoulun yhteisten opintojen tavoitteet ja sisältöalueet

Käsityökoulu I, opintokokonaisuus Visuaalisen ilmaisun taidot (2,5 op)

Opinnot on tarkoitettu pääasiassa peruskoulun 1 – 2 –luokan oppilaille. Oppitunteja on 68, joista lähiopetusta 60 tuntia. Omatoiminen työskentely/arviointi 8 tuntia.

Tavoitteet

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata oppilasta monipuolisesti ja pitkäjänteisesti ymmärtämään käsityö- ja suunnitteluprosesseja

- varmistaa, että oppilas oppii työvälineiden, laitteiden ja materiaalien turvallisen käytön
- rohkaista oppilasta ilmaisemaan itseään käsityötaiteen eri osa-alueilla erilaisia materiaaleja hyödyntäen
- innostaa oppilasta tutkimaan ja tulkitsemaan muotoilun, tekstiili-, sisustus- ja vaatesuunnittelun vaikutusta omaan elinympäristöön ja kulttuuriin
- ohjata oppilasta pohtimaan tuotteen eettisyyttä ja ekologisuutta
- ohjata oppilasta arvioimaan omaa työskentelyä ja sen tuloksia sekä tallentamaan työskentelyprosessissa syntyneitä materiaaleja
- kehittää oppilaan kokonaisilmäystä oivalluksen ja kokeilun kautta
- tukea oppilaan myönteisen minäkuvan kehittymistä, työhön keskittymistä ja ryhmätyötaitoja

Sisältö

Käsityön opetuksen keskeisiä sisältöjä ensimmäisessä opintokokonaisuudessa ovat värityöskentely, tekstiilien ja esineiden suunnittelu ja tuottaminen, eri tekniikoiden perusteet ja niiden soveltaminen materiaalien ehdoilla sekä materiaalioppi. Opetuksessa kehitetään oppilaan kokonaisilmäystä oivalluksen ja kokeilun kautta. Oppilasta ohjataan katsomaan ja tutkimaan ympäristöään luovan ongelmanratkaisun menetelmin. Samalla tuetaan oppilaan myönteisen minäkuvan kehittymistä, työhön keskittymistä ja toisen huomioonottamista. Oppilaan yksilö- ja ryhmätyötaitoja tuetaan ongelma-alueiden tehtävien avulla.

Opetuksessa kehitetään oppilaan värityöskentelyä käsittelemällä värioppia kokeilevin menetelmin erilaisilla materiaaleilla ja väreillä. Värien käyttöä harjoitellaan tutustumalla väriympyrään ja siitä edeten pää-, väli-, rinnakkais- ja vastaväreihin. Samoin harjoitellaan värien vaikutusta toiseen, värien yhdistämistä ja mitä tarkoittaa puhtaat, murrettut ja taitetut värit. Opetuksessa huomioidaan luonnon- ja teollisten värien ominaisuudet ja käsitellään esimerkiksi värjättävien kankaiden värjäysominaisuuksia.

Muoto-oppia ja sommittelua harjoitellaan eri käsityömateriaalien avulla ja niitä yhdistämällä. Opetuksessa käsitellään tason ja kolmiulotteisen muodon vaikutusta rytmin, valon, tekstuuriin, tilan ja liikkeen vaikutelmaan. Oppilasta ohjataan ymmärtämään suunnittelun perusteita sekä tekstiili- että teknisessä työssä hyödyntämällä erilaisia suunnittelutekniikoita kuten luukkukuvaa sekä perusmuotoja ja niiden rikkomista. Oppilasta rohkaistaan tekemään kokeiluja ja kuvallista suunnittelua eri menetelmin ja toteuttamaan suunnitelmansa.

Työtapojen, laitteiden ja välineiden tuntemusta kehitetään vaiheittain ja varmistetaan harjoittelemalla oppilaan ja ryhmän turvallisuus työskentelyn aikana. Oppilasta ohjataan ymmärtämään erilaisten tekniikoiden perusteita ja niiden sovellutuksia materiaalien sanelemin ehdoin. Ryhmässä työskentelyä vahvistetaan toteuttamalla yhteistä teosta esimerkiksi silloin, kun oppilas etenee muuta ryhmää nopeammin.

Ensimmäisen vuoden opinnoissa kehitetään oppilaan esteettistä valintakykyä, kuvallista sommittelutaitoa, tilatajua, rakenteiden tuntemusta, suhteiden tajua sekä luonnon ja ekologian tuntemusta erilaisin ongelmanratkaisutehtävin. Lähtökohtana on kokeilu, oppilaan oman kokemustaan hyödyntäminen ja oivallus. Läpi opetuksen kuljetetaan tuotteen eettisyyteen ja ekologisuuteen liittyvää pohdintaa, jossa esitetään esimerkiksi keskusteluissa kysymyksiä miksi tuotteita tehdään, mistä materiaalista niitä kannattaisi tehdä ja mitä tuotetta todella tarvitaan.

Opetuksessa käsitellään teemallisia kokonaisuuksia.

Käsityökoulu II, opintokokonaisuus Kulttuuriperintö (2,5 op)

Opinnot on tarkoitettu pääasiassa peruskoulun 2 – 4 –luokan oppilaille. Oppitunteja on 68, joista lähiopetusta 60 tuntia. Omatoiminen työskentely/arviointi 8 tuntia.

Tavoitteet

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata oppilasta tunnistamaan ja ymmärtämään oman lähiympäristön sekä kansallisen kulttuurin ominaispiirteitä (saame, lappi, pohjalaisuus)
- kannustaa oppilasta havainnoimaan, tulkitsemaan ja sanallistamaan visuaalisen kulttuurin ominaispiirteitä
- rohkaista oppilasta suunnittelemaan ja toteuttamaan omia ideoita
- tukea oppilaan kulttuuri-identiteetin ja oman ilmaisun rakentumista
- varmistaa, että oppilas ymmärtää oman toiminnan vaikutukset lähiympäristöön, kerrannaisvaikutusten merkityksen globaalisti sekä tuotteen elinkaaren merkityksen
- auttaa oppilasta ymmärtämään käsitteitä ja ilmiöitä

Sisältö

Kulttuuriperintöä lähestytään käsittelemällä oppilaan omaa kokemustaustaa, paikallista ja suomalaista kulttuuriperintöä ja vertaamalla niitä muihin kulttuureihin. Oppilas havainnoi sekä perinteisiä että nyky-yhteiskunnalle ominaisia tapoja, materiaaleja ja tekniikoita pukeutumisessa, sisustuksessa, käsityöissä, muotoilussa ja tekstiilitaiteessa. Opittua hyödynnetään vaatetuksen ja sisustustuotteiden suunnittelussa.

Pukeutuminen arjessa ja juhlassa toteutetaan tutkimalla vaatetuksen historiaa ja yhteiskunnan vaikutusta muodin muutoksiin. Tunneilla harjoitetaan keskustellen tulkintoja muutosten syistä ja oppilas tutkii aihepiiriä omien isovanhempiensa ja/tai isoisovanhempiensa aikaa ja kulttuuria valokuvien tai säilyneiden vaatteiden avulla. Oppilas harjoittelee vaatetuksen suunnittelua opettelemalla ihmisvartalon mittasuhteet ja toteuttaa omia ideoitaan ja näkemyksiään yksinkertaisia vaatesuunnittelun tekniikoita hyödyntäen.

Tekstiiliperinne ja käyttöesineiden tutkiminen toteutetaan pienen sisustustuotteen suunnittelulla ja valmistuksella. Yhdessä tutkien ja tietoa etsien hahmotetaan kulttuurin muutoksia erilaisten materiaalien, tuotteiden ja kuvien avulla. Suunnittelun tukena käytetään eri suunnittelutekniikoita, esimerkiksi positiivi-negatiivi kankaanpainannassa tai haastatteleamalla lähipiirin toiveita sisustuksen suhteen. Oppilas harjoittelee soveltamaan materiaalin, sommittelun, muoto-opin ja suunnittelun perusteita.

Käsityön ja tekstiilitaiteen käsitteitä avataan pohtimalla niiden määritelmiä ja mikä omassa elinympäristössä on käsityötä mikä taidetta.

Käsityökoulu III, opintokokonaisuus Visuaalinen ympäristö (2,5 op)

Tavoitteet

- ohjata oppilasta tunnistamaan eri kulttuurien ilmenemismuotoja ja niiden näkymistä suomalaisessa yhteiskunnassa
- kannustaa oppilasta tulkintoihin kuinka eri kulttuurit vaikuttavat elinympäristöön
- vahvistaa oppilaan ilmaisua

- tukea oppilaan visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa
- innostaa oppilasta kokeiluihin tekniikoissa ja materiaaleissa
- ohjata oppilasta itse- ja vertaisarvioinnissa

Sisällöt

Opetuksessa käsitellään ympäristötaiteen tapoja, ilmiöitä sekä niihin vaikuttavia ideologioita siten, että oppilas pystyy tunnistamaan ympäristötaiteen eri muotoja sekä suunnittelemaan ja toteuttamaan oman projektiin lähiympäristössä sekä yksin että yhteistyössä ryhmän tai muun toimijan kanssa. Visuaalisen hahmottamisen kautta oppilas ymmärtää mitä eroja ja yhtäläisyyksiä skandinaavisessa käsityö- ja sisustus-kulttuurissa on ja osaa verrata niitä muiden kulttuurien suuntauksiin.

Mainontaa ja sosiaalista mediaa tutkitaan vaikuttamisyrittäksen ja muodin ilmiöiden näkökulmasta. Ryhmässä harjoitellaan analysoimaan kuvan rakennetta ja pohtimaan tuotekuvauksen tapoja vaikuttaa kuluttajaan. Oppilaat tutustuvat tuotekuvauksen perusteisiin ja opettelevat tekemään kuvausjärjestelyitä ja ottamaan kuvia omista töistään. Kuvattu materiaali viedään yhdessä kuvagalleriaan tai alustalle, josta oppilas saa sen myöhemmin käyttöönsä.

Monilukutaitoa kehitetään erilaisten työohjeiden, materiaalien, tekniikoiden ja ilmiöiden avulla. Oppilasta ohjataan tulkitsemaan oman kulttuurisen- ja elinympäristön muutoksia sekä yhteiskunnallisten muutosten vaikutuksia asenteisiin, suunnitteluun, tekniseen toteutukseen ja taiteiden väliseen työskentelyyn. Suunnittelussa huomioidaan käsityön perinteet, mutta samalla pohditaan nyky-yhteiskunnan vaikutusta tuotteiden, käyttäjän ja ympäristön näkökulmasta. Materiaalivalinnoissa ja tekniikoissa oppilaan tulee ymmärtää ja tunnistaa käsityöllisiä traditioita voidakseen hallita ja edelleen kehittää omaa käsityöllistä ja taiteellista suunnittelua ja toteutusta. Opetuksessa hyödynnetään erilaisia oppimisympäristöjä ja –alustoja soveltuvin osin.

Käsityökoulu IV, opintokokonaisuus Taide ja teknologia (3,5 op)

Opinnot on tarkoitettu pääasiassa peruskoulun 4 – 6 –luokan oppilaille. Oppitunteja 96, joista projektiopintoja/monimuoto-opetusta 88 tuntia. Omatoiminen työskentely/arviointi 8 tuntia.

Tavoitteet

- auttaa oppilasta ymmärtämään nykyteknologian suomat mahdollisuudet käsityön ja käsityötaiteen suunnittelussa ja valmistuksessa
- ohjata oppilasta etsimään tietoa mitä vaatetusteknologian kehittyminen sisältää materiaalien ja tieteellisen kehittämistyön kannalta
- varmistaa, että oppilas ymmärtää ja hallitsee tarvittavaa sanastoa ja käsitteitä
- tukea oppilasta teknologian käyttöön otossa
- innostaa oppilasta tutustumaan taiteiden välisiin työtapoihin
- ohjata oppilasta hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa ja verkkoympäristöjä työskentelyprosessien tallentamisessa ja tuotosten jakamisessa
- auttaa oppilasta ymmärtämään tekijänoikeudet
- ymmärtää taloudelliset ja ekologiset tekijät valinnoissaan ja niiden vaikutuksen kuluttajalle, yrittäjälle ja yhteiskunnalle
- auttaa oppilasta ymmärtämään käsityöyrittäjyyden mahdollisuuksia ja haasteita nyky-yhteiskunnassa

Sisältö

Opetuksessa käsitellään vaatetuksen ja asusteiden sekä sisustustuotteiden suunnittelua ja valmistusta uusin menetelmin. Yhdessä tutkitaan mitä tarkoittaa älyvaate ja voiko älyn siirtää vaatteeseen ja kuinka elektroniikkaa voi hyödyntää tuotteen suunnittelussa ja toteutuksessa. Opintokokonaisuuden aikana tutkitaan taiteidenvälisyyttä ja teknologian suomia mahdollisuuksia verkkoympäristöä ja paikallisia näyttelyitä sekä valmiita ilmaisia suunnitteluohjelmia hyödyntäen.

Opintokokonaisuuden aikana käsitellään tuotekuvauksen perusteet ja kuvausjärjestelyjen elementit. Oppilaan harjoittelee hallitakseen yksinkertaiset tavat tehdä kuvausjärjestelyt ja ottaa kuvia omasta tuotteesta. Oppilasta opetetaan viemään kuvat tietokoneelle, tekemään perussäädöt kuvan muokkauksesta ja tallentamaan kuvat yhteiselle alustalle oman portfolioyöskentelynsä osana. viemään materiaalin koneelle ja tallentamaan kuvat. Kirjallisten tuotosten ja suunnittelun materiaalit kuvataan ja/tai skannataan sähköiseen muotoon. Samalla käydään läpi tekijänoikeudet ja niiden tuomat velvollisuudet ja mahdollisuudet.

Opetuksessa huomioidaan kiertotalous ja uudet materiaalit, joita kehitetään teollisuudessa tieteellisesti tutkien kuten puukuitujen kehittäminen ja muovijätteen hyödyntäminen. Samalla nostetaan esiin maailmanlaajuiset ongelmat, joita vaate-teollisuus kohtaa ympäristön ja raaka-aineiden näkökulmasta.

Tekstiilitaiteessa paneudutaan nykyaikaiseen ja sen ilmiöihin, materiaaleihin, teknologian käytöstä taidetekstiilin valmistuksessa, kuitujen ja valokuitujen hyödyntämisestä sekä tekstiili- ja kuvataiteen häilyvästä rajapinnasta. Kaikessa opetuksessa lähdetään liikkeelle oppilaan omasta näkökulmasta ja kokemustustasta taiteen alueella.

3D – tulostus ja sen lainalaisuuksien oppiminen on yksi osa teknologian hyödyntämisestä pienimuotoisessa käsityöllisessä tuotannossa. Tulostuksen avulla voidaan syventää oppilaan käsitystä esimerkiksi nappien ja korujen suunnittelussa.

9.3. Käsityön teemaopinnot

Tavoitteet

Käsityön teemaopintojen tarkoituksena on oppilaan yhteisissä opinnoissa hankkimien taitojen laajentaminen. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden erilaiset vahvuudet ja kiinnostuksen kohteet, paikalliset resurssit, ajankohtaiset ilmiöt sekä paikallisuus. Koulutuksen järjestäjä määrittelee teemaopintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt ja laskennalliset laajuudet opetussuunnitelman perusteiden pohjalta. Teemaopintoihin voi sisältyä vaihtoehtoisia opintokokonaisuuksia.

Taidot ja muotoilu

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata ja tukea oppilasta syventämään kädentaitojaan
- rohkaista oppilasta syventämään materiaalien ja tekniikoiden tuntemustaan
- kannustaa oppilasta havainnoimaan ympäristöään ja arjen elinympäristön haasteita sekä pohtimaan niihin ratkaisuja
- vahvistaa oppilaan omaa ilmaisua uusilla taidoilla
- kehittää oppilaan kykyä hallita käsityöprosessia pohtimalla työohjetta, -järjestystä ja -menetelmiä omassa työskentelyssään.

Yhteiskunta ja kulttuuri

Opetuksen tavoitteena on

- rohkaista oppilasta syventämään käsityökulttuurin tuntemusta ja tekemään
- valintoja oman kiinnostuksen mukaisesti
- ohjata oppilasta pohtimaan ja ymmärtämään omien valintojen vaikutuksia tuotteen laatuun ja elinkaareen sekä ympäristöön
- kannustaa oppilasta osallistumaan käsityön elävän kulttuuriperinnön kehittämiseen
- ohjata oppilasta ympäristön ja käsityökulttuurin havainnointiin
- auttaa oppilasta tekemään eettisesti kestäviä valintoja kulttuurisesti moninaisessa maailmassa
- kannustaa oppilasta tutustumaan paikalliseen yritystoimintaan ja käsityörittäjyyteen.

Taiteiden ja tieteiden välisyys

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata oppilasta ymmärtämään käsityötä monitaiteisena ja -tieteisenä ilmiönä
- sekä hyödyntämään sitä omassa työskentelyssä
- kannustaa oppilasta hyödyntämään kestävä kehityksen ja kiertotalouden näkökulmia toiminnassaan
- innostaa oppilaita yhteisölliseen kekseliäisyyteen
- rohkaista oppilasta visioimaan uutta, ennen näkemätöntä ja rakentamaan näkymätöntä näkyväksi käsityöksi.

Keskeiset sisällöt

Käsityön teemaopinnoissa tuotetaan tuotteita, teoksia ja palveluita yksin ja yhdessä sekä itselle että toisille. Tuotteissa käytettävyyden ja tarkoituksenmukaiset materiaalit luovat perustan käsityölliselle tekemiselle. Teoksissa materiaalit ja tekniikat toimivat ilmaisun välineinä. Palveluissa tekeminen ilmenee osallisuutena, yhteisöllisyytenä ja hyvinvointina. Käsityössä teknologiaa tutkitaan tekemisen ja ilmaisun välineenä. Muotoilua tarkastellaan kokonaisvaltaiseen tuottamiseen kuuluvana toimintana. Käsityötä, teknologiaa ja muotoilua käsitellään kulttuurisina, yhteiskunnallisina, monitieteisinä ja taiteeseen liittyvinä ilmiöinä.

Käsityön teemaopintojen keskeiset sisällöt ovat *Pukeutuminen, Esine- ja tekstiili- ympäristöt, Palveluympäristöt* sekä *Rakennetut ja luonnonympäristöt*. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana ovat oppilaille merkitykselliset ilmiöt, joita lähestytään henkilökohtaisten kokemusten kautta kohti yleisempiä käsityön ilmiöitä. Kaikkia keskeisiä sisältöjä pohditaan esteettisyyden, eettisyyden, ekologisuuden näkökulmasta. Opinnoissa tarkastellaan laaja-alaisesti kaikkien keskeisten sisältöjen osa-alueita.

Pukeutumista tarkastellaan identiteetin muotoutumisen ja yhteisöön kuulumisen, vaate- ja vaatetusteknologian, muoti-ilmiöiden, fysiologian ja eri kulttuurien näkökulmista. *Esine- ja tekstiiliympäristöjä* tarkastellaan asumisen, toiminnallisuuden, teknologian, muotoilun, muoti-ilmiöiden ja eri kulttuurien näkökulmista. *Palveluympäristöjä* tarkastellaan hyvinvoinnin, kokemuksellisuuden, asiakaslähtöisyyden ja rittäjyyden näkökulmista. *Rakennettuja ja luonnonympäristöjä* tarkastellaan osallisuuden, yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin ja ihmisten viihtyvyyden näkökulmista.

Teemaopintoihin sisältyy kaksi kaikille yhteistä käsityön syventävää opintokokonaisuutta sekä vaihtoehtoisia ja valinnaisia opintokokonaisuuksia, joissa voidaan työskennellä vuorovaikutuksessa eri taiteen alueiden kanssa. Syventävät opinnot suoritetaan työpajoissa. Teemaopinnoissa oppilaan tulee suorittaa valitsemiaan opintoja 200 tuntia (7,5op).
Kaikille yhteiset teemaopinnot (3,5 op)

1. Käsityön työpaja I

2. Käsityön työpaja II

Vaihtoehtoiset ja valinnaiset teemaopinnot (4op)

1. Taidehyrrä – taiteidenväliset työpajat ja projektit

2. Valinnaiskurssit

Visuaalisten taiteiden yleisen oppimäärän yhteisten opintojen ja teemaopintojen opintokokonaisuudet suorittaneille oppilaille annetaan päättötodistus.

Käsityökoulun teemaopintojen tavoitteet ja sisältöalueet

Kaikille yhteiset teemaopinnot (3,5 op)

Käsityökoulu V, Käsityön työpaja I-II

Opinnot on tarkoitettu pääasiassa peruskoulun 5 – 7 –luokan oppilaille. Oppitunteja 90, joista lähiopetusta 82 tuntia. Omatoiminen työskentely/arviointi 8 tuntia.

Tavoitteet

Opetuksen tavoitteena on

- tukea oppilaan kehittymistä itsenäisenä työskentelijänä myös ryhmän sisällä
- vahvistaa oppilaan oman ilmaisun kehittymistä tuotteiden suunnittelussa, visuaalisen taiteen kokeiluissa ja niiden dokumentoinnissa
- innostaa oppilasta kokeilemaan erilaisia tekniikoita ja materiaaleja sekä soveltamaan tietoaan ja taitojaan
- kannustaa oppilasta perustelemaan valintojaan
- auttaa oppilasta ottamaan vastaan ja antamaan palautetta
- kehittää oppilaan kykyä tulkita työohjeita, rakennekuvia ja kaavioita
- kannustaa oppilasta harjoittelemaan ja soveltamaan soveltuvien osien laskennan perusteita
- vahvistaa oppilaan tietämystä tekijänoikeuksista, rekisteröinnistä ja patenteista

Sisältö

Syventävä opetus antaa oppilaalle mahdollisuuden tehdä tutkimusta ja kokeilua yhdellä tai useammalla käsityön osa-alueella. Opetuksella laajennetaan ja syvennetään oppilaan tietoja ja taitoja ja tuetaan persoonallisen itseilmaisun kehittymistä. Opintokokonaisuuksien aikana kartoitetaan

yhteisesti keskustellen oppilaan tietoja ja taitoja eri taiteen ja tieteen aloista sekä luodaan edellytyksiä vastaanottaa taiteenalojen tarjoamia mahdollisuuksia. Oppilas arvioi työskentelyään, asennoitumistaan, teknistä toteutusta ja omaa ilmaisuaan opetuskokonaisuuksien aikana sanallisesti, kirjallisesti ja kuvien avulla.

Opetuksessa vahvistetaan oppilaan ymmärtämystä ja taitoja soveltaa kulttuuriperinnön, taiteiden – ja tieteidenvälisyyden ja luonnontuntemuksen merkityksen kehittäessään ja luodessaan laadukkaita käyttäjä- ja ympäristöystävällisiä tuotteita. Oppilaan tulee myös ymmärtää kehittyvän teknologian mahdollisuudet teollisessa materiaalien tuotannossa. Oppilas oppii arvioimaan myös muiden työskentelyä ja tuotoksia asianmukaisin kriteerein opintokokonaisuuksien aikana. Opetuksessa käsitellään käsityöllisen ja taidekäsityön valmistuksen erot ja oppilaan mahdollisuudet hyödyntää oppimaansa työelämässä.

Oppilas dokumentoi kuvaamalla tuotoksensa ja tallentamalla suunnitelmat ja kirjalliset osuudet opintojensa edistymistä sähköiseen muotoon. Oppilas ymmärtää näin varmistavansa mahdollisuuden osoittaa oman osaamisensa ja kehittymisensä myös ulkopuolisille arvioijille. Teemaopinnot voivat myös olla osana eri taiteenalojen yhteistyönä toteutettavassa produktissa tai produktiossa. Teemaopintojen sisällöt tai kurssitarjonta voivat vaihdella.

Keskeiset sisällöt

1.Pukeutuminen

- Teollinen vs. käsityöllinen tuotanto
- Kierrätystalous ja uudet materiaalit
- Esiintymisvaatteet
- Muodin ilmiöt

2. Esine- ja tekstiili –ympäristöt

- Perinnetekstiilit vs. teollinen tuotanto
- Muotoilu
- Turvallinen ja toimiva ympäristö
- Sisustuksen elementit

3.Palveluympäristöt

- Näyttelytoimintaan osallistuminen/valvonta/esittely
- Käsityöllinen yrittäjyys
- Suunnittelijan työ käsityöllisessä tuotannossa vs. teollisessa tuotannossa
- Kuluttajan toiveet – asiakaslähtöisyys

4.Rakennettu ja luonnonympäristö

- Luonnonympäristön muuttaminen sitä vahingoittamatta
- Paikallinen arkkitehtuuri käsityön keinoin
- Esteettömyys
- Asuminen ja viihtyvyys

Vaihtoehtoiset ja valinnaiset teemaopinnot (4 op)

Opinnot on tarkoitettu lähinnä peruskoulun 7 – 9 –luokkalaisille. Oppitunteja 110, joista projektiopintoja/monimuoto-opetusta 100 tuntia. Arviointi 10 tuntia.

Käsityökoulu VI, Taidehyrrä – taiteidenväliset työpajat ja projektit

Tavoitteet

- rohkaista oppilasta itseilmaisuuun monitaiteisia työtapoja soveltaen
- tukea oppilasta itsenäisessä tai yhteistoiminnallisessa taiteidenvälisessä työskentelyssä
- ohjata oppilasta ottamaan huomioon esteettiset, eettiset, ekologiset ja taloudelliset tekijät itsenäisesti ja ryhmässä toimiessaan
- kannustaa oppilasta taidekäsityksen kehittämiseen ja identiteettinsä pohdintaan tavoitteellisen projektityöskentelyn sekä oman oppimisen tarkastelun ja arvioinnin kautta
- rohkaista oppilasta tuomaan esille oman osaamisensa

Sisältö

Taidehyrrän vaihtoehtoiset projektiopintojaksot/työpajaopinnot, sisällöt, työmuodot ja laajuus suunnitellaan vuosittain Kajaanissa taiteen perusopetusta järjestävien oppilaitosten yhteistyönä. Suunnittelutapaamisiin voi osallistua eri taidealojen opettajia, oppilaita ja sidosryhmiä.

Käsityökoulu VI, Valinnaiset teemaopinnot

Vaihtoehtoiset ja valinnaiset teemaopinnot voi suorittaa taiteen perusopetuksen opintoryhmille räätälöidyistä opintojaksoista, opiston omista vapaan sivistystyön harrastuspainotteisista opinnoista tai muiden oppilaitosten järjestämistä visuaalisten taiteiden osaamisalueita tukevista opinnoista oppilaan oman kiinnostuksen mukaan. Suoritettavan kurssin pituus ja sisältö tulee vastata opetussuunnitelmassa määriteltyjen teemaopintojen laskennallista laajuutta ja sisältöä. Näin suoritettavista teemaopinnoista tulee erikseen laatia ohjeistus sekä oppilaalle että ohjaavalle opettajalle, jotta kurssi voidaan hyväksyä osaksi opintoja.

Opintoja voidaan suorittaa myös muiden taideaineiden ja/tai opetuksentarjoajan puolella. Näistä opinnoista tulee laatia opetuksentarjoajan ja opiston välillä suunnitelma opintojen toteutuksesta ja laajuudesta. Opintoja voidaan suorittaa myös opiston varsinaisen opetuskauden ulkopuolella.

Vapaasti valittavat opinnot voidaan hyväksyä osaksi taiteen perusopetuksen teemaopintoja silloin, kun oppilas palauttaa opinnoista itsenäisesti kokoamansa portfolion vastuupettajalle. Se sisältää näytteitä työskentelystä sekä oppimis- ja työskentelyprosessin kuvauksen ja itsearvioinnin. Opintosuorituksen anomus ja päätös kirjataan lomakkeelle.

9.4. Aikuisten käsityön opetus

Aikuisten opetuksessa noudatetaan käsityön yleisen oppimäärän tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä. Käsityön aikuisten opetuksen tavoitteena on oman ilmaisutavan, muotoiluajattelun ja taiteellisen työskentelyn kehittäminen. Opetuksessa otetaan huomioon aikuisen oppijan motivoituneisuus, omatoimisuus ja aiempi osaaminen. Päämääränä on oppimisen ilon saavuttaminen tekemisen, vuorovai- kutuksen, ponnistelemisen, uuden oivaltamisen sekä kyseenalaistavan ja kokeilevan työskentelyn avulla. Tavoitteena on, että aikuinen oppija voi syventää opintojaan itseä kiinnostaviin sisältöihin. Erilaiset yhteistyöhankkeet muiden alojen toimijoiden ja organisaatioiden kanssa tuovat

sosiaalisen ja yhteiskunnallisen näkökulman osaksi opintoja. Opinnot antavat valmiuksia opitun hyödyntämissä omassa työssä, harrastuksissa, elinikäisessä oppimisessa tai yritystoiminnassa.

9.5. Työtavat käsityön opetuksessa

Käsityölle on ominaista havainnoille, pohdiskelulle, käsitteellistämislle, vuorovaikutukselle, arvottamiselle, tulkinnalle ja aktiivisuudelle perustuva toiminta. Se ilmenee niin opiskelijan käsityöprosessissa kuin laajemmin yhteisön jäsenenä toimiessa.

Työtapojen monipuolisilla valinnoilla tuetaan yksilöllistä tietojen ja taitojen oppimista, ilmaisua ja testaamista sekä yhteistoiminnallista käsityötä. Opetus järjestetään oppimisympäristöissä, jotka tukevat tarkoituksenmukaisesti erilaisten materiaalien, tekniikoiden ja teknologioiden tutkimista sekä niiden kekseliästä soveltamista ja oppilaiden erityisosaamisalueiden kehittymistä.

Käsityössä erilaisiin ilmiöihin tutustutaan elämyksellisesti ja kokemuksellisesti, niitä tutkimalla ja arvottamalla. Työskentelylle asetetut tavoitteet ohjaavat mielikuvitusta, ihmettelyä ja ideoiden kehittelyä. Työskentelyssä korostuu käsillä tekemisen ja oivaltamisen ilo. Työtapojen ja materiaalien valintaa ohjaavat kestävä kehityksen ja kiertotalouden periaatteet.

Kaukametsän opiston visuaalisten taiteiden opetussuunnitelman ja pedagogiikan teoreettisen viitekehyksen muodostaa kognitiivis-konstruktivistinen oppimiskäsitys ja kokemukselliseen oppimiseen pohjautuvat näkemykset (Kolb 1984) oppivasta ihmisestä ja oppimisen luonteesta. Taiteen oppimistapahtuma myötäilee kokemuksellisen taideoppimisen vaihteittain etenevää spiraalimallia (Sava 1997, Anttila 1993).

Käsityöllinen suunnitteluprosessi edellyttää perehtymistä aihepiiriin, jolloin luodaan valmiuksia tutkivaan itseilmaisuun ja esteettisten elämysten analysointiin. Opetuksessa vahvistetaan taitoja etsiä erilaisia näkökulmia, joilla havainnoida ja arvioida tuotteita ja ympäristöä. Erilaisten kokemusten ja elämysten kautta laajennetaan ja syvennetään käsityöllisen toiminnan tuntemusta kulttuurin ja taiteen alueella.

Tietäminen, tekeminen, ongelman ratkaisu, materiaalin muokkaaminen, ajattelu ja motorinen toiminta kuuluvat käsityössä kiinteästi yhteen..

Käsityöprosessissa yhdistyvät ideointi sekä taiteellinen ja tekninen suunnittelu sekä toteuttava valmistaminen yhdeksi kokonaisuudeksi, jonka suorittaa yksi ja sama henkilö. Tekemisen ja työn tuloksena syntyy konkreettinen esine, käyttö- ja/tai taide-esine, mutta myös elämäntaidollisia kykyjä, kuten minäkuvan ja itsetunnon kehittymistä.

Opetussuunnitelmassa huomioidaan kestävä kehityksen mukaisesti ekologinen, eettinen, taloudellinen, sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys läpi opetuksen opiston kestävä kehityksen strategian mukaisesti

Opetuksessa hyödynnetään muuttuvan kulttuurin mahdollisuuksia ja haasteita yhdistämällä opetukseen monimateriaalista ja moniaistista työskentelyä. Oppilasta ohjataan havainnoimaan esimerkiksi teknologian suomien mahdollisuuksien hyödyntämisestä vaatetuksessa ja sisustuksessa. Tämä mahdollistaa yhteistyön tieteellisellä ja taiteellisella tasolla paikallisten osaajien, toimijoiden ja yrittäjien kesken.

Oppilas tutustuu laaja-alaisesti, kokeillen ja yhdistellen eri tekniikoihin ja materiaaleihin, opettelee niiden käsittelyä ja suunnittelun elementtejä. Oppilas oppii työvälaineiden turvallista ja asianmukaista

käyttöä, huolehtimaan oman työskentelyn etenemisestä, tilojen siisteydestä sekä työvälineiden ja laitteiden huollosta. Oppilaan tulee huolehtia paitsi omasta turvallisuudesta, mutta vastata myös ryhmän sisäisestä turvallisuudesta opettajan johdolla.

Työskentelyssä painotetaan oppimisympäristöistä ja välineistä huolehtimista, ryhmätyöskentelyä ja ryhmän sisäisen toimivuuden ja hyvinvoinnin vahvistamista oman toiminnan kautta. Suunnittelutaitoja kehitetään hyödyntämällä piirtämisen ja värileikkittelyn lisäksi ilmaisia suunnitteluohjelmia ja tiedonhakua verkosta.

Vuorovaikutuksessa opettajan ja muiden oppilaiden kanssa opetellaan ilmaisemaan omia mielipiteitä, ajatuksia ja tulkintoja. Taideoppimisen dokumentointiin ja arviointiin harjaannutaan kokoamalla kuvallista ja sanallista materiaalia tuotoksista kansioon ja digitaaliseen muotoon.

Visuaalisten taiteiden Käsityökoulun opetuksessa käytettäviä tekniikoita ovat

OMPELU

perustekniikat käsin ja koneella
tilkkutyöt, vapaa kirjonta, chenille –tekniikka, vanutikkaus
esiintymisvaatetus, soveltavat tekniikat, monimateriaalisuus
teatteripuvustus/opintokäynti
Ihmisen mittasuhteet ja vaatesuunnittelun perusteet

KUDONTA

kankaan rakenne, rakentaminen, lankajärjestelmät, matemaattisten taitojen harjoittelu
käsitteet ja niiden käyttö: loimi, kude, viriö, pirta, tukki
helmikudonta, kuvakudos, ryijy, luonnonmateriaalit

KANKAAN VÄRJÄYS JA KUVIOINTI

kankaanpaino: leimasin, monotypia, sabluuna, raportti
aurinkovärjäys ja batiikki (solmu-, vehnä jauho- ja vahabatiikki, marmorointi)
luonnonvärit ja teolliset värit
värin poisto
pinnan jatkotyöstö soveltuvien menetelmin

PUNONTA

taso ja muoto
paju, risut, kaislat, metallilanka, huopa, olki
makramee
punotut ja isketyt nauhat
punokset

HUOVUTUS

neula- ja märkähuovutus tasona
muoto neulahuovutuksena
erikoistekniikat märkähuovutuksessa
huopuvat langat

KIRJONTA

vapaa konekirjonta, käsin kirjonta
pistot ja niiden sovellutukset: etupisto, pykäpisto, varsipisto, laakapisto
kirjonnan yhdistäminen tuotteeseen/vaatteeseen

LANKATYÖT

NEULONTA

oikea ja nurja silmukka käsinneulonnassa soveltuvin materiaalein
koneneulonta ja sock blank

VIRKKAUS

perustekniikka, soveltavat tekniikat (esimerkiksi color pooling)
kokeilevat materiaalit

PUUTYÖ

puulajien ominaisuudet

puun käsittelyn perustekniikat: sahaus, hionta, yksinkertaiset liitokset, liimaus, naulaus, poraus
käsiporalla, suorakulman piirto, puukon käyttö

pintakäsittelyt luonnonaineilla

polttokuviointi

luonnon muodon hyödyntäminen suunnittelussa

METALLITYÖT

metallilangan turvallinen käsittely, katkaiseminen, ja muodon hallinta

sisustustuotteet

klipseistä tuotteeksi

ERIKOISTEKNIIKAT

mosaiikki

huichol – tekniikka

itse tehty paperi ja hyödyntäminen tuotteessa

decoupage -tekniikka paperilla ja kankaalla

tulostetun valokuvan siirto puulle ja tekstiiliin

paperimassasta muoto: massan valmistus ja käsittely, tukirakenteet

kipsi tuotteessa

lasille maalaus

betonityöt

muovin sulatus

TEKNOLOGIA

tuotekuvaus: kuvausjärjestelyt, kuvaaminen ja kuvan käsittely, oman portfolion ylläpito

skannaus omista kuvista ja teksteistä

ilmaisten suunnitteluohjelmien käyttö ja hyödyntäminen

tietoturva ja tekijänoikeudet

tiedon haku verkosta

sovellusten ja ohjelmien hyödyntäminen suunnittelun apuna

elektroniikka käsityössä: virtapiirit ja juottamisen alkeet

3 D – tulostus

9.6. Oppimisen arviointi käsityön opetuksessa

Oppimisen arvioinnin tehtävänä on tukea oppilaan kehittymistä opinnoissaan, ilmaisussaan, taidoissaan sekä ohjata häntä omien tavoitteiden asettamisessa. Oman tekemisen analysointi ja reflektointi tukee oppimisen syvenemistä. Arviointia tapahtuu koko prosessin ajan monipuolisilla menetelmin. Oppilasta perehdytetään käsityön arvioinnin periaatteisiin ja käytäntöihin.

Käsityön yleisen oppimäärän arvioinnin kohteet ovat *Taidot ja muotoilu, Yhteis- kunta ja kulttuuri* sekä *Taiteiden ja tieteiden välisyys*. Oppilaalle annettavaan oppimisen arviointiin sisältyy palautetta kaikista opetukselle asetetuista tavoitteista.

Arviointimenetelmät valitaan siten, että niiden avulla voidaan parhaalla mahdollisella tavalla arvioida tavoitteiden saavuttamista ja että ne soveltuvat käytettyihin opetusmenetelmiin ja tukevat oppimista. Monipuoliseen arviointiin sisältyy erilaisia palautteen antamisen tapoja kuten arviointikeskusteluja, itse- ja vertaisarviointia. Oppilas saa jatkuvaa sanallista palautetta opinnoistaan. Näyttelyiden ja muiden esittäytymisten kautta oppilaat voivat saada myös julkista palautetta.

Oppimisen arviointi on vuorovaikutusta oppilaan, ryhmän ja opettajan välillä. Arvioinnin tavoitteena on tukea oppilaan omien tavoitteiden asettamista ja edistymisen seuraamista suhteessa niihin. Oppimista ja osaamista arvioidaan monipuolisesti oppilaan oppimisprosessissa, tuotteissa, teoksissa ja palveluissa. Oppilasta rohkaistaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta. Arviointitaitoja harjoitellaan opintojen kuluessa. Oppilaalle annettava palaute on luonteeltaan kannustavaa, ohjaavaa ja jatkuvaa. Arvioinnilla oppilasta kannustetaan osaamisensa laajentamiseen, soveltamiseen ja esittelemiseen.

Käsityön yleisen oppimäärän teemaopintoihin sisältyy oppilaan kokoama esitys osaamisestaan, jossa on sanallista ja/tai kuvallista aineistoa sekä itsearviointia.

Visuaalisten taiteiden koulussa oppilasta ohjataan käsityön ja käsityötaiteen arvioinnin periaatteisiin ja käytäntöihin lapsen aloittaessa Käsityökoulun opinnot. Arvioinnin periaatteista tiedotetaan myös koteihin.

Arviointi on osa käsityön oppimisprosessia. Opintojen aikaisessa arvioinnissa otetaan huomioon opetussuunnitelman perusteissa määritellyt käsityön yleisen oppimäärän arvioinnin kohteet: *Taidot ja muotoilu, Yhteiskunta ja kulttuuri* sekä *Taiteiden ja tieteiden välisyys*. Arviointi perustuu käsityön opetussuunnitelmassa kuvattuihin yhteisten opintojen ja teemaopintojen opintokokonaisuuksien tavoitteisiin. Oppilaalle annettavassa sanallisessa arviointipalautteessa kuvataan, miten oppilas on saavuttanut opetukselle asetetut yhteiset tavoitteet ja oppilaan omat oppimistavoitteet Käsityökoulun eri vuosikursseilla. Arviointi on ohjaavaa, kannustavaa ja rohkaisevaa.

Oppimisen kehitystä seurataan dokumentoimalla kunkin oppilaan töitä digitaaliseen kuvagalleriaan ensimmäiseltä vuosikurssilta lähtien. Samalla oppilas oppii arvioimaan töitään ja valitsemaan kuvatusta materiaalista parhaat ja onnistuneimmat versiot. Koottua materiaalia käydään läpi sanallisesti arviointikeskusteluissa lukuvuoden aikana. Mikäli oppilas keskeyttää opinnot tai muuttaa paikkakunnalta toiselle, varmistetaan digitaalisen materiaalin siirtyminen toisen opetuksen tarjoajan käyttöön. Näin oppilas saa esitettyä hyväksiluettavaksi opintojensa etenemisen, sisällön ja tavoitteiden saavuttamisen tason. Digitaalinen materiaali voidaan ohjatusti jatkotyöstää opintojen aikana kasvun kansioksi.

Oppilas arvioi omaa työskentelyään ryhmän jäsenenä ja itsenäisenä toimijana sekä omaa kehittymistään arviointilomakkeen ja arviointikeskusteluiden avulla. Lomake tallennetaan sähköisessä muodossa kuvagallerian yhteyteen tai vastaavalle alustalle, jotta tiedonsiirto arvioinnista esimerkiksi toiselle opetuksen järjestäjälle sujuu joustavasti. Oppilasta ja huoltajia kannustetaan antamaan kirjallista palautetta käsityökoululle itsearvioinnin yhteydessä.

Kootut arviointitiedot käydään oppilaan kanssa läpi arviointikeskusteluissa, joita käydään pitkin opetuskautta. Arviointi on vuorovaikutteista opettajan, oppilaan ja ryhmän välillä. Oppilaat käyvät yhteisiä, opettajan ohjeistamia keskusteluja, joissa harjoitellaan vertaisarviointia. Keskusteluissa oppilaat harjoittavat taitoja rakentavan palautteen antamisessa ja saamisessa.

Lukuvuoden lopussa opistolla järjestetään perinteinen oppilastöiden kevätnäyttely, johon asetetaan esille oppilaiden vuoden aikana valmistamia töitä. Kuvagalleria mahdollistaa laajemmin töiden esittelyn, mikäli kaikkia töitä ei voida laittaa esille.

Arvioinnin kohteena ovat:

- taitojen ja tietojen oppiminen ja soveltaminen käsityön eri osa-alueilla
- työtapojen, teknikoiden ja materiaalien valinta ja niiden hyödyntäminen ilmaisussa ja laadukkaissa tuotteissa
- käsityön sanaston ja käsitteiden hallinta ja oikea käyttö
- suunnittelu- ja valmistusprosessi sekä luova ongelman ratkaisu
- vaikutteiden hakeminen kulttuuriperinnöstä, luonnosta ja taiteidenvälisyydestä omaan työskentelyyn
- ryhmässä työskentely ja oma aktiivisuus
- osallistuminen projekteihin ja produktioihin
- osallistuminen näyttelytoimintaan
- kestävän kehityksen periaatteiden ymmärtäminen ja huomioiminen oppilaan omista valinnoista
- oman ilmaisun kehittyminen tuotteiden suunnittelussa, visuaalisen taiteen kokeiluissa ja niiden dokumentoinnissa

10 MEDIATAITEET

Kajaanissa ei tällä hetkellä järjestetä mediataiteen yleisen oppimäärän mukaista opetusta.

11 MUSIIKKI

Kajaanissa ei tällä hetkellä järjestetä musiikin yleisen oppimäärän mukaista opetusta.

12 SANATAIDE

Kajaanissa ei tällä hetkellä järjestetä sanataiteen yleisen oppimäärän mukaista opetusta.

13 SIRKUSTAIDE

Kajaanissa ei tällä hetkellä järjestetä sirkustaiteen yleisen oppimäärän mukaista opetusta.

14 TANSSI

Tanssin taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän tarkoituksena on tuottaa oppilaalle myönteisiä kokemuksia tanssin parissa, kannustaa tanssin harrastamiseen sekä tukea liikunnallista ja aktiivista elämäntapaa. Olennaista on tarjota oppilaalle mahdollisuus tanssin ja liikunnan ilon kokemiseen ja löytämiseen. Opetuksen tavoitteena on tuottaa kokonaisvaltaisia elämyksiä sekä tukea oppilaan kokemusta ja ymmärrystä tanssista fyysisen ja luovan toiminnan kautta. Opintojen aikana syntyvä kokemuksellinen suhde tanssiin luo pohjan tanssin elinikäiselle harrastamiselle.

Tanssin yleisen oppimäärän opetus tukee oppilaan kokonaisvaltaista kasvua, luovuutta, taiteellista ilmaisukykyä ja kulttuurista osallisuutta. Oppilas saa tukea tanssissa tarvittavien valmiuksien omaksumisessa omista henkilökohtaisista ja kulttuurisista lähtökohdistaan käsin. Opintojen myötä oppilas oppii kiinnittämään huomiota kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin ja terveelliseen elämäntapaan. Opetus kannustaa oppilasta osallistumaan erilaisiin tanssin ja muun taiteen tapahtumiin ja esityksiin myös kuulijana ja katsojana. Opetus avartaa oppilaan käsitystä tanssin monimuotoisuudesta niin taiteena kuin kulttuurisena ja yhteiskunnallisena ilmiönä sekä tukee hänen kasvuaan sivistyneeksi, suvaitsevaksi ja jokaisen erilaisuutta kunnioittavaksi kansalaiseksi.

[Kajaani Dance: Yleisen oppimäärän opinnoissa oppilaat kokeilevat, harjoittelevat ja soveltavat tanssitaiteen ilmaiskeinoja moniaistisesti. Opetus tukee oppilaiden ajattelun taitojen ja monilukutaidon kehittymistä myös taiteiden ja tieteiden välisyyttä hyödyntämällä. Oppilaita kannustetaan tutustumaan taiteenalaan historiallisesta ja yhteiskunnallisesta näkökulmasta.](#)

Tanssin oppiminen on kokonaisvaltainen prosessi, johon vaikuttavat niin oppilaan fyysiset kuin henkiset valmiudet, ryhmädynamiikka, oppimisympäristö sekä oppilaan oma motivaatio ja ymmärrys omista mielenkiinnon kohteista ja tavoitteista. Tanssiopinnoissa tuetaan oppilaan opintoja ja vuorovaikutustaitojen kehitystä suunnittelemalla opetusta niin, että se huomioi jokaisen yksilölliset erot ja toiveet.

Esiintyminen, uusiin tanssilajeihin tutustuminen ja laaja-alainen tanssikasvatus ovat osa opinto-ohjelmaa, johon kuuluu myös teemaopintoina tanssin historia sekä produktioihin osallistumista. Monipuolinen taidekasvatus, sosiaalisuuteen kasvaminen ja vuorovaikutus ovat tärkeitä tavoitteita Kajaani Dancen opetuksessa. Tavoitteena on että oppilas löytää tanssin ilon, suhtautuu omaan kehoonsa luontevasti ja myönteisesti.

14.1. Varhaisiän tanssikasvatus

Varhaisiän tanssiopintojen tavoitteena on lapsen luovuuden ja kehontuntemuksen kehittäminen. Leikinomainen toiminta edistää lapsen tanssin perustaitoja, ryhmässä toimimisen taitoja ja oppimisvalmiuksia. Opetuksen tehtävänä on herättää tanssin ilo ja tukea itseilmaisun ja itseluottamuksen kehittymistä turvallisissa oppimisympäristöissä. Opetuksen kokemuksellisuutta ja elämyksellisyyttä vahvistetaan ottamalla toiminnassa huomioon oppimisen moniaistisuus ja muiden taiteenalojen tarjoamat mahdollisuudet. Koulutuksen järjestäjä päättää mahdollisen varhaisiän tanssikasvatuksen tavoitteista, sisällöistä ja laajuudesta.

Kajaani Dance: Kajaani Dance järjestää lapsille, nuorille ja aikuisille taiteen perusopetuksen tanssin yleisen oppimäärän mukaista opetusta. Yhteiset opinnot 1 oppilas suorittaa laajan oppimäärän opinnoissa. Yleisen oppimäärän opinnot voi aloittaa 11 vuoden ikäisenä.

Kajaani Dancen tanssikoulun vuosittainen opetustarjonta vastaa vähintään opetussuunnitelman perusteissa mainittua yleisen oppimäärän laskennallista laajuutta.

Varhaisiän opintokokonaisuudet

Varhaisiän opinnot	taso	laskennall. op.tunnit	Yht.
1-3 v.	Taaperotanssi	2 x 35 x 35 + es	56 x 45 min
4-5 v.	Lastentanssi	2 x 45 x 35 + es	70 x 45 min
6 v.	Lastentanssi	1 x 45 x 35 + es	35 kaikki yht:161x45 min

14.2. Tanssin yhteiset opinnot

Yleisen oppimäärän yhteisten opintojen tarkoituksena on tanssin perustaitojen kehittäminen. Opetuksessa otetaan huomioon jokaisen yksilölliset oppimisvahvuudet ja -valmiudet ja lähtökohdat sekä oppilaan kulttuurinen tausta siten, että kaikilla esimerkiksi sukupuoleen tai etniseen taustaan katsomatta on mahdollisuus kokea osallisuutta suhteessa opetuksen sisältöihin ja tarjontaan. Paikallisessa opetussuunnitelmassa yksittäiset opintokokonaisuudet voivat sisältää tavoitteita perusteiden eri tavoitealueilta.

Tavoitteet

Hyvinvointi ja kehollisuus

Tavoitteena on, että oppilas

- löytää tanssin ilon
- suhtautuu omaan kehoonsa luontevasti ja myönteisesti
- tunnistaa ja on valmis ottamaan käyttöön oman kehonsa liikkeelliset ja ilmaisulliset mahdollisuudet
- ymmärtää, että jokaisen keho on yksilöllinen.

Vuorovaikutus ja kulttuurinen osaaminen

Tavoitteena on, että oppilas

- kykenee kuuntelemaan toisia ja havainnoimaan ympäristöään herkästi
- toimii rakentavasti ryhmän jäsenenä

- tuo ryhmätyöskentelyyn oman panoksensa
- arvostaa ja kunnioittaa toisten yksilöllisyyttä ja näkemyksiä.

Taito ja taide

Tavoitteena on, että oppilas

- kehittää fyysis-motorisia taitojaan monipuolisesti
- laajentaa liikkeellistä ja ilmaisullista sanastoaan
- tutustuu valitsemaansa tanssilajiin ja sen kulttuuriseen taustaan
- saa kokemuksia esiintymisestä
- saa tilaisuuksia tutustua muihin tanssin muotoihin ja lajeihin ja niiden kulttuuriseen taustaan
- tutustuu tanssiin taidemuotona muiden taiteiden joukossa.

Keskeiset sisällöt

Tanssin yleisen oppimäärän opintojen keskeisenä sisältönä ovat kokonaisvaltaista hyvinvointia ja turvallista harjoittelua tukevat harjoitteet, kuten oikeaoppinen lämmittely ja palautuminen sekä kineettisiin liikeketjuihin ja kehon linjaukseen liittyvät harjoitteet. Opintoihin sisältyy tanssilajien liikesanastoon, motorisiin taitoihin, ilmaisuun ja musiikin tulkintaan liittyviä harjoitteita. Oppilaiden luovan ajattelun ja taiteidenvälisen osaamisen sekä vuorovaikutus- ja ryhmätyötaitojen kehittymisen tukeminen ovat olennainen osa kaikkia opintoja. Opintojen aikana oppilaat saavat tilaisuuksia harjoitella esiintymistä ja esiintymistilanteiden suunnittelua.

Kajaani Dance: Yleisen oppimäärän yhteisten opintojen tarkoituksena on tanssin perustaitojen kehittäminen. Opetuksessa otetaan huomioon jokaisen yksilölliset oppimisvahvuudet ja -valmiudet ja lähtökohdat sekä oppilaan kulttuurinen tausta siten, että kaikilla esimerkiksi sukupuoleen tai etniseen taustaan katsomatta on mahdollisuus kokea osallisuutta suhteessa opetuksen sisältöihin ja tarjontaan. Kajaani Dancen opetussuunnitelmassa yksittäiset opintokokonaisuudet sisältävät tavoitteita perusteiden eri tavoitealueilta.

Kajaani Dance: TANSSI -yleisen oppimäärä yhteiset opinnot Pystysuora sarake: Tavoitteet opintokokonaisuuksittain Vaakasuuora sarake: Tavoitealueet ja sisällöt	Yhteisten opintojen Opintokokonaisuus perustaso 1-4 - ikä noin 11 – 12 v	Yhteisten opintojen Opintokokonaisuus jatkotaso 1 - ikä noin 13 – 14 v
Hyvinvointi ja kehollisuus Kehontietoisuutta ja hyvinvointia tukevat harjoitteet, joden kautta opitaan tunnistamaan ja ollaan valmiita ottamaan käyttöön oman kehonsa liikkeelliset ja ilmaisulliset mahdollisuudet.	- kokee tanssin iloa ja onnistumisen kokemuksia - suhtautuu myönteisesti omaan kehoonsa ja sen haastamiseen - ymmärtää, että jokaisen keho on yksilöllinen.	- kokee tanssin iloa ja onnistumisen kokemuksia - suhtautuu myönteisesti omaan kehoonsa ja sen haastamiseen - tunnistaa ja on valmis ottamaan käyttöön oman kehonsa liikkeelliset ja ilmaisulliset mahdollisuudet - pitää huolta omasta kehostaan ja noudattamaan terveellisiä elämäntapoja:luennot kehonhuollon perusteista ja ravitsemuskasvatuksesta
Vuorovaikutus ja kulttuurinen osaaminen Tavoitteena on, että oppilas kykenee kuuntelemaan toisia ja havainnoimaan ympäristöään herkästi. Hän toimii rakentavasti ryhmän jäsenenä ja tuo ryhmätyöskentelyyn oman panoksensa. Oppilas arvostaa ja kunnioittaa toisten yksilöllisyyttä ja näkemyksiä.	- kunnioittaa omaa ja muiden kehollista ilmaisua ja tanssia - osaa toimia ryhmässä - antaa tilaa toisille ja suhteuttaa oman liikkumisensa tilaan ja toisten liikkumiseen - harjaantuu vastaanottamaan ja antamaan rakentavaa palautetta	- kunnioittaa omaa ja muiden kehollista ilmaisua ja tanssia - osaa toimia ryhmässä ja osallistua ryhmälähtöiseen luovaan prosessiin - antaa tilaa toisille ja suhteuttaa oman liikkumisensa tilaan ja toisten liikkumiseen - harjaantuu vastaanottamaan ja antamaan rakentavaa palautetta
Taito ja taide Perehdytään kuhunkin tanssilajiin liittyvään tyyliin, liikesanastoon, motorisiin taitoihin, ilmaisullisiin laatuihin ja keholliseen artikulaatioon. Tanssi- ja musiikkitietous kulkee opetuksen mukana Tanssimuotojen kulttuurinen ja historiallinen tausta, Taiteiden väliset projektit	- harjoittelee valitsemaansa tanssinlajin tai – lajeihin liittyvää kehollista artikulaatiota, motorisia taitoja ja ilmaisullisia laatuja sekä musiikin tuntemusta ja tulkintaa - käyttää mielikuvitustaan ja luovuuttaan tanssissa - harjaantuu liike- ja tanssi-improvisaatioon liittyvissä taidoissa - ymmärtää pitkäjänteisen työskentelyn merkityksen tanssitaidon kehittämisessä	- harjoittelee valitsemaansa tanssinlajin tai – lajeihin liittyvää kehollista artikulaatiota, motorisia taitoja ja ilmaisullisia laatuja sekä musiikin tuntemusta ja tulkintaa - käyttää mielikuvitustaan ja luovuuttaan tanssissa - harjaantuu liike- ja tanssi-improvisaatioon liittyvissä taidoissa - ymmärtää pitkäjänteisen työskentelyn merkityksen tanssitaidon kehittämisessä

Esiintyminen Esiintymistilaisuuksiin liittyvä käytännöllinen tieto ja toiminta: lepo, ravinto, jännitys Oppilas opiskelee itsenäistä ja oma-aloitteista työskentelyä että harjoittelun aikana että esiintymistilanteissa. Esityskokonaisuuksien sekä ilmaisen harjoittelua.	- harjaantuu toimimaan erilaisissa esiintymistilanteissa ja ympäristöissä	- harjaantuu toimimaan erilaisissa esiintymistilanteissa – ja ympäristöissä - osaa valmistautua esiintymistilaisuuksiin - ottaa vastuun omasta osuudestaan esityskokonaisuudessa - harjaantuu kokonaisvaltaiseen ilmaisuun - saa tilaisuuksia oman taiteellisen prosessin toteuttamiseen ja esiintuomiseen
---	---	--

14.3. Tanssin teemaopinnot

Tanssin teemaopintojen tarkoituksena on yhteisissä opinnoissa hankittujen taitojen ja valmiuksien laajentaminen. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden erilaiset vahvuudet ja kiinnostuksen kohteet, paikalliset resurssit, ajankohtaiset ilmiöt sekä alueen väestöllinen ja kulttuurinen kehitys. Tavoitteena on avata ja monipuolistaa tanssin taiteen perusopetuksen sisältöjä siten, että kaikilla esi-merkiksi sukupuoleen tai etniseen taustaan katsomatta on mahdollisuus kokea osallisuutta suhteessa opetuksen sisältöihin ja tarjontaan. Koulutuksen järjestäjä voi tarjota oppilaiden valittavaksi keskenään vaihtoehtoisia tanssin teemaopintojen opintokokonaisuuksia. Yksittäiset opintokokonaisuudet voivat sisältää tavoitteita perusteiden eri tavoitealueilta.

Tavoitteet

Hyvinvointi ja kehollisuus

Tavoitteena on, että oppilas

- haastaa ja kehittää kehoaan eri tavoin
- oppii tunnistamaan tanssin ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin välisen yhteyden

- oppii kiinnittämään huomiota terveelliseen elämäntapaan.

Vuorovaikutus ja kulttuurinen osaaminen

Tavoitteena on, että oppilas

- harjaantuu tanssimaan sekä yksin että ryhmässä
- osallistuu aktiivisesti ja rakentavasti ryhmän toimintaan
- oppii vastaanottamaan ja antamaan rakentavaa palautetta
- saa tilaisuuksia tutustua itselleen uusiin tanssin lajeihin ja tanssikulttuureihin
- osallistuu mahdollisuuksien mukaan tanssiesitykseen myös katsojana ja oppii keskustelemaan tanssista.

Taito ja taide

Tavoitteena on, että oppilas

- laajentaa fyysis-motorisia taitojaan
- saa kokemuksia esiintymistä erilaisissa tilanteissa ja avartaa omaa kehollista, liikkeellistä ja taiteellista ilmaisuaan
- saa monipuolisia kulttuurisia ja taiteellisia vaikutteita.

Keskeiset sisällöt

Tanssin yleisen oppimäärän opintojen keskeisenä sisältönä ovat kokonaisvaltaista hyvinvointia ja turvallista harjoittelua tukevat harjoitteet, kuten oikeaoppinen lämmittely ja palautuminen sekä kineettisiin liikeketjuihin ja kehon linjaukseen liittyvät harjoitteet. Opintoihin sisältyy tanssilajien liikesanastoon, motorisiin taitoihin, ilmaisuun ja musiikin tulkintaan liittyviä harjoitteita. Oppilaiden luovan, taiteellisen ja taiteidenvälisen ajattelun sekä vuorovaikutus- ja ryhmätyötaitojen kehittymisen tukeminen ovat olennainen osa kaikkia opintoja. Opintoihin sisältyy myös tanssin perustietoutta. Opintojen aikana oppilaat saavat tilaisuuksia harjoitella esiintymistä ja esiintymistilanteiden suunnittelua.

Kajaani Dance: Tanssin teemaopintojen tarkoituksena on yhteisissä opinnoissa hankittujen taitojen ja valmiuksien laajentaminen. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden erilaiset vahvuudet ja kiinnostuksen kohteet, paikalliset resurssit, ajankohtaiset ilmiöt sekä alueen väestöllinen ja kulttuurinen kehitys. Tavoitteena on avata ja monipuolistaa tanssin taiteen perusopetuksen sisältöjä siten, että kaikilla esimerkiksi sukupuoleen tai etniseen taustaan katsomatta on mahdollisuus kokea osallisuutta suhteessa opetuksen sisältöihin ja tarjontaan.

Kajaani Dance: TANSSI -yleisen oppimäärä teemaopinnot 1 OMAN TANSSINLAJIN SYVENTÄMINEN Pystysuora sarake: Tavoitteet opintokokonaisuuksittain Vaakasuoja sarake: Tavoitealueet ja sisällöt	Teemaopintojen Opintokokonaisuus jatkotaso 1-2 - ikä noin 15 – 16 v	Teemaopintojen Opintokokonaisuus jatkotaso 2 - ikä noin 17 – 20 v
Hyvinvointi ja kehollisuus Kehontietoisuutta ja hyvinvointia tukevat harjoitteet, joiden kautta opitaan tunnistamaan ja ollaan valmiita ottamaan käyttöön oman kehonsa liikkeelliset ja ilmaisulliset mahdollisuudet.	- kokee tanssin iloa ja onnistumisen kokemuksia - suhtautuu myönteisesti omaan kehoonsa ja sen haastamiseen - ymmärtää, että jokaisen keho on yksilöllinen.	- kokee tanssin iloa ja onnistumisen kokemuksia - suhtautuu myönteisesti omaan kehoonsa ja sen haastamiseen - tunnistaa ja on valmis ottamaan käyttöön oman kehonsa liikkeelliset ja ilmaisulliset mahdollisuudet - pitää huolta omasta kehostaan ja noudattamaan terveellisiä elämäntapoja: luennot kehonhuollon perusteista ja ravitsemuskasvatuksesta
Vuorovaikutus ja kulttuurinen osaaminen Tavoitteena on, että oppilas kykenee kuuntelemaan toisia ja havainnoimaan ympäristöään herkästi. Hän toimii rakentavasti ryhmän jäsenenä ja tuo ryhmätyöskentelyyn oman panoksensa. Oppilas arvostaa ja kunnioittaa toisten yksilöllisyyttä ja näkemyksiä.	- kunnioittaa omaa ja muiden kehollista ilmaisua ja tanssia - osaa toimia ryhmässä - antaa tilaa toisille ja suhteuttaa oman liikkumisensa tilaan ja toisten liikkumiseen - harjaantuu vastaanottamaan ja antamaan rakentavaa palautetta	- kunnioittaa omaa ja muiden kehollista ilmaisua ja tanssia - osaa toimia ryhmässä ja osallistua ryhmälähtöiseen luovaan prosessiin - antaa tilaa toisille ja suhteuttaa oman liikkumisensa tilaan ja toisten liikkumiseen - harjaantuu vastaanottamaan ja antamaan rakentavaa palautetta
Taito ja taide Laajennetaan kuhunkin tanssilajiin liittyvää tyyliin, liikesanastoon, motorisiin taitoihin, ilmaisullisiin laatuihin ja keholliseen artikulaatioon. Tanssi- ja musiikkitietous kulkee opetuksen mukana Oppilas saa monipuolisia kulttuurisia ja taiteellisia vaikutteita.	- harjoittelee valitsemaansa tanssinlajin tai –lajeihin liittyvää kehollista artikulaatiota, motorisia taitoja ja ilmaisullisia laatuja sekä musiikin tuntemusta ja tulkintaa - käyttää mielikuvitustaan ja luovuuttaan tanssissa - harjaantuu liike- ja tanssi-improvisaatioon liittyvissä taidoissa - ymmärtää pitkäjänteisen työskentelyn merkityksen tanssitaidon kehittämisessä	- harjoittelee valitsemaansa tanssinlajin tai –lajeihin liittyvää kehollista artikulaatiota, motorisia taitoja ja ilmaisullisia laatuja sekä musiikin tuntemusta ja tulkintaa - käyttää mielikuvitustaan ja luovuuttaan tanssissa - harjaantuu liike- ja tanssi-improvisaatioon liittyvissä taidoissa - ymmärtää pitkäjänteisen työskentelyn merkityksen tanssitaidon kehittämisessä

14.4. Aikuisten tanssin opetus

Aikuisten opetuksessa noudatetaan tanssin yleisen oppimäärän tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä. Opetusta järjestettäessä otetaan kuitenkin huomioon aikuisten elämäkokemus, fyysinen kunto ja mielenkiinnon kohteet. Opetus voi painottua esimerkiksi liikkuvuuden ylläpitoon ja parantamiseen, ilmaisun ja luovuuden kehittämiseen, olemassa olevien taitojen herättämiseen ja uusien taitojen löytämiseen, virkistykseen ja rentoutumiseen sekä tutustumiseen tanssiin kulttuurimuotona.

Kajaani Dance: Aikuisten opetuksessa noudatetaan tanssin yleisen oppimäärän tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä. Opetusta järjestettäessä otetaan kuitenkin huomioon aikuisten elämäkokemus, fyysinen kunto ja mielenkiinnon kohteet. Opetus voi painottua esimerkiksi liikkuvuuden ylläpitoon ja parantamiseen, ilmaisun ja luovuuden kehittämiseen, olemassa olevien taitojen herättämiseen ja uusien taitojen löytämiseen, virkistykseen ja rentoutumiseen sekä tutustumiseen tanssiin kulttuurimuotona.

14.5. Työtavat tanssin opetuksessa

Tanssin yleisen oppimäärän opetuksen lähtökohtana ovat oppimäärän tavoitteet sekä oppilaiden tarpeet, edellytykset ja kiinnostuksen kohteet. Opetuksessa hyödynnetään erilaisia ryhmä- ja yksilöopetuksen muotoja. Oppilaille luodaan tilaisuuksia vuorovaikutukseen ja yhteisölliseen oppimiseen ja tilanteen mukaan myös yksilölliseen ja omatoimiseen työskentelyyn. Ryhmäopetus tarjoaa mahdollisuuksia monipuoliseen ilmaisuun, kokemukselliseen oppimiseen ja osaamisen monipuoliseen osoittamiseen. Työtapojen monipuolisuutta edistetään muun muassa hyödyntämällä

teknologiaa tarkoituksenmukaisella tavalla. Opetuksen toteutuksessa kiinnitetään huomiota sukupuolittuneiden asenteiden ja käytänteiden tunnistamiseen ja muuttamiseen.

Kajaani Dance: Tanssin yleisen oppimäärän opetuksen lähtökohtana ovat oppimäärän tavoitteet sekä oppilaiden tarpeet, edellytykset ja kiinnostuksen kohteet.

Opetus perustuu vuorovaikutteiseen työskentelyyn ryhmässä, ja sitä kautta yhteisölliseen oppimiseen. Ryhmän tuki tanssitunnilla luo oppimisilmapiirin turvalliseksi. Ryhmäopetus tarjoaa mahdollisuuksia monipuoliseen ilmaisuun, kokemukselliseen oppimiseen ja osaamisen osoittamiseen. Lisäksi oppilaat saavat tilaisuuksia yksilölliseen ja omatoimiseen työskentelyyn mm. omien koreografioiden ja tapahtumien järjestämisessä. Työtapojen monipuolisuutta edistetään muun muassa hyödyntämällä teknologiaa tarkoituksenmukaisella tavalla mm. tallentein. Opetuksen toteutuksessa kiinnitetään huomiota myös sukupuolittuneiden asenteiden ja käytänteiden tunnistamiseen ja muuttamiseen.

14.6. Oppimisen arviointi tanssin opetuksessa

Arvioinnin tarkoituksena on tukea oppilaan kokonaisvaltaista tanssillista kehittymistä ja rohkaista häntä pitkäjänteiseen ja suunnitelmalliseen tanssiharrastukseen. Arviointi on vuorovaikutteista, kannustavaa ja oppimista edistävää. Opettajan antaman palautteen ja oppilaan itsearvioinnin lisäksi hyödynnetään myös ryhmän antamaa palautetta. Arviointi kohdistuu oppilaan toimintaan, ei hänen ominaisuuksiinsa, ja oppilaan tulee saada koko opiskelunsa ajan rakentavaa palautetta erilaisissa opiskelutilanteissa.

Tanssin yleisen oppimäärän arvioinnin kohteita ovat

- hyvinvointi ja kehollisuus
- vuorovaikutus ja kulttuurinen osaaminen
- taito ja taide.

Opetussuunnitelman perusteissa määritellyjä arvioinnin kohteita voidaan tarkentaa paikallisesti. Koulutuksen järjestäjä kuvaa opetussuunnitelmassaan arvioinnin antamisen tavat.

Kajaani Dance:

Arviointi on mukana koko oppimisprosessin ajan ja se on jatkuvaa. Sen tehtävä on tukea oppilaan edistymistä opinnoissa, oppilaan hyvän itsetunnon/minäkuvan ja tanssivalmiuksien kehittymistä sekä oppilaan halukkuutta kehittää itseään tanssijana. Arviointimenetelminä suositaan formatiivista arviointia, vertaisarviointia ja itsearviointia. Arvioitavat tavoitteet asetetaan sanallisesti niin, että oppilas ymmärtää mitä pitää kehittää. Arvioinnin pohjana on rehellinen, realistinen ja yksilöön kohdennettu palaute.

Arvioitavana on sekä oppimisprosessi että lopputulos suhteessa prosessiin. Menetelmät on valittu siten, että ne mittaavat yhdessä oppilaan kanssa asetettujen tavoitteiden saavuttamista, soveltuvat käytettyihin opetusmenetelmiin ja tukevat oppimista. Oppilaan arviointi perustuu seuraaviin seikkoihin:

oppitunnilla annettuun palautteeseen, edistymiseen tanssiopinnoissa asetettujen tavoitteiden mukaan, omien tuotosten ja työskentelyn arviointiin, esiintymisiin ja omiin tuotoksiin.

Tanssitunnilla annettu palaute

Arvioinnissa tarkastellaan sekä oppimistapahtumaa että tuotoksia. Oppilaan oppimistulosten arvioinnin perustana on opiskelijan oma tavoitteiden asettelu, työskentelyprosessi sekä prosessin tuloksena syntyneet tuotokset.

Oppilaalle annetaan hänen työskentelystään ja suorituksistaan sanallista palautetta suullisesti ja/tai kirjallisesti koko opintojen ajan. Arvioinnin työkaluna voidaan käyttää lomaketta, jonka avulla tieto arvioinnista välittyy myös huoltajille. Opettajan antaman palautteen tulee olla perusteltua ja vuorovaikutteista oppilaan kanssa.

Itsearviointi

Oppilaita opastetaan sanallistamaan ja pohtimaan omaa työskentelyä ja oppimisprosessissa syntyneitä tuotoksia sekä tarkastelemaan kehittymistään. Oppilaan omaa työskentelyä tallennetaan, jolloin koko oppimisprosessi ja kehityskaari saadaan dokumentoitua ja tehtyä näkyväksi sekä oppilaalle että huoltajille.

Vertaisarviointi

Oppimiskokemusten sanallistamista sekä omien ja toisten tanssimisen arviointia harjoitellaan tanssiryhmissä osana oppimistapahtumaa. Kaikkien opintokokonaisuuksien päätteeksi harjoitellaan ja totutaudutaan käymään oman ryhmän kanssa perusteltua arviointikeskustelua.

15 TEATTERITAIDE

Kajaanissa ei tällä hetkellä järjestetä teatteritaiteen yleisen oppimäärän mukaista opetusta.